

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra historie

**Archeologický výzkum v domě č. p. 503/27 na ulici
8. května v Olomouci. Příspěvek k poznání raně
středověké osady u kostela sv. Mořice.**

Stanislav Chládek

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: PhDr. Pavel Šlězár, Ph.D.

Olomouc 2019

Údaje o bakalářské diplomové práci

1. jméno a příjmení autora práce: Stanislav Chládek

2. studijní obor a osobní číslo: Archeologie; F140553

3. název bakalářské diplomové práce: Archeologický výzkum v domě č. p. 503/27 na ulici 8. května v Olomouci. Příspěvek k poznání raně středověké osady u kostela sv. Mořice.

4. název v angličtině: Archeological research of the house no 503/27 on the street 8. května in Olomouc. Contribution to the knowledge of the early medieval settlement at the Church of St. Moritz.

5. počet stran: 111 text + 39 přílohy

6. počet titulů použité literatury: 58

7. klíčová slova: raný středověk (Early Middle Ages), vrcholný středověk (High Middle Ages), raný novověk (Early Postmedieval Ages), archeologická lokalita (archeological site), královské město Olomouc (The royal town Olomouc), záchranný archeologický výzkum (Emergency Archeological Research), stavebně historický vývoj (Building-historical development), řemesla (crafts), keramika (pottery).

5. anotace: Cílem této práce je zpracování archeologických situací a nálezového inventáře ze záchranného archeologického výzkumu na ulici 8. května v Olomouci z let 2004-2005, 2009. První část této práce je věnována základnímu popisu lokality a jejich přírodních podmínek. Druhá kapitola popisuje ve stručnosti dějiny Olomouce. Poté následují informace týkající se dosavadních archeologických poznatků a dějin bádání v okolí dané lokality. Následuje krátký exkurz do stavebně historického vývoje objektu. Důležitou částí práce je analýza terénní dokumentace, dosavadních nálezových zpráv a předběžně publikovaných výsledků archeologických výzkumů. Výsledky jsou poté komparovány se stavebně historickým vývojem objektu a zasazeny do kontextu raně středověké osady u sv. Mořice a pozdějšího královského města Olomouce.

6. anotace v angličtině: The aim of this work is the processing of archaeological situations and finding inventory from a rescue archaeological research on the street 8. května in Olomouc from years of 2004-2005, 2009. The first part of this work is

devoted to the basic description of the site and its natural conditions. The second chapter describes in brief the history of Olomouc. This is followed by information related to the existing archaeological knowledge and history of research in the area of the site. Followed by a short excursion into the building - historical development of the object. An important part of the work is the analysis of field documentation, existing finding reports and pre-published results of archaeological excavations. The results are then compared the structural and historical development of the building and framed in the context of the early medieval settlement at St. Moritz, and later the royal town of Olomouc.

Poděkování

Na prvním místě bych chtěl poděkovat vedoucímu své práce PhDr. Pavlovi Šlězarovi, Ph.D. za pomoc při zpracování materiálu, cenné rady a taky ohromnou trpělivost. Dále bych chtěl poděkovat Mgr. Haně Dehnerové z NPÚ Olomouc za zapůjčení archeologického materiálu a terénní dokumentace, bez které by tato práce nemohla vzniknout. Velký dík také patří Mgr. Martině Krškové z Archeologického centra v Olomouci za zapůjčení literatury věnující se dané problematice. Závěrem bych chtěl poděkovat mé úžasné rodině, která mě po celou dobu trpělivě podporovala a občas zaslechla nejeden můj hlasitý projev vycházející z mého pokoje.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil pouze literaturu uvedenou v seznamu.

V Olomouci dne _____

Stanislav Chládek

Obsah

Úvod.....	9
1. Geografické vymezení a charakteristika Olomouce.....	10
1.1 Všeobecná charakteristika města.....	10
1.2 Klima.....	10
1.3 Geomorfologie.....	10
1.4 Geologické poměry.....	11
1.5 Hydrologie.....	11
2. Středověké dějiny Olomouce.....	12
2.1 Raný středověk.....	12
2.1.1 Časně slovanské období.....	12
2.1.2 Starší doba hradištní a předvelkomoravské období.....	13
2.1.3 Střední doba hradištní.....	14
2.1.4 Mladší a pozdní doba hradištní.....	15
2.2 Vrcholný středověk.....	18
2.3 Pozdní středověk.....	22
3. Dějiny bádání v Olomouci.....	24
4. Archeologický výzkum v domě č. p. 503/27 na ulici 8 května.....	30
4.1 Poloha.....	30
4.2 Popis výzkumu.....	30
4.3 Vyhodnocení terénní situace.....	31
4.4 Počátky řemeslnicko–kupeckého zázemí budoucího města.....	34
4.5 Archeologie Mořického náměstí.....	36

4.6 Stavebně – historický vývoj objektu č.503/27.....	37
5. Zjištěná informace.....	39
5.1 Zpracování terénní dokumentace a evidence archeologických nálezů.....	39
5.2 Sonda S1 a S2.....	40
5.2.1 Uloženiny.....	40
5.2.2 Zdi.....	54
5.3 Sonda S3 a S4.....	54
5.3.1 Uloženiny.....	55
5.3.2 Zdi.....	55
5.4 Sonda S5.....	55
5.4.1 Uloženiny.....	56
5.4.2 Zdi.....	58
6. Rozbor a vyhodnocení materiálu.....	59
6.1 Keramický materiál.....	59
6.1.1 Deskripce středověké a novověké keramiky.....	59
6.1.2 Keramika ze sondy S1 a S2.....	61
6.1.3 Keramika ze sondy S3 a S4.....	71
6.1.4 Keramika ze sondy S5.....	73
6.1.5 Rozbor keramického materiálu.....	74
6.1.5.1 Pravěká keramika (sonda S1–S3).....	75
6.1.5.2 Středověká keramika (Sonda S1–S5).....	75
6.1.5.3 Celkové vyhodnocení středověkého keramického materiálu.....	82
6.1.5.4 Novověká keramika (sonda S3–S5).....	88
6.2 Mazanice.....	95
6.3 Kamenná industrie.....	95

6.4 Železo.....	95
6.5 Sklo.....	96
6.6 Kostěné artefakty.....	96
6.7 Osteologický materiál.....	98
6.8 Dřevo.....	98
6.9 Kůže.....	98
7. Závěr.....	99
8. Summary.....	100
9. Seznam použité literatury.....	101
10. Internetové zdroje.....	106
11. Seznam obrazových příloh.....	107
12. Obrazové přílohy	
13. Nálezový inventář	

Úvod

Tato bakalářská práce vznikla na Katedře historie Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Cílem mé práce je zpracování hmotného archeologického inventáře, hlavně keramiky z období středověku a novověku z archeologické lokality, která se nachází na ulici 8 května. Na základě sběru stratigrafických dat a archeologického materiálu bude provedena analýza jednotlivých vývojových etap lokality, která bude porovnána s ostatními archeologickými výzkumy z nejbližšího okolí. Na stavební parcele č. p. 503/27 proběhl formou tří krátkodobých archeologických akcí v letech 2004–2005 a 2009 záchranný archeologický výzkum. Archeologický výzkum byl realizován NPÚ Olomouc pod vedením Hany Dehnerové na pozemku patřící Římskokatolické farnosti sv. Mořice v Olomouci. Zásah archeologů byl nutný, neboť se nacházíme na archeologicky velmi exponovaném místě. Nedaleko parcely probíhal v 80. letech minulého století při stavbě obchodního domu Koruna rozsáhlý archeologický výzkum. Tehdy se tu mimo jiné podařilo nalézt pozůstatky po časně slovanském osídlení z 6. století. Archeologické situace objevené Hanou Dehnerovou pravděpodobně úzce souvisejí s nedalekou Mořickou osadou, která byla objevena v roce 1973 při stavbě obchodního domu Prior Josefem Bláhou. Nejstarším nálezem na této polykulturní lokalitě v centru Olomouce, který zde byl učiněn, byl objev 4 sídlištních jam s keramickým materiálem datovaným do období kultury s moravskou malovanou keramikou. Bláhovi se zde také povedlo nalézt první archeologické doklady řemeslnicko-kupecké osady, která stála v podhradí olomouckých údělných knížat.

1. Geografické vymezení a charakteristika Olomouce

1.1 Všeobecná charakteristika města

Olomouc je v současnosti šestým největším městem České republiky. Město samotné se nachází zhruba uprostřed Hornomoravského úvalu při soutoku řeky Moravy a Bystrice v nadmořské výšce 208 až 420 metrů. V roce 2019 zde žilo 100 523 obyvatel na ploše 103,36 km². <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-za0wri436p> [cit. 2019-05-04]

1.2 Klima

Údolí řeky Moravy, ve kterém se nachází město Olomouc patří do teplé klimatické oblasti T2. Pro tuto oblast je typické dlouhé, teplé a suché léto a velmi krátké přechodné období s teplým až mírně teplým jarem i podzimem a krátkou mírně teplou zimou chudou na sněhové srážky (Kouřil 1970, 17). Průměrná roční teplota v Olomouci se pohybuje okolo 8,9°C. Nejchladnějším měsícem je leden, kdy se průměrné teploty pohybují okolo -2°C, naopak nejteplejším měsícem s průměrnou teplotou 19°C je červenec. Průměrný roční úhrn srážek je 600 mm, převládajícím typem proudění vzduchu je severní (Šafář 2003, 127–128).

1.3 Geomorfologie

Olomouc leží na Střední Moravě v Hornomoravském úvalu. Přírodní prostředí města je tvořeno rovinatým reliéfem říční nivy řeky Moravy s nadmořskou výškou 212 až 220 metrů. Šířka nivy dosahuje v této oblasti až 4,5 km. Na východní straně města terén mírně stoupá do úrovně 230 m a poté strmě narůstá do nadmořské výšky až 400 metrů na Svatém Kopečku. Na západní straně města je přechod z říční nivy členitější a mírnější. Mezi Slavonínem a Novou Ulicí je zřetelný mírný stupeň, jehož pokračování se směrem k Neředínu a Řepčínu vytrácí. Tato oblast s nadmořskými výškami 240 až 280 metrů je tvořena tektonickým zlomem. Na území Olomouce se nacházejí tři základní geomorfologické jednotky. Východní část města zaujímá tzv. Žerotínská rovina, nejvyšším bodem této nížinné pahorkatiny tvořené náplavovými kužely vodních toků stékajících z nedalekých Jeseníků je Šumvaldská hora 331 m n. m. V západní části Olomouce se nachází tzv. Křelovská pahorkatina jejímž nejvyšším bodem je kopec

Stráž s nadmořskou výškou 288 metrů. Centrální část města, ve které se nachází historické centrum je tvořena tzv. Středomoravskou nivou (Zapletal 2009, 14–18).

1.4 Geologické poměry

Hornomoravský úval je tvořen geologickým podložím, které patří k Českému masivu. Tato geologická jednotka byla vymodelována na konci karbonu asi před 320 miliony let. Nejstarší horniny na střední Moravě jsou prekambriické granity a granodiority, které byly objeveny artézským vrtem na Horním náměstí v letech 1835 až 1842. Území vlastního historického jádra města bylo s největší pravděpodobností až od holocénu pokryto lužním lesem, který se nacházel na břehu řeky Moravy a jejích ramen. Z nížiny vystupuje nápadný pahorek Olomouckého kopce, který je tvořen třemi morfologicky výraznými vrcholy: Michalským návrším 233 m n. m., Václavským návrším 226 m n. m. a nevýrazným Petrským návrším 228 m n. m. Povrch Olomouckého kopce je mírně členitý a zřetelně se snižuje v oblasti Předhradí. Olomoucký kopec je tvořen spodně karbonskými drobami a slepenci, které se vyskytují na celém území kromě severozápadního okraje. Ten je tvořen jílovitými břidlicemi s drobovými vložkami (kulm). Pásma hornin probíhají v centru Olomouce ve směru severovýchod-jihozápad (Zapletal 2009, 14–18).

1.5 Hydrologie

Z vodních toků je v Olomouci nejdominantnější řeka Morava, která protéká východní částí města. Před vstupem do Olomouce se v Hynkově odděluje od hlavního koryta řeky rameno tzv. Střední Moravy (Mlýnského potoka), které se posléze vlévá opět do řeky Moravy na Nových Sadech. Při severním okraji Olomouce se do řeky Moravy zleva vlévá Oskava a Trusovický potok. Z ostatních toků je významný levostranný 54 km dlouhý přítok Bystřice, která pramení nedaleko Rýžoviště v nadmořské výšce 600 m a přivádí tak vody z oblasti Nízkého Jeseníku (Zapletal 2009, 14–18).

2. Středověké dějiny Olomouce

2.1 Raný středověk

2.1.1 Časně slovanské období

O názvu města vedou historikové a jazykovědci do dnešní doby spory. V současnosti nejsme s určitostí schopni zjistit, k čemu se název města vztahoval. Pravděpodobně se tak jmenoval hrad, který byl založen knížetem Břetislavem I. v první polovině 11. století na východním výběžku Olomouckého kopce v okolí dnešního arcibiskupského paláce. Název města nevznikl ani současně se založením hradu. Lichá se jeví i domněnka, že by bylo toto místo pojmenováno po nějakém Olomútovi. O tomto velmoži nejsou mezi Přemyslovci ani v jejich družině žádné stopy. Jméno Olomouc je pravděpodobně starší než z XI. století. Název města se mohl vztahovat ke staršímu hradu v okolí, např. k Hradišti (Hradisku) u Olomouce, na jehož místě byl založen v XI. století benediktinský klášter. V tomto případě by se pravděpodobně zachovalo osobní jméno kmenového vládce staroslovanského hradiště na Olomoucku. V. Machek odmítl germánský původ slova Olomouc, které se také odvozovalo od jakéhosi Alamunda a podpořil teorii o slovanském původu názvu města. Olomouc pochází pravděpodobně od slova kolomútiti, osobní jméno které je od něj odvozeno Kolomút je v dnešním jazyce popleta. S jistou mírou nadsázky by se mohlo jednat o tzv. Popletův hrad. Teorií o tom, jak vznikl název města je velké množství, jedinou jistotou je první zmínka o městě jménem Olomouc z Kosmovy Kroniky Čechů z roku 1055 (Richter 1959, 30–31).

Počátek raného středověku je na našem území vymezen odchodem Langobardů do severní Itálie k roku 568. Nedlouho poté přicházejí Slované a Avaři. Toto období bývá v archeologii nazýváno časně slovanským a jedním z jeho typických rysů je keramika pražského typu (Kalábek, Kalábková 2009, 73).

Z časně slovanského období máme archeologické doklady o sídlištích v okolí Olomouce, například z Blatce či Moravičan. Kupodivu oblasti Olomouckého kopce nevěnovali první Slované příliš pozornost. Důvodem malé četnosti nálezů z tohoto období je narušení podzemních pozůstatků středověkou výstavbou pozdějšího královského města a terénními zásahy, ke kterým došlo v souvislosti s budováním pevnosti v 18. století (Michna, Pojsl 1988, 21).

O nejstarších raně středověkých dějinách města nemáme žádné historické zprávy, pro tuto dobu jsou proto pro nás zcela zásadní informace z archeologických výzkumů. Nejstarší stopy pobytu Slovanů v Olomouci byly objeveny v Pekařské ulici, která se nachází při mírném jihozápadním úpatí Olomouckého kopce. V 6. století se zde nedaleko dálkové trasy směřující přes brod řeky Moravy rozkládalo sídliště zemědělského rázu. Důkazem osídlení tohoto místa byl objev torza zahloubeného objektu, ve kterém se nacházely lehce opálené kameny a dvě rekonstruovatelné nádoby pražského typu. Podle Josefa Bláhy se jednalo o destrukci otopného zařízení, která se nacházela v jihozápadním rohu zemnice. Další keramický materiál z okolní sídlištní vrstvy, který zde byl objeven, je zdobená a nezdobená keramika ze 7. století (Bláha 1984, 135–136). Jistou paralelu můžeme pozorovat i o několik kilometrů jižněji v Olomouci – Slavoníně, kde byl při archeologickém výzkumu Archeologického centra v roce 2001 objeven rovněž zahloubený objekt s keramikou pražského typu. Objekt měl pravidelný čtvercový půdorys a byl zahlouben 80 cm do podloží. Materiál nalezený v tomto objektu byl datován do první poloviny 7. století (Kalábek, Kalábková 2009, 75–76).

2.1.2 Starší doba hradištní - předvelkomoravské období

K výrazné změně došlo na přelomu 7. a 8. století, kdy se ze stávajících jednoduchých zemědělských sídlišť nedaleko budoucího historického jádra města formovalo první administrativní a vojenské centrum, sídlo místního vládce. Typickým příkladem takového osídlení byl objev sídliště v Olomouci – Povlu. Lokalita byla umístěna v pravobřežní inundaci řeky Moravy na mírném návrší, které bylo zvednuto 1,8 m nad okolní terén. Sídliště bylo opevněno několikanásobnou palisádou tvořenou dubovými kůly. Na sídlišti bylo objeveno více než 50 zahloubených objektů. Většinou se jednalo o objekty hospodářského charakteru jako byly zásobní jámy a hliníky. Dalším typem stavby byly rozsáhlé mělké prohlubně s mazanicí s otisky kulatiny, pravděpodobně se mohlo jednat o stavby srubové konstrukce. Dalším typem objektů byly nadzemní sloupové konstrukce. O významu zdejšího hradiště a vysokém společenském statutu jeho obyvatel vypovídají četné nálezy luxusních předmětů. Mezi nejvýznamnější nálezy patří tepané kování ze zlatého plechu, či zlatá náušnice s očkem. Unikátní je také nález stříbrné omegovitě spony, který svědčí o kontaktu se západní merovejskou oblastí. Mezi artefakty inspirované soudobou avarsko-slovanskou kulturou s centrem na středním Dunaji patří nález dvou železných a dvou litých bronzových

jednodílných ostruh s háčky či objev deseti kusů litých bronzových a měděných garnitur bronzového opaskového nákončí. K tomuto hradišti náleželo pravděpodobně i 200 metrů východně vzdálené neopevněné sídliště, které fungovalo jako hospodářské zázemí (Bláha 1988, 159). Na počátku 9. století zde došlo k zániku osídlení, který byl doložen přítomností velké žárové vrstvy. Zánik povelské aglomerace mohla způsobit nějaká válečná akce spojená s počátkem sjednocovacího procesu časně velkomoravského období, které předznamenalo konec starých kmenových struktur (Bláha 2002, 22–25).

Povelské mocenské centrum nebylo jediným osídleným prostorem v rámci olomoucké aglomerace. Nálezy datované do časně slovanského období pochází i z Václavského návrší. Byl zde nalezen fragment bronzového třmene, bočnice koňského udidla či naprosto unikátní nález jednobřité sečné zbraně (saxu). Později Josef Bláha určil, že jsou tyto nálezy mladší. Bohužel všechny tyto artefakty ležely v mladších kulturních vrstvách a Vít Dohnal je do starohradištního období zařadil pouze na základě analogií z ostatních lokalit. Podle posledních názorů olomoucké archeologické obce mohou tyto nálezy souviset s pobytem ozbrojených družin, které byly ovládány z povelského centra a měly za úkol chránit nedaleký strategicky významný brod přes řeku Moravu (Kalábek, Kalábková 2009, 78–79).

2.1.3 Střední doba hradištní

Na počátku středohradištního období došlo ke změně způsobu využití dosud osídlených poloh. V blízkosti bývalých sídlišť vznikala pohřebiště a často byla přesunuta na jinou polohu. Rovněž došlo k nárůstu počtu slovanských lokalit a celkovému rozvoji osídlení, které vyrůstalo z místního zázemí a tradic. Mocenské centrum na Povlu ztratilo svůj význam a bylo přesunuto na Olomoucký kopec do prostoru dnešního Petrského a Václavského návrší. Tento trend je patrný nejen v Olomouci, ale i na dalších lokalitách Velké Moravy a demonstruje nově vznikající křesťanský stát, který byl spjat s předchozí integritou (Kalábek, Kalábková 2009, 80). Zlomky středohradištní keramiky se na Olomouckém kopci objevovaly od počátku zdejších archeologických výzkumů, byly však z mladších nálezových horizontů a nebyla jim věnována patřičná pozornost. Svou roli sehrálo i to, že tehdy neexistovala propracovaná typologie a chronologie hradištní keramiky, která je hlavní datovací technikou archeologie (Michna, Pojsl 1988, 23–24). K průlomům v archeologickém

bádání došlo na nedalekém Biskupském náměstí v druhé polovině sedmdesátých let 20. století. V tomto prostoru byla Bláhou identifikována sídlištní vrstva s keramickými zlomky. Podle vzájemné analogie s keramickými nálezy z velkomoravských hradisek v Mikulčicích a Pohansku byla datována od 9. do první poloviny 10. století. Tuto domněnku potvrdil i archeologický výzkum v nedaleké Křížkovského ulici č. 4, kde bylo nalezeno bohatě zdobené původně stříbrem plátované křížové kování závěsu meče z 1. poloviny 9. století. Nalezený artefakt náležel k blatnicko-mikulčickému horizontu (Kalábek, Kalábková 2009, 79–80).

Teorii, že v místech Olomouckého kopce stávalo velkomoravské hradiště dokládají nejen samotné nálezy či sídlištní vrstva, ale také přítomnost typicky zahloubených jam a pohřebních okrsků. Do dnešních dnů je problematické určit lokaci středohradištní fortifikace. Podle Josefa Bláhy se nacházela po obvodu Petrského a Václavského návrší a byla přehrazena v místech, kde ústí Denisova ulice do náměstí Republiky. Archeologickým výzkumem v roce 2000 se zjistilo, že slovanská fortifikace z Václavského návrší je mladší a pochází pravděpodobně z konce 10. století, což je období mladohradištní a s velkomoravským sídlištěm nesouvisí (Kalábek, Kalábková 2009, 80).

Ve společnosti velkomoravského centra hrála podstatnou roli také smrt a s ní spojená pohřebiště. V prostoru Olomouckého kopce jich bylo identifikováno několik. První bylo objeveno už v 80. letech minulého století v Pekařské ulici 9. Byla zde odkryta část nekropole s 13 kostrovými hroby. Bohužel už v raném středověku byly hroby vykradeny a byly tak nalezeny pouze dvě nádoby, náušnice poddunajského typu a drobný zlomek zlatého drátku. Významný byl objev devíti dětských hrobů na Biskupském náměstí. Tyto hroby byly bohatě vybaveny bronzovými náušnicemi, gombíky, keramickou nádobou a železným nožem. Dokladem významného postavení Olomouce v období Velké Moravy byla hustá síť sídlišť a pohřebišť i v jiných částech města. Archeologickými výzkumy bylo zdokumentováno středohradištní osídlení v Olomouci – Hejčíně, Nemilanech či Slavoníně (Kalábek, Kalábková 2009, 81).

2.1.4 Mladší a pozdní doba hradištní

Tato závěrečná etapa raného středověku začala v polovině 10. století a doznívala v první polovině 13. století. Z této doby známe na území Olomouce pro upřesnění

archeologických výzkumů historické události, které jsou zachyceny písemnými prameny.

Po zániku Velké Moravy bylo území dnešní Olomouce pravděpodobně ovládáno místními předáky, kteří byli závislí na Maďarech. Život v bývalých velkomoravských hradiscích s menší dynamikou pokračoval i nadále, zároveň ale docházelo na jižní Moravě k oslabování bývalých mocenských center a těžiště moci se postupně přesouvalo na střední Moravu. Této nové situace v našem regionu využila Olomouc a Přerov a u těchto sídel došlo k postupné transformaci v budoucí městská střediska (Hoffmann 2009, 41). K zlomovému okamžiku došlo v roce 955, kdy byly na řece Lech maďarské kmeny poraženy římskoněmeckým císařem Otou I. Současně s tímto drtivým vítězstvím, kdy byli Maďaři zatlačeni zpět, porazil český kníže Boleslav I. na českomoravském pomezí jiné maďarské vojsko a pronikl tak na Moravu, kde vojensky obsadil Olomouc. Z dobyté Olomouce podnikal válečné výpravy na území dnešního Polska a k formujícímu se českému státu připojil Krakovsko, Míšeňsko a Slezsko. (Bistřícký 2009, 89). Po připojení Moravy k českému státu se vytvořila zvláštní skupina hradišť, na kterých se později usídlila přemyslovská údělná knížata. Na Moravě tak vzniklo osm nových provinčních center: Olomouc, Přerov, Hradec nad Moravicí, Sptyhněv, Břeclav, Brno, Znojmo a Bítov. (Hoffmann 2009, 47). Na konci 10. století zachvátila přemyslovský stát těžká krize a vládnoucí česká knížata přišla postupně o své polské državy. V roce 1003 využil sporu mezi Přemyslovci polský kníže Boleslav Chrabrý a na rok se stal českým knížetem. Nedlouho poté neuznal nový římskoněmecký císař Jindřich II. Boleslavu Chrabrému knížecí titul a tento Piastovec byl následně českým knížetem Jaromírem vypuzen v roce 1004 z Čech a poté v rozmezí let 1019 až 1029 i z Moravy. Po porážce Boleslava Chrabrého pověřil správou Moravy kníže Jaromír svého syna Břetislava, který zde založil hrad a také knížecí mincovnu. Poté, co roku 1034 Břetislav usedl na český knížecí stolec, byla v českém knížectví zavedena hradska soustava. Sídla knížecí moci byla chráněna bojovou družinou a její velitel, kastelán, byl zároveň náčelníkem správy hradskeho okrsku (Bistřícký 2009, 89).

Krátce před svou smrtí zavedl v roce 1054 Břetislav I. tzv. seniorát, podle kterého se stal až do počátku 13. století nejstarší mužský příslušník rodu vládnoucím knížetem. V tomto případě se stal jeho následníkem nejstarší syn Sptyhněv. Moravu rozdělil Břetislav I. na severní část Olomoucko a jižní Brněnsko, kde vládli jako údělná knížata jeho mladší bratři. Prvním olomouckým údělným knížetem se stal Vratislav,

který se po Spytihněvově smrti stal roku 1061 českým knížetem a později roku 1085 prvním českým králem. Téhož roku se stal olomouckým úředním knížetem jeho nejmladší bratr Oto. Za vlády knížete Oty bylo v roce 1063 obnoveno olomoucké biskupství. Prvním biskupem se stal Jan, který umístil centrum nové diecéze ke kostelu sv. Petra na Petrském návrší. Krátce na to bylo založeno na sousedním Václavském návrší knížecí sídlo. Vláda knížete Oty, který byl zároveň zakladatelem přemyslovské olomoucké dynastie, byla velice plodná a završilo ji roku 1078 založení druhého nejstaršího moravského kláštera benediktínů na Hradisku (Bistřický 2009, 90).

V roce 1087 olomoucký kníže zemřel a jeho bratr, nyní novopečený český král Vratislav, vyhnal jeho ženu Eufémii se syny Svatoplukem a Otou a největší moravský úděl zabral pro sebe. Ze zisku Olomoucka se příliš dlouho neradoval a když v roce 1092 zemřel, navrátil se tento úděl zpět do vlastnictví rodiny Oty I. Moc pražských Přemyslovců byla po smrti prvního českého krále oslabena a postupně došlo ke střetům s jejich moravskými příbuznými. Zpočátku byly pokusy o uchvácení moci v Čechách moravskými Přemyslovci neúspěšné. Ke změně došlo v roce 1107, kdy se syn olomouckého knížete Oty Svatopluk spojil s předním českým rodem Vršovců a svrhl z knížecího stolce svého bratrance Bořivoje. Vláda tohoto schopného ale zároveň krutého panovníka byla velice kontroverzní. Největším Svatoplukovým počinem bylo roku 1108 nechvalně známé vyvraždění Vršovců. V roce 1109 byl kníže Svatopluk při válečném tažení ve vojenském táboře zavražděn. Po Svatoplukově smrti došlo v českém státě k rozkolu, kdy vojsko vyhlásilo českým knížetem jeho bratra Otu II. a šlechta si zvolila za svého vládce Vladislava I. Ota II. se se svým rivalem usmířil a vzdal se nároku na knížecí titul. V roce 1124 Vladislav I. zemřel a Ota II. opět vznesl svůj nárok stát se českým knížetem a dostal se tak do konfliktu s Vladislavovým mladším bratrem Soběslavem I. Vše vyústilo roku 1126 bitvou u Chlumce, kde Soběslavova vojska na hlavu porazila nepřítele a olomoucký a také brněnský kníže Ota II. padl. Pro následující dějiny Olomouce to mělo zásadní význam. Soběslav vyhnal z města celou Otovu rodinu a dosadil na olomoucký stolec svého syna Václava (Bistřický 2009, 94–103).

S vládou knížete Soběslava I. je také spojeno jméno olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka. Tento velký evropský humanista a spojenec knížat Soběslava I. a Vladislava II. přesunul biskupské sídlo a kapitolu od kostela sv. Petra na Václavské návrší. Za jeho pontifikátu zde byla roku 1131 vysvěcena nová katedrála a při ní založeno skriptorium. Olomoucký biskup dosáhl také toho, že kníže Vladislav II.

povolal z vyhnanství syna Oty II. Otu III. Dětleba a ustanovil jej roku 1140 olomouckým knížetem. Roku 1160 Ota III. zemřel a Vladislav II., od roku 1158 český král, si vzal olomoucký úděl zpět a o tři roky později na něj dosadil svého syna Bedřicha. Aby Vladislav II. zajistil nástupnictví svého syna ustanovil Bedřicha roku 1172 českým knížetem a sám si ponechal královský titul. Na prázdný olomoucký knížecí stolec nastoupil po Bedřichovi jeho bratr Konrád II. Ota. Za vlády Bedřicha postihla náš stát hluboká krize a císař Fridrich I., který s Bedřichem jako knížetem nesoúhlasil, v září 1173 Bedřichovi odňal knížectví a dal ho v léno Oldřichovi. Olomoucký kníže Konrád II. využil příležitosti sloučil všechny tři moravské úděly pod svou nadvládou a roku 1182 ho Barbarossa učinil prvním moravským markrabětem. Po smrti Bedřicha v roce 1189 se stal Konrád II. Ota českým knížetem a do Olomouce dosadil své dva syny Vladimíra a Břetislava, kteří zde s výjimkou let 1192–1194 do roku 1200 vládli. Po jejich smrti se ujal vlády nad Olomouckem český kníže Přemysl, který zde vytvořil zvláštní olomoucké vévodství. O významu Olomouce svědčí zřízení nových úřadů komorníka, kastelána či purkrabího. Po požáru města v roce 1204 nechal Přemysl I. Otakar přebudovat starý údělný hrad a jako obydlí pro občasný pobyt zeměpána v Olomouci vybudoval zvláštní objekt, který se označoval jako Nový Hrádek. V roce 1212 potvrdil Fridrich II. Štaufský Přemyslovi Zlatou bulou sicilskou dědičný královský titul a olomoucké vévodství bylo sloučeno s moravským markrabstvím. Přemyslův bratr Vladislav Jindřich tak vládl celé Moravě, kterou po své smrti roku 1222 zanechal svým synovcům Vladislavovi a Přemyslovi (Bistřický 2009, 94–103).

2.2 Vrcholný středověk

V průběhu vrcholného středověku došlo v Olomouci ke společenským a sídelním změnám. Ke stávajícímu hradu a církevním institucím se připojilo město. Středověké město bylo chápáno především jako centrum řemeslné výroby a trhu a v rámci městské aglomerace postupně vznikaly menší sídelní útvary, které umožnily vznik pozdějšího městského organismu. Nejstarším výrobním a hospodářským centrem, které zároveň sloužilo pro potřeby knížecího a biskupského dvora bylo už od 11. století Předhradí. V této části budoucího města se na území dnešního náměstí Republiky nacházelo nejstarší tržiště. Nedaleko něj stály dva kostely. Prvním z nich byl kostel sv. Petra, který byl nejprve založen jako hradní, po roce 1063 jako biskupský a v průběhu 13. století jako klášterní a farní. Druhým farním kostelem zde byl od počátku 13. století kostel Matky Boží. K těmto dvěma církevním stavbám zde na přelomu 30. a 40. let

13. století přibýly dva kláštery, mužský minoritský a ženský klarisek (Bistřícký 1979, 117–118).

Kromě Předhradí stávaly v místech Olomouckého kopce další tři osady. Na západním úbočí kopce to byla u kostela sv. Blažeje tzv. Blažejská osada. Tato část budoucího města byla ve svých počátcích zvláštním samostatným útvarem a k městu byla připojena až mnohem později. Druhou osadou nacházející se na severním úbočí byla poblíž kostela sv. Michala Michalská osada. Kostel zde stál již před založením města a nedaleko něj bylo v místech dnešní budovy Katedry historie zřízeno fojství. Nedávným archeologickým výzkumem NPÚ zde byla objeven opevněný dvorec, který pravděpodobně souvisel s nedalekým kostelem.

Poslední osadou, která se nacházela v sousedství kostela sv. Mořice, byla Mořická osada. Kostel samotný vznikl před rokem 1086 a jeho světitelem byl pravděpodobně první olomoucký biskup Jan. Z první poloviny 12. století máme také první písemné záznamy o prvních majitelích kostela a dvorce, kteří mohli pocházet z knížecí družiny. Z původního kostela a jeho okolí se dochoval zbytek budovy nalezené při archeologickém výzkumu na místě dnešní obchodní galerie Moritz. Mořická osada byla začleněna do města po roce 1248 (Bistřícký 2009, 104).

Je zajímavé, že město Olomouc nemá zakládací listinu. Akt založení města vznikl nejspíše ústní formou. Olomouc získala pravděpodobně svá práva od krále Václava I. v roce 1243 a spadala do jurisdikce tzv. magdeburského práva, které si vzala za vzor od nedalekého Uničova a později od slezské Wroclavi (Hoffmann 2009, 57). Podle magdeburského práva stál v čele města úředník tzv. fojt, který vykonával správu města, vybíral městské dávky tzv. lozunk a předsedal městskému soudu. Fojství nebylo v Olomouci dědičným úřadem a tento nejvýznamnější představitel města byl dosazen panovníkem. Nejvýznamnějším podnětem k založení města byla nová situace na Předhradí, kdy byl za biskupa Bruna ze Šauenburku zrušen společný život v kapitule a kanovníci si zakládali své nové rezidence poblíž katedrály. Následkem toho došlo k postupnému vytlačování řemeslníků a kupců na periferii do prostoru mezi Michalskou a Mořickou osadou. Postupně tak vznikalo nové výrobní a tržní centrum, které tvořilo zázemí knížecího dvorce. Zanedlouho poté se zvýšil počet obyvatel a došlo k vzájemnému splynutí obou zmíněných osad. Tento proces je označován jako počátek vlastní lokace města. První obydlí, které si lidé v těchto místech stavěli, byly

jednoduché dřevěné stavby a polozemnice, naopak nejbohatší kupci si stavěli v místech dnešního Horního a Dolního náměstí kamenné domy. V roce 1261 král Přemysl Otakar II. pozvedl význam Olomouce udělením privilegia konat výroční svatohavelské trhy a městu povolil zřízení kupeckého domu (tržnice). Tyto události do budoucna zajistily městu ohromný zisk plynoucí z tranzitního obchodu (Bistřický 2009, 104–105).

Slibný rozkvět středověké Olomouce byl v roce 1253 narušen vpádem uherských Kumanů krále Bély IV. Tehdy byla zpusťována většina Moravy a Olomouc byla na měsíc obležena nepřátelskými vojsky. Uherská vojska odtáhla z Moravy až po diplomatické intervenci papežského legáta Velasca. V srpnu 1253 se do města vrátil biskup Bruno ze Šauenburku a za jeho pontifikátu došlo k dosídlení zpusťoveného a vylidněného kraje a postupnému poněmčování okolních vesnic (Kohout 2009, 127–128).

Po smrti krále Přemysla Otakara II., který padl v bitvě na Moravském poli se všechna moravská města vzdala vítěznému římskoněmeckému císaři Rudolfovi Habsburskému. Císař jim zato potvrdil některá privilegia: osvobodil města na dva roky od daní, na deset let od poplatků na hranicích, městu Olomouci udělil várečné právo a židovským obchodníkům nařídil odvádět daně do panovnické pokladny. Nedlouho poté pověřil císař správou olomouckého a přerovského panství opět biskupa Bruna. Bohužel za jeho působení došlo na Moravě k hladomoru. Toto smutné období moravských dějin netrvalo naštěstí příliš dlouho a v roce 1283 nastoupil po poručnické vládě svého bratrance Oty Braniborského na český trůn král Václav II. Vláda Václava II. přinesla městu opětovný rozmach. V roce 1291 vydal Václav II. při své druhé návštěvě města listinu, která olomoucké měšťany osvobozovala od placení cla na trzích v Litovli a Kojetíně. Druhým jeho činem město získalo vlastní soudní pravomoc a povolení přijímat cizí poddané. Tento trend přicházel z Německa a díky stále četnějším královským imunitám se města postupně vymaňovala ze starého zemského práva a měla vyšší úroveň samosprávy. V létě roku 1306 se Olomouc stala východiskem válečné výpravy do Polska. Mladý král Václav III. získal díky obratné politice svého otce Václava II. v Polsku a Uhrách královskou korunu. Bohužel situace v Polsku se začala měnit v neprospěch českého panovníka a schylovalo se k vojenskému střetu. Václav III. do boje o udržení polské koruny nakonec nezasáhl, 4. srpna 1306 byl v domě kapitulního děkana Budislava úkladně zavražděn a jeho skolem vymřela po meči dynastie Přemyslovců (Kohout 2009, 127–128).

Po smrti Václava III. došlo na Moravě k období bezvlády, které bylo ukončeno v roce 1311 nástupem Jana Lucemburského na český trůn. Tento panovník byl víc vojákem než politikem a na své časté vojenské výpravy do zahraničí potřeboval obrovské množství peněz. Už krátce po svém zvolení českým králem navštívil na podzim roku 1314 Olomouc a sháněl tu finanční prostředky na vojenskou podporu kandidatury Ludvíka Bavora na císařský trůn. Na oplátku za finanční pomoc obdrželo město privilegium konat svatodušní trh a také dostalo koncesi na založení vsi Nové Sady. Celkově ale byla vláda Jana Lucemburského pro město spíše pohromou. Neutuchající potřeba peněz vedla v roce 1322 k zástavě olomouckého hradu, který stejně jako město ztratil svůj strategický význam. Městské hrady v čele s Olomoucí vykoupil až v polovině 40. let 14. století Janův syn moravský markrabě Karel. Po smrti svého otce v bitvě u Kresčaku se stal v roce 1346 českým králem a v roce 1355 římskoněmeckým císařem (Kohout 2009, 130–132). Karlovým nástupcem na pozici moravského markraběte se stal jeho bratr Jan Jindřich. Vláda Jana Jindřicha byla úspěšná, došlo k posílení bezpečnosti v zemi, zastavila se rozpínavost panských rodů, zvýšil se obrat plynoucí z obchodu a řemeslné výroby. Jediným negativem vlády tohoto Lucemburka na Moravě bylo určité mocenské schizma. V roce 1350 si markrabě zvolil za své sídelní město Brno, ale roku 1352 označil za hlavní město Moravy Olomouc (Hoffmann 2009, 78).

Po smrti Jana Jindřicha došlo na Moravě ke sporům o následovnictví mezi jeho syny Joštem, Prokopem a Janem Soběslavem. Tyto vzájemné rozepře a antipatie přerostly v otevřenou domácí válku. V tomto období, kdy Moravou zmítala hluboká krize, stála Olomouc na straně markraběte Jošta. Markrabě se za to městu v roce 1377 odvděčil osvobozením od všech mýt v rámci Moravy. Roku 1379 na jeho příkaz vyhnalo město kanovníky a na počátku roku 1380 byla do vyřešení sporu městská rada na měsíc uvržena do klatby. Vše se změnilo po smrti biskupa Jana ze Středy. Tehdy papež Urban zabránil vytvoření mocenského triumvirátu v českém království nezvolením Jindřichova bratra Jana Soběslava olomouckým biskupem. Po zažehnutí sporu mezi Joštem a olomouckými preláty se rozhořela pře mezi bratry a Olomouc byla obležena Prokopovým vojskem. Půtky mezi bratry byly i tehdy vyřešeny prozatímním příměřím. V posledním desetiletí 14. století se však spory mezi bratry ještě více vyostřily. V dynastickém sporu, který se v českém státě rozhořel, stál markrabě Jošt na straně svého bratrance uherského krále Zikmunda a Prokop na straně druhého bratrance

českého krále Václava IV. Když v roce 1394 markrabě Jošt zatýkal českého krále, vpadl mu jeho bratr do zad a rozhořela se dvouletá válka, která byla přerušena jen občasným odpočinkem narušovaným oboustranným loupežením. Příčinou další války, která se rozhořela v roce 1399, byl Prokopův úmysl zabavit olomouckému biskupovi statky. Odpovědí byla Joštova církevní klatba a plenění okolí Olomouce. Situace se uklidnila až Prokopovým skolem v roce 1405. Poslední moravský markrabě Jošt, který se stal na sklonku svého života římskoněmeckým králem, zemřel bezdětný v roce 1411 v Brně. Jeho následovníkem na Moravě se z pověření krále Václava IV. stal zemský hejtman Lacek z Kravař (Bistřícký 2009, 133–137).

2.3 Pozdní středověk

V době, kdy se Lacek z Kravař ujal zemského úřadu, vrcholilo v Čechách a na Moravě husitské hnutí. V době procesu s mistrem Janem Husem stál Lacek na straně Husových přívrženců a dostal se tak do rozporu s tradičně katolickou Olomoucí. Tento rozpor se projevil krátce po Husově upálení, olomoučtí měšťané tehdy zajali a prohlásili za kacíře a následně upálili dva Husovy laické přívržence. Tyto události byly předzvěstí náboženské bouře, která naše země zasáhla a vyvrcholila v červenci 1419 pražskou defenestrací a následným skolem krále Václava IV. V prosinci 1419 byl v Brně přijat za českého krále a moravského markraběte Zikmund Lucemburský. Nový český král nahradil zemského hejtmana husitu Petra z Kravař Jindřichem Plumlovským a následně uzavřel spojenectví s olomouckým biskupem Janem Železným. Na jaře roku 1420 vyhlásil papežský nuncius Ferdinand proti husitům křížovou výpravu a nedlouho poté vstoupila do války i Olomouc (Kaňák 2009, 187–188). Husité se s volbou Zikmunda nehodlali smířit a prosazovali za svého krále knížete Zikmunda Korybutoviče. Tento uchazeč o český trůn v roce 1422 neúspěšně oblehl Olomouc a nakonec dobyl nedaleký Uničov, kde potom přijímal podobojí (Hoffmann 2009, 97). V roce 1423 předal král Zikmund vládu na Moravě Albrechtovi Rakouskému. Tento titulární moravský markrabě od roku 1424 operoval se svým vojskem na Olomoucku a společně s Olomoučany se neúspěšně snažil dobýt nazpět kartouzský klášter u Dolan. Ten byl v husitském držení a roku 1425 byl olomouckými měšťany za 6000 dukátů odkoupen a z bezpečnostních důvodů zbořen. V letech 1426 a 1427 bylo město opět ohroženo moravskými husity pod velením Jana Tovačovského. Vyvrcholením této kampaně byl přímý útok na olomoucké předměstí a následkem toho bylo opakovaně narušeno zásobování města. I přes kritickou situaci, kdy město postihla hmotná nouze, se

Olomouc ubránila. Na počátku května roku 1432 město postihla nová pohroma, husitská vojska z Oder vedená Smilem z Moravan dobyla nedaleké Klášterní Hradisko a město se dostalo do akutního ohrožení. Na žádost olomouckých měšťanů bylo vysláno na pomoc městu markraběcí vojsko a husité se z nedostatečně opevněného kláštera stáhli. Hradisko poté stihl podobný osud jako Kartouzku - aby nemohl být klášter do budoucna nepřáteli využíván, byl stržen. Důsledkem husitských válek ve městě byly sociální nepokoje, které vyřešil až roku 1435 markrabě Albrecht obnovením všech dříve vydaných privilegií. Ani drtivá porážka husitů v bitvě u Lipan v roce 1434 a potvrzení jihlavských kompaktát roku 1436 nezajistily městu klid. Ještě v roce 1437 přepadl tábořský oddíl Jana Parduse úspěšně nedalekou Litovel. Okamžitý zásah olomouckých měšťanů a vojska olomouckého biskupa Jana z Miličina však zachránili město před úplným obsazením (Kaňák 2009, 188–192).

Po smrti mladičského Ladislava Pohrobka v roce 1457 se stal v květnu následujícího roku českým králem utrakvista Jiří z Poděbrad. Král Jiřík, jak mu později láskyplně říkával lid, nebyl ve vrcholné politice žádným nováčkem. V letech 1453 až 1458 vládl jako zemský správce za nezletilého krále. V roce 1464 se osobně účastnil moravského zemského sněmu v Olomouci, na kterém potvrdil nedělitelnost Moravy a Čech a také rovnoprávnost českých a moravských stavů. O rok později se situace povážlivě změnila v neprospěch českého krále. Nový papež Pavel II. prohlásil Jiřího z Poděbrad za kacíře a odpor vůči panovníkovi se projevil i v Olomouci. V roce 1467 uzavřela Olomouc společně s Brnem, Znojmem a Jihlavou vůči Jiřímu z Poděbrad obranný pakt. Olomoucký biskup Tas z Boskovic byl zpočátku na straně českého krále, ale pod nátlakem papeže změnil svou pozici a odcestoval do Uher, kde požádal uherského krále Matyáše Korvína o vojenskou podporu. Matyáš Korvín poté vyhlásil proti Jiřímu z Poděbrad křížovou výpravu a záhy s podporou moravských královských měst obsadil celou Moravu. Nedlouho poté byl Matyáš Korvín 3. května 1469 korunován v olomoucké katedrále českým králem. Český stát tak měl dva panovníky. Krátce po korunovaci, které se zúčastnil i exkomunikovaný syn Jiřího z Poděbrad Viktorin, zachvátil Olomouc obrovský požár, zničena byla tehdy třetina města. V roce 1471 Jiří z Poděbrad zemřel a čeští stavové si zvolili za svého krále Vladislava Jagellonského. V roce 1479 byla v Olomouci uzavřena mezi králem Matyášem Korvínem a Vladislavem Jagellonským významná smlouva, která znamenala ukončení dlouholetých česko-uherských válek. Na základě této mírové smlouvy vládl Vladislav

v Čechách a Matyáš na Moravě, Slezsku a obojí Lužici. Po Korvínově smrti mohly být vedlejší české země přiděleny za 400 tisíc uherských zlatých králi Vladislavovi, pokud by ale Vladislav zemřel bez dědiců, přijaly by Čechy za svého krále Korvína bez náhrad. Tento diplomatický rébus vyřešila roku 1490 smrt bezdětného Matyáše Korvína a plnohodnotným českým a také uherským králem se stal Vladislav (Kalous 2009, 194–196).

Po smrti Matyáše Korvína se prominentní postavení Olomouce změnilo. Vladislav Jagellonský přesídlil se svým dvorem do uherského Budína a v Českém království navštěvoval především Prahu. Tato doba nebyla ústupem Olomouce ze slávy, jako královské město hostila krále Vladislava i jeho syna Ludvíka. V roce 1522 získala městská rada uznání všech privilegií a také potvrzení předního postavení Olomouce v rámci moravského markrabství. Listina z roku 1522 také povolovala připojení Předhradí pod správu města, či zaručovala odstupujícím konšelům navrhnout své nástupce. Ludvík Jagellonský navštívil Olomouc 27. března 1523 při své cestě z Prahy do Uher a při této příležitosti darovali konšelé královskému páru 2000 zlatých. V letech 1525 a 1526 se měl konat v Olomouci sjezd Ladislava Jagellonského a polského krále Zikmunda, který měl řešit otázku narůstajícího tureckého nebezpečí a luteránské reformace. Jednání bylo kvůli možné účasti rakouského arciknížete Ferdinanda odloženo na červen roku 1526, ale nikdy k němu nedošlo (Kalous 2009, 198). Král Ludvík Jagellonský mezitím vytáhl do boje proti tureckému sultánovi Sulejmanovi I. a 29. srpna 1526 padl v bitvě u Moháče. Jeho skonem nejenom vymřela česko-uherská jagellonská dynastie, ale také se symbolicky uzavřela kapitola období středověku v Českých zemích a na našem území vládli s krátkými přestávkami po bezmála 400 let Habsburkové.

3. Dějiny bádání v Olomouci

První neověřitelné písemné prameny popisují archeologické nálezy již v 11. století. V jedné anonymní kronice jsou citované prvními olomouckými historiky, kteří popisovali údajný objev římských mincí, zbraní a nádob, které byly nalezeny při kopání na hradě Olomouci v roce 1092. V dnešní době je tento objev stejně jako jeho datace zpochybněn, ale i tak jde o patrně nejstarší doklad zájmu o artefakty. Dalším

středověkým archeologickým nálezem, o kterém se zmiňovali už raně renesanční olomoučtí humanisté byl v roce 1504 objev antické gemy v místech Klášterního Hradiska. V období renesance byly artefakty označovány jako starožitnosti a objevovaly se jako součásti inventáře v pracích nejstarších kronikářů. Asi nejznámější z nich je práce olomouckého biskupa Jana Dubravia, který informoval o kosterních pozůstatcích údajně předpotopních zvířat z Předmostí či četných nálezech starých památek ze staré fundace města (Kalábková 2009, 19).

Skutečný zájem o archeologii projevil v Olomouci až svobodný pán Kašpar z Glandorfu, který byl zároveň děkanem svatováclavské kapituly. V roce 1749 dal strhnout kus nějaké staré zdi nedaleko dómu, o které se vykládalo, že by mohla být pozůstatkem kazatelny sv. Cyrila a Metoděje. Kašpar byl zvědavým člověkem, který se chtěl dopátrat pravdy, proto začal kopat okolo s nadějí, že se mu podaří najít její základní kámen. To se mu nepodařilo, zato objevil půdorys malého kostela. Tento kostelík byl vybudován buď markomanskou královnou Fritigil nebo v pozdějším středohradištním období svatým Cyrilem a Metodějem (Dohnal 2008, 3). Zprávy o starožitnostech se objevují i ve spisech společnosti Societas Incognitorum. Z druhé poloviny 18. století pochází zpráva profesora olomoucké univerzity Josefa Vratislava Monseho, který popisoval nález antických mincí z Olomouce. O tomto nálezu se také zmiňoval v jednom ze svých dopisů z roku 1788 Josef Dobrovský. Tyto mince byly prý objeveny při opevňovacích stavbách. Do 18. století spadá také kontroverzní nález antické náhrobní desky s latinským nápisem a několika mincemi, které měly být objeveny při výkopu základů pro tzv. Vodní pevnůstky. Tehdejší zájem o antické památky Olomouce byl spojen s údajným založením Olomouce Gaiem Juliem Caesarem a je typický pro počáteční badatelské období (Dohnal 2008, 4–5).

V 19. století se archeologie a historie postupně profesionalizovala. V první polovině tohoto století bylo v prostoru dnešního města nalezeno množství archeologických artefaktů. Zcela unikátním objevem z tohoto období byl nález raně středověké železné přilby s nánosníkem, která byla objevena na Předhradí v dnešní Křižkovského ulici. V červnu roku 1841 byl objeven ve vojenské cihelně na nedaleké Nové Ulici mohylový hrob, který na tehdejší dobu velmi přesně popsal moravský historiograf Antonín Boček. V době nálezů byla pořízena poměrně kvalitní nálezová zpráva s velmi detailním popisem. Jednalo se o hrob s mohylovým násypem a kostrovým pohřbem s kompletní výbavou. Autorem nálezové zprávy byl Bočkův

spolupracovník František Domek, který tehdy datoval tento nález do doby předkeltské nebo předslovanské (Kálábková 2009, 20).

V polovině 19. století vzniklo v Olomouci první muzeum, kde se vystavovaly pravděpodobně také archeologické nálezy. Ze starožitností a kuriozit se tehdy stávaly historické prameny, které byly poprvé publikovány v odborných časopisech. Velkým propagátorem této změny byl profesor německého gymnázia v Olomouci Ludwig Heinrich Jeitteles. V roce 1864 při výkopu trasy pro uložení plynového potrubí na dnešním Horním a Dolním náměstí a Lafayettovy ulice objevil velké množství zvířecích kostí, kamenných, kostěných i bronzových nástrojů, keramických střepů a fragmentů opracovaného dřeva. Na Blažejském náměstí později objevil i římskou minci z poloviny 3. století. Na žádost Jeittelese přijel v roce 1875 do Olomouce odborník na slovanskou keramiku Robert Virchow. Berlínský archeolog odmítl keltský či germánský původ Jeittelesových nálezů, prohlásil je za slovanské a datoval je do 10. století a výše. Stejnou dataci přisoudil Virchow i nálezům Karla Biefela z počátku šedesátých let 19. století z Václavského návrší. Tehdy zde započala novogotická přestavba katedrály. Arcibiskupský inženýr Biefel zde také kromě zlomků keramiky objevil v podstřeší křížové chodby katedrály na severní straně dómu zazděná románská okna. Do Olomouce byl tehdy povolán architekt Franz Segenschmid, který potvrdil nález torza paláce, v němž do 13. století sídlila údělná knížata (Dohnal 2008, 3).

Velký zlom v olomoucké archeologii nastal v roce 1883 založením Vlasteneckého spolku muzejního. Mezi členy spolku patřili významné osobnosti tehdejšího politického i kulturního života jako byli například Jindřich Wankl, Ladislav Červinka, Martin Kříž či Jaroslav Palliardi aj. Aktivní činnost spolku měla za následek vznik dalších muzeí a spolků na Moravě. Členové spolku iniciovali v roce 1906 vznik Moravského archeologického klubu v Brně. V této době nastoupila progresivní generace mladých archeologů a postupně se centrum moravské archeologie přesunulo do Brna (Kálábková 2009, 21).

Z období první republiky byl pro středověké dějiny Olomouce důležitý archeologický výzkum učiněný na Žerotínově náměstí. Při kopání základů zde byly v seminární zahradě nalezeny zlomky slovanské keramiky a objeveny zdi a základy osmihranné bašty, která mohla pravděpodobně souviset s dominikánským klášterem. Významný byl také archeologický výzkum na Dolním náměstí, kde bylo objeveno ve

třech jamách vytesaných do skály 114 kusů celých nádob, množství keramických střepů, dřevěných misek a zlomků zvířecích kostí (Kalábková 2009, 22).

Po druhé světové válce došlo k oživení olomoucké archeologie. Na katedře historie olomoucké univerzity začal vyučovat archeologii Jaroslav Böhm. V této době se také bohužel neúspěšně uvažovalo o zavedení řádného studia archeologie v Olomouci. V letech 1948 až 1949 proběhl v historickém jádru na Křižkovského ulici pod vedení Květy Reichertové rozsáhlý archeologický výzkum. Cílem tohoto výzkumu bylo zjištění původní polohy, podoby a rozsahu přemyslovského hradu na Václavském návrší a zachycení nejstarších církevních staveb kostela sv. Blažeje a kostela sv. Petra (Kalábková 2009, 23). Výsledky výzkumů na tomto území bohužel nic podstatného pro datování a zjištění původní polohy nepřinesly (Michna, Pojsl 1988, 54). V letech 2014 až 2016 probíhal na Křižkovského ulici archeologický výzkum NPÚ pod vedením Hany Dehnerové. V rámci výzkumu byla opětovně zjištěna poloha kostela sv. Petra, který byl dříve objeven Reichertovou. Na nádvoří budovy dnešní Filozofické fakulty byl i přes výrazné snížení terénu v minulosti objeven velký hřbitov, kde se pohřbívalo od poloviny 13. století do konce 70. let 18. století. Na tomto archeologickém výzkumu byl objeven na nejvyšším místě Petrského návrší v kruhovém do skály vytesaném objektu unikátní nález. Ve výplni tohoto objektu byly nalezeny dvě keramické nádoby z poloviny 10. století, železná sekerovitá hřívna, množství rybích kostí ale hlavně břidlicová destička s rytinou mužské postavy, která drží v ruce kříž. Některé indicie jako je znázornění deště či pravděpodobně chybějící ryba v ruce vedou k domněnce, že je na rytině zobrazen sv. Petr či Ježíš Kristus. Předmět byl zřejmě víkem sakrália v oltářní desce, která sloužila pro ukládání sakrálních předmětů (obr. 13, 14: 134–135; Šlězár 2018). Z hrobů, které se nacházely v suterénu budovy, pocházely četné devocionálie a milodary ze 17. a 18. století. V suterénu budovy byla také v zásypu hrobů nalezena bronzová jehlice s pečetítkem, která se sem dostala pravděpodobně intruzí z nedalekého dómského návrší, které bylo osídleno od starší doby bronzové.

Na počátku 70. let minulého století došlo v Olomouci k rozvoji záchranné archeologie. Změnila se metodika provádění a zpracování výzkumů, která se udržela až do počátku milénia. Na záchranné a předstihové výzkumy v historickém jádru města se specializovalo oddělení historicko-archeologického průzkumu, které provádělo v centru Olomouce stovky archeologických akcí. Nejvýznamnější z nich byl například nedokončený archeologický výzkum obchodního domu Prior u chrámu sv. Mořice

v roce 1973 či předstihové výzkumy na stavbě ochodního střediska Koruna na počátku 80. let minulého století (Kalábková 2009, 26). Archeologický výzkum v místech budoucího obchodního domu Prior na Mořickém náměstí má pro pochopení lokality zásadní význam. Nejstarší osídlení, které bylo na této lokalitě zjištěno, pochází z období neolitu a eneolitu. Zcela klíčový byl objev slovanských objektů z 10. až 12. století. Objevené objekty byly interpretovány jako kovolitecká dílna, hliník, odpadní jáma, studna a zvláštní obdélníková stavba, která zde byla také objevena, byla později označena za základy románského domu. Zbytky románského domu ležely v superpozici se základovým zdívkem mořické školy z 15. století. Na ploše výzkumu se podařilo nalézt i menší románskou kruhovou stavbu s apsidou a také zde byla odkryta dlažba pocházející pravděpodobně ze 14. století. Pozornost budí i materiál nalezený na dně odpadních jímek, který byl datován do 13. až 17. století (Bláha 1975, 283–285).

Druhou institucí, která vykonávala od sedmdesátých let až do poloviny devadesátých let minulého století archeologické výzkumy, bylo Vlastivědné muzeum Olomouc (Kalábková 2009, 26). Nejvýznamnější objevy byly učiněny Vítem Dohnalem na Václavském návrší. V průběhu let 1972 až 1995 zde provedl po celém obvodu hradebních zdí do hloubky 3 až 12 metrů 52 sond. Sondy poskytly cenné poznatky o pravěkém osídlení návrší a zachytily průběh hradební zdi ze 13. století (Dohnal 1974, 106–111). Další etapa výzkumu prováděná rovněž sondážní metodou měla za cíl prozkoumat vodní příkop se zbytky mostní konstrukce. Most s největší pravděpodobností spojoval středověký hrad s městem. Poté následovaly výkopy pod gotickým ambitem na parkánu u věže a na prostranství před katedrálou sv. Václava. Rovněž byl také prozkoumán gotický rajský dvůr a kaple sv. Barbory, kde bylo nalezeno středověké pohřebiště. Plošným odkryvem byla také zkoumána východní část zahrady, prostor pod dlažbou před katedrálou a kaplí sv. Anny a střední část kapitulní zahrady (Kalábková 2009, 27).

S pádem minulého režimu postihly olomouckou archeologii velké změny. Na olomoucké univerzitě se na Katedře dějin umění začala díky Josefu Bláhovi opět vyučovat archeologie. Ve městě a jeho nejbližším okolí se začalo intenzivně stavět a došlo k nárůstu archeologických výzkumů. Nejvýznamnější archeologické výzkumy 90. let byly realizovány na Třídě Svobody, při stavbě bytového domu v Hrnčířské ulici či ve Wurmově ulici. Mimo centrum města a v oblasti střední Moravy byly záchranné archeologické výzkumy prováděny Ústavem archeologické památkové péče, pozdějším

Archeologickým centrem Olomouc pod vedením Jaroslava Pešky. Jejich nejvýznamnější výzkumy byly realizovány při stavbě obchodního centra v Olomouci na Horním lánu ve Slavoníně, na dálničním obchvatu na katastru Nemilan a Slavonína či na polykulturní lokalitě Mýlina v Olomouci – Neředíně. Po roce 2000 došlo k rozšíření archeologického útvaru NPÚ. V této době byly prováděny rozsáhlé archeologické výzkumy při rekonstrukci prostoru a budov v rámci nového Arcidiecézního muzea na Václavském návrší (Kalábková 2009, 28).

Významný výzkum NPÚ byl realizován v roce 2001 při rekonstrukci dlažby Horního náměstí. Pracovník NPÚ Karel Faltýnek zde objevil ve štětové vrstvě velkou koncentraci mincí datovaných do 13. a 14. století. Dalším objevem učiněným na této lokalitě byla pravidelně rozmístěná ohniště a také kruhové základy pranýře datovaného do počátku 16. století (Faltýnek 2001, 225–227). V roce 2001 až 2005 proběhla na křižovatce ulici Šemberovy a Křivé série výzkumů, při kterých bylo objeveno dřevěné vodovodní potrubí (Dehnerová 2001, 224–225). V pozdějších letech NPÚ Olomouc spolupracoval při některých výzkumech (např. při rekonstrukci Arcidiecézního muzea či v Uhelné ulici) s nestátní archeologickou společností Archaia Brno. Tato soukromá organizace v Olomouci zřídila svou pobočku. V roce 2007 se pod vedením Petera Kováčika přeměnila na samostatnou nestátní archeologickou organizaci Archaia Olomouc a i nadále úzce spolupracuje s NPÚ (Kalábková 2009, 28).

V letech 2011–2012 byl realizován jeden z největších archeologických výzkumů v dějinách města na Dolním náměstí. Byly zde objeveny pozůstatky středověkého tržiště, předlokační pohřebiště či při horním okraji náměstí několik žárových hrobů náležící kultuře lužických popelnicových polí. Neméně ambiciózní byl v letech 2015–2016 projekt Středoevropského kulturního fóra a s ním spojený archeologický výzkum v Denisově ulici. Byl zde například nalezen denár římského císaře Oty III. (983–1002) z doby před jeho korunovaci, která se uskutečnila v roce 996 (Zatloukal 2016, 294). Za zmínku také stojí systematický archeologický výzkum Archeologického centra na Arbesově ulici v Olomouci – Slavoníně. Na této polykulturní lokalitě, kde se od konce 90. let staví rodinné domy, bylo prozkoumáno největší jordanovské sídliště v ČR.

Před deseti lety dosáhla olomoucká archeologie významného úspěchu i na poli vysokoškolského vzdělání. V roce 2009 získala Palackého univerzita akreditaci pro

bakalářské studium archeologie. O pět let později zde byl otevřen první ročník distančního studia a v roce 2017 získala olomoucká univerzita plnohodnotné magisterské studium archeologie (Kalábková 2009, 28).

4. Archeologický výzkum v domě č.p. 503/27 na ulici 8. května

4.1 Poloha

Lokalita, na které proběhl archeologický výzkum se nachází v městské památkové zóně města Olomouce v prostoru stavebních parcel domů č. 88 a 89 na ulici 8. května. V minulosti se od roku 1841 do roku 1945 nazývala ulice 8. května Českou ulicí a její podoba je zachycena při druhém vojenském mapování z konce 30. let 19. století. Ve středověku se tato oblast nacházela v prostoru za hradbami města mezi Rohelskou a Litovelskou branou. Přesné geodetické souřadnice zkoumané plochy výzkumu chybí. V době archeologického výzkumu ještě nebyla dnes běžně dostupná digitální totální stanice nebo GPS systém (*podle ústního sdělení Hany Dehnerové*).

4.2 Popis výzkumu

Archeologický výzkum na ulici 8. května byl realizován v několika etapách. Jednalo se o několik menších archeologických akcí v letech 2004–2005 a 2009 se samostatnou evidencí NPÚ Olomouc. Vlastníkem tehdejší stavební parcely č. 89 byla v době výzkumu až do současnosti Římskokatolická farnost svatého Mořice v Olomouci. Na ploše archeologického výzkumu bylo provedeno celkem 5 sond a zdokumentováno 5 profilů. Nejvyšší úroveň terénu byla v nadmořské výšce 216,8 m, naopak nejnižší úroveň se nacházela 214 m n. m., kde byla v profilu P1, P2, P3 a P4 zachycena poslední uloženina k. 116. První akce archeologického výzkumu č. 8/04 při níž byly provedeny sondy S1/04 a S2/04 byla realizována od 1. 4. do 7. 4. 2004. Sonda S1/04 o rozměrech 1,6 x 1,05 m a hloubce 2,2 m a sonda S2/04 s rozměry 1,2 x 1 x 2,8 m byly vyhloubeny za účelem získání informací o základovém zdivu a také kvůli jeho statickému zabezpečení. Další akce archeologického výzkumu č. 1/05 proběhla ve dnech 10. až 17. 1. 2005 a byly při ní vyhloubeny dvě sondy S3/05 a S4/05. Sondu S3/05 s rozměry 10 x 0,5 m a hloubkou 0,95 m u západní parcelní zdi a 0,35 až 0,85 m podél přístavby tvořil výkop. Tato sonda vznikla rovněž v souvislosti se statickým

zajištěním parcelní zdi a odvlhčením zdiva přístavby. Druhým destruktivním zásahem při této archeologické akci bylo při statickém zajištění a rekonstrukci parcelní zdi vyhloubení sondy S4/05. Jednalo se o 21,6 m dlouhý, 0,4 m široký a 0,75–0,8 m hluboký výkop na sousední parcele č. 88. Obě archeologické akce probíhaly pod vedením Hany Dehnerové. O 4 roky později proběhla na základě plánované stavby sklepa 24 až 25. 2. 2009 pod vedením Ladislava Kaisera třetí archeologická akce č. 2/09. Při tomto výzkumu byla vykopána 1,3 m dlouhá a 1,1 m široká zjišťovací sonda S5/09, která měla ověřit přítomnost druhotně zasypaného suterénu. Tato domněnka se nepotvrdila, byl objeven neporušený archeologický terén a stavba sklepa se neuskutečnila (*podle ústního sdělení Hany Dehnerové*).

4.3 Vyhodnocení terénní situace

Archeologický výzkum na ulici 8. května byl od počátku realizován jako záchranný. Zkoumaná lokalita byla totiž ohrožena plánovanými stavebními pracemi a došlo by tak k nevratnému narušení archeologických situací nacházejících se pod okolním terénem. Z tohoto důvodu se muselo přistoupit k destruktivní formě archeologického výzkumu. Při počáteční archeologické akci byly v roce 2004 vyhloubeny za účelem poskytnutí informací o základovém zdivu a jeho statickém zabezpečení dvě sondy S1 a S2. Po ručním odkrytí nejsvrchnější vrstvy k. 100 o mocnosti 0,1 m se objevilo u obou sond asi 2,58 m mocné archeologické souvrství, které nebylo dokopáno na podloží.

Jako první byla zkoumána jihovýchodně orientovaná sonda S1 o rozměrech 1,6 x 1,05 x 2,2 m, u které byly dokumentovány profily P1 a P2 (plán č. 4). Geologického podloží u této sondy nebylo dosaženo. Sonda byla tvořena uloženinami k. 100–118. Nejspodnější vrstva k. 116 o mocnosti 0,64 m, která nebyla dokopána, byla tvořena středně ulehlou, šedohnědou písčito jílovitou hlínou. V této uloženině, která pravděpodobně nasedala na podloží, byl na základě četných nálezů fragmentů keramiky datované rámcově do období pravěku (kultura lužických popelnicových polí) definován pravěký horizont. Při pozdějším kabinetním zpracování nálezů byly v souboru pravěké keramiky pocházející z této vrstvy objeveny fragmenty keramiky závěrečné fáze mladohradištního období (12. – pol. 13. století). Na základě tohoto zjištění byl původně pravěký horizont k. 116 uměle rozdělen na 2 části: 116a a 116b (plán č. 5). Na uloženinu k. 116 nasedal 1 m mocný vrcholně středověký horizont tvořený uloženinami k. 115 až k. 110. Tyto

uloženiny s nálezy keramiky ze starší fáze vrcholného středověku náležící do 2. poloviny 13. století byly tvořeny převážně středně ulehlou šedožlutou až hnědošedou písčitou jílovitou hlínou s příměsí drobných uhlíků, úlomků cihel a dřeva (plán č. 4). Nad tímto horizontem starších vrcholně středověkých vrstev se nacházel 0,2–0,5 m mocný soubor vrstev k. 109–105 (plán č. 4). Podle vyzvednutého materiálu byl tento horizont datován do mladší fáze vrcholného středověku (14. století), (plán č. 4). V profilu P1 se nad vrcholně středověkým horizontem nacházela 0,62 m vysoká zeď k. 901 (plán č. 4). U profilu P2 se ve stejné sondě nacházel nad vrcholně středověkými vrstvami asi 0,49 m mocný horizont vrstev k. 104–101 datovaný do období pozdního středověku (plán č. 4). Nad zdí k. 901 se nacházela v profilu P1 přibližně 0,05 m mocná vrstva k. 118, která byla tvořena hnědožlutým kyprým pískem. Jednalo se pravděpodobně o recentní planýrku terénu (plán č. 4). Nejsvrchnější vrstvu sondy S1 tvořila uloženina k. 100 o mocnosti 0,1 m, která byla tvořena recentní dlažbou (plán č. 4).

Druhou dokumentovanou sondou při první archeologické akci v roce 2004 byla jihovýchodně orientovaná sonda S2 o rozměrech 1,2 x 1 x 2,8 m, u které byly dokumentovány profily P3 a P4 (plán č. 5). Sonda byla tvořena uloženinami k. 100–129. Tak jako u předešlé sondy i sonda S2 nebyla dokopána na geologické podloží. I zde byla nejspodnější vrstva o mocnosti 0,82 m tvořena středně ulehlou, šedohnědou písčitou jílovitou hlínou a tvořil ji horizont na základě keramického materiálu datovaný rámcově do pravěku. Také i v tomto případě byly při kabinetním zpracování nálezů objeveny v pravěkém souboru keramiky mladohradištní fragmenty a situace se tak jako u sondy S1 opakovala (plán č. 5). Stratigrafická situace byla u profilu P4 odlišná, kdy byl soubor pravěkých až vrcholně středověkých vrstev narušen od hloubky 2,48 m stavbou vnějšího základového zdiva k. 901 (plán č. 5). V profilu P3 nasedal na pravěký horizont k. 116 vrcholně středověký horizont o mocnosti 0,83 m, tvořený uloženinami k. 115–125 (plán č. 5). Tyto uloženiny s nálezy keramiky ze starší fáze vrcholného středověku měly obdobné složení jako u sondy S1. Nad horizontem starších vrcholně středověkých vrstev se nacházel u profilu P3 1,08 m mocný horizont vrstev k. 124–119 ze 14. století (plán č. 5). U tohoto horizontu mladších vrcholně středověkých vrstev byla zjištěna odchylka. Byla zde odkryta vrstva k. 121 o mocnosti cca 0,12 m, ve které byl nalezen keramický materiál datovaný do závěrečné fáze mladohradištního období. S největší pravděpodobností se materiál dostal do této vrstvy

intruzí a mohlo by se tak jednat ve vztahu k okolnímu horizontu o určitou rezidualitu, kdy se v mladších vrstvách objevují chronologicky starší artefakty (plán č. 5). U profilu P4 nebyly mladší středověké ani novověké vrstvy vůbec pozorovány díky stavbě vnějšího základového zdiva k. 901. Zeď byla v levém horním rohu od hloubky 0,3–0,78 m narušena vkopem pro recentní kanalizační potrubí k. 903 (plán č. 5). U profilu P3 se nacházel nad vrstvami ze 14. století 0,1 m mocný horizont pozdně středověkých vrstev (plán č. 5). Nejvrchnější vrstvou sondy S2 byla u profilu P3 stejně jako v případě sondy S1 uloženína k. 100, která byla tvořena recentní dlažbou (plán č. 5).

Mimo tyto výše zmíněné uloženíny obsahovaly sondy S1 a S2 uloženíny k. 130–154. Tyto kontexty byly přidělené nálezům z mechanicky kopaných úrovní v profilech P1–P4. Výkopy probíhaly po umělých úrovních hlavně z důvodu prostorového omezení sond. Vrstvy byly hodně podobné a nebylo je možné při kopání rozlišit (*podle ústního sdělení Hany Dehnerové*).

Při druhé archeologické akci byly v lednu 2005 ručně vyhloubeny dvě sondy S3 a S4. První z nich byla v SV–JZ směru orientovaná sonda S3 s rozměry 10 x 0,5 m a hloubkou 0,95 m u západní parcelní zdi. Druhou sondu tvořil 0,35 až 0,85 m hluboký výkop podél přístavby (plán č. 2,3). Druhou byla sonda S4 se S–J orientací s rozměry 21,6 x 0,4 x 0,75–0,8 m. U každé sondy byl výkop tvořen pouze jednou výplní. U sondy S3 se jednalo o uloženína k. 100 a u sondy S4 to byla uloženína k. 101. Archeologické nálezy z těchto sond byly obdobně jako u předešlých sond S1 a S2 získané z mechanicky kopaných úrovní. I v druhé etapě archeologického výzkumu byl limitujícím faktorem prostorové omezení sond a bylo velmi obtížné odlišit vzájemně velmi podobné vrstvy (*podle ústního sdělení Hany Dehnerové*).

Při třetí závěrečné archeologické akci v roce 2009 byla ručně vyhloubena zjišťovací jihozápadně orientovaná sonda S5 o rozměrech 1,3 x 1,1 x 1,1 m (plán č. 2, 6). Tato sonda měla potvrdit přítomnost druhotně zasypaného suterénu, což se nepotvrdilo. U této sondy byl zdokumentován východní profil. Sonda nebyla stejně jako předešlé sondy dokopána na své podloží. Sonda S5 byla tvořena uloženíny k. 100 až k. 107. Na dně sondy se nacházely uloženíny k. 107 až k. 105 o mocnosti 0,16 m datované do období pozdního středověku. Tyto uloženíny byly tvořeny středně ulehlou, šedou až žlutozelenou písčitojílovitou hlínou. Nad těmito vrstvami se nacházel 0,92 m mocný

horizont novověkých vrstev k. 104 až k. 100, který byl tvořen výhradně novověkými až recentními terénními úpravami.

4.4 Počátky řemeslnicko – kupeckého zázemí budoucího města

Ulice 8. května, v letech 1841–1945 Česká ulice, patřila v minulosti k jednomu ze dvou řemeslných zázemí rodícího se města. Na přelomu 8. a 9. století došlo k přesunutí mocenského centra do areálu Olomouckého kopce. První archeologický doklad dokumentující řemeslnou výrobu v prostoru olomouckého podhradí pochází z nedaleké Pekařské ulice. V letech 1982–1984 zde proběhl na nároží Pekařské a Zámečnické ulice na parcelách domů čp. 3, 5, 7 a 9 na staveništi budoucího Domu služeb (Obchodního domu Koruna) pod vedením Josefa Bláhy předstihový archeologický výzkum. Na základě rozboru stratigrafické situace se zjistilo, že místní podloží překrývala pravěká 50–70 cm mocná vrstva datovaná do období eneolitu. Na tuto vrstvu nasedalo 30–40 cm mocné sídlištní souvrství, ve kterém byly nalezeny artefakty z časně slovanského období až do 2. poloviny 10. století. Do tohoto horizontu patří i dva zahloubené objekty s nádobami pražského typu a doklady zpracování železa i barevných kovů. Největším objevem je však kostrové pohřebiště z konce 9. až 1. poloviny 10. století, kde bylo nalezeno 8 hrobů. Svrchní část tohoto souvrství byla na základě objevených artefaktů datována do 2. poloviny 10. století. V tomto souvrství bylo nalezeno množství kovářských strusek, drobného odpadu a zlomků nádob s natavenou bronzovinou. Z druhé poloviny 10. až počátku 11. století zde bylo také objeveno torzo pece na zpracování bronzů. Obchodní činnost dokládají nálezy mincí, zlomku sekaného stříbra, dvou záušnic, železného stílu či fasetové karneolové perly. Celkově bylo na Pekařské ulici nalezeno a určeno 23 ks raně středověkých mincí, nebo jejich zlomků z 10. až 11. století. Koncentrace většího množství mincí včetně půleného denáru a zlomkového stříbra mohla souviset s provozováním týdenního trhu, který byl napojen na dálkový obchod. Tyto archeologické nálezy dokazují přítomnost slovanského tržiště poblíž pozdějšího kostela sv. Mořice, kde se později rozkládala tzv. „Česká osada“. Období, kdy došlo ke vzniku a rozvoji řemeslnicko-kupeckého podhradí, se časově kryje s odklonem trasy dálkového obchodu z Řezna na Kyjev přes Prahu a Olomouc. Na přelomu 10. a 11. století zde došlo pravděpodobně v souvislosti

s krizí českého státu k postupnému zániku osídlení (Bláha 1984, 136–144, Šlézar 2018, 127–128).

Z historických zpráv z 11.–12. století se dozvídáme o existenci druhého olomouckého tržiště. To bylo situováno na olomoucké předhradí, ale bohužel do dnešní doby se nepodařilo určit jeho přesnou lokaci. Václav Richter jej umístil na základě historických pramenů z let 1299 a 1329, kde se označuje jako „burgus“, do blízkosti kostela sv. Blažeje na dnešním Dolním Náměstí. Další badatelé poukazují na to, že by se zde situované tržiště nacházelo daleko od hradu. Tržiště mohlo také pravděpodobně existovat na nynějším náměstí Republiky. V těsném sousedství zde byly důležité instituce, jako byl například špitál sv. Ducha, farní kostel Panny Marie či východním směrem situovaná nejstarší radnice. Půdorys tohoto olomouckého tržiště pravděpodobně vycházel z excentrické osy, která byla daná průběhem komunikace po vrstevnici jihozápadního svahu Michalského kopce. Tato komunikace mohla určovat horní hranici vzniklého tržiště, které mohlo mít v předlokačním období vřetenovitý či oválný tvar. V těchto místech se totiž pravděpodobně nacházelo vyústění dálkové trasy z Polska na jižní Moravu (Bláha 1986, 435–436).

V pozdějším polokačním období jsou doklady o řemeslné výrobě v blízkosti obou tržišť sporné. Z historických pramenů je patrné, že v 2. polovině 14. století bylo v Olomouci 91 řemesel. Více než polovinu tvořili pasíři a klenotníci, kteří patřili k řemeslnické elitě. Přesto se na periférii města potvrdila i přítomnost běžnějších řemesel a to alespoň v názvech ulic: Hřebenářská, Koželužská či Barvířská. Rozhodujícím faktorem pro rozvoj řemesel ve městě byla dosažitelnost pitné i užitkové vody (Bláha 1986, 438). První větší vodovod s vodárnou byl v Olomouci zřízen v roce 1514. Tehdy král Vladislav Jagellonský dovolil olomoucké kapitule postavit dřevěné kanalizační potrubí přivádějící vodu do kašny a kanovníckých rezidencí na Předhradí. Před rokem 1561 byla zřízena vodárna i na olomouckém Podhradí a to v blízkosti Rohelské brány. Tato vodárna pravděpodobně zásobila v hlavních směrech vodou nejbohatší olomoucké domácnosti a kašny a souvisí s ní archeologický nález pěti modřínových rour v Sokolské ulici (Bláha 1995, 32). Zajímavým nálezem potvrzujícím přítomnost řemeslníků v blízkosti kostela sv. Mořice byl objev velkého množství kožených odřezků. Tento nález byl učiněn v zahloubené části nadzemního měšťanského domu z doby před rokem 1300. Kromě kožených odřezků zde byly nalezeny také části

opotřebovaných bot, dvě šídla s kostěným razidlem, která pravděpodobně sloužila k vytlačování výzdoby do kůže (Bláha 1986, 438).

4.5 Archeologie Mořického náměstí

Pro pochopení vývoje osídlení v této oblasti měl zcela zásadní roli archeologický výzkum realizovaný v 70. letech při stavbě obchodního domu Prior. Na Mořickém náměstí bylo nejstarší osídlení zjištěno ve spodní třetině asi 3 m mocného kulturního souvrství. Ve 4 sídlištních jamách byl objeven keramický materiál datovaný do období kultury s moravskou malovanou keramikou. V daleko pozdějším raně středověkém období byla přítomnost sídliště potvrzena nadložní slovanskou vrstvou z 11.–12. století. Přílehlý kostel sv. Mořice byl datován do románského období, tento fakt měla potvrdit i přítomnost soudobých pohřbů, které se však tehdy na zkoumaném úseku náměstí v „in situ“ nenalezly. Jediným dokladem mladohradištního pohřbívání byl nález několika esovitých náušnic, které byly nalezeny v druhotné poloze (Bláha 1980b, 15). Velmi hodnotný byl nález 292 ks keramických zlomků ze zásypu slovanského hliníku objektu VIII. Tento objekt tvořil nepravidelnou okrouhlou jámu s kapsovitými prohlubněmi. Jedna z těchto prohlubní mohla sloužit před zánikem objektu jako ohniště. Mírně nadpoloviční většina keramických fragmentů (51,2%) náleží do mladší fáze mladohradištního období s těžištěm ve 12. století (Bláha 1984, 303). Kromě běžné keramické produkce závěrečné fáze raného až pozdního středověku byl pro archeology velmi zajímavý obsah odpadních jam. V nich se můžeme ojediněle setkat s importovanou keramikou, jako jsou např. trojnohé hrnky (tzv. grapen) (Bláha 1995, 36).

K nejstarším pozůstatkům staveb patří na Mořickém náměstí zachovalá drobná rotunda, která měla apsidu na SSZ straně. Tato drobná sakrální stavba vznikla v románském období a její zánik byl na základě keramického materiálu v zásypu lodi datován do 14. století. Rotunda měla pravděpodobně souvislost s místním dvorcem. Archeologickým výzkumem zde byl také odhalen půdorys jednolodního kostelíku s pravoúhlým závěrem. Na základě objevu rohových diagonálních opěráků byla loď rozdělena na dvě pole. Před západním průčelím této stavby byla zjištěna samostatná, ale s kaplí spojená obdélníková stavba. V suterénu této stavby byly nalezeny dětské hroby. Na Mořickém

náměstí byl také objeven pozůstatek zdi z lomového kamene. Zeď byla součástí sakrální stavby, pravděpodobně předchůdce zaniklé kaple sv. Cyrila a Metoděje a byla postižena požárem na přelomu 13 a 14. století. Požár tehdy pohltit i okolní dřevěnou zástavbu, kterou tvořily i první měšťanské domy, které byly nahrazeny postupnou výstavbou prvních kamenných domů (Bláha 1980b, 16).

Zcela mimořádným byl objev základů městské školy, která existovala při faře Sv. Mořice už ve 14. století. Archeologickým výzkumem byla zdokumentována pouze malá část půdorysu školní budovy. Zásadní byl ale objev velké odpadní jámy. Obsah této jámy poskytl cenné informace dokumentující život tehdejší vzdělávací instituce. K nejpozoruhodnějším nálezům patřil útržek pergamenu s oboustranným rukopisným textem (Bláha 1995, 37, tab. 3, obr. 2). Tento text pochází pravděpodobně ze základní příručky latinské gramatiky. Rozborem keramického materiálu odpadní jámy můžeme datovat i její zánik do konce 15. až 1. třetiny 16. století. Zánik odpadní jámy potvrzují i nálezy 2 kostěných stilů (Bláha 1995, 38, tab. 4, obr. 3). Keramický materiál z odpadních jámek později J. Bláha a V. Scheufler zpracovali a své poznatky poté shrnul J. Bláha společně s H. Sedláčkovou v publikaci *Renesanční Olomouc v archeologických nálezech. Sklo, slavnostní keramika a kachle*.

4.6 Stavebně – historický vývoj objektu č. 503/27

V současnosti stojí dům čp. 503 v řadové zástavbě na dnešní ulici 8. května. Tato lokalita byla osídlena již od 11. století a jak už bylo řečeno, byly zde v tomto období soustředěny v souvislosti s nedalekou dálkovou obchodní trasou řemeslnické dílny. Z této doby pocházejí i základy románského věžového domu a blízké rotundy, které byly objeveny v roce 1973 při archeologickém výzkumu na přilehlém Mořickém náměstí. Tyto stavby tvořily jádro dvorce a kolem něj se pravděpodobně rozkládala slovanská osada, která zasahovala i do dnešní Sokolské a Riegrovy ulice a na Horní náměstí. Po kolonizaci města v polovině 13. století vznikla nová městská zástavba a byla vybudována síť ulic. Podél ulic vznikaly nejprve zahloubené zemnice, které byly od přelomu 14. století nahrazovány postupně nadzemními i vícepodlažními roubenými a poté hrázděnými stavbami. K definitivní podobě centra města přispěl v roce 1398 velký požár, kdy byly dřevěné stavby nahrazeny kamennými domy. V místech, kde se nacházel později i náš zkoumaný dům, máme z roku 1453 doložen další významný

požár, při kterém vyhořel kostel sv. Mořice a přilehlé Horní Náměstí (Kašpárková 1997, 4).

První písemné prameny dokládají existenci domu v roce 1540. V této době ho vlastnil Zigmund Reiner. Wilhelm Nather ve své kronice popisuje tuto stavbu jako trojposchodový dům. V roce 1615 dům patřil Valentinu Parschovi a o čtyři roky později Janu Obsdorferovi, který byl významným měšťanem a členem městské rady. V roce 1624 mu byl dům zkonfiskován. Poté dům během let 1622-1627 využíval královský podkomoří Karel Haugvic z Biskupic a po něm ho v roce 1627 odkoupil od císaře Ferdinanda II. biskupský rada a sekretář Jindřich Schwab. V roce 1630 dům od Schwaba odkoupil Václav Sedlnický z Choltic. Po jeho smrti se v roce 1641 vznikl spor mezi hraběnkou Haugvicovou, rozenou Salmovou, a Honigiem Severským Kuličkou na Chorini a Loučce, který nakonec dům od hraběnky za 1000 zlatých odkoupil. V roce 1650 přepsal Severský dům na své dvě dcery Marii, provdanou Stařinskou a Kateřinu, provdanou Přepickou. Marie odkoupila poloviční díl své sestry a přepsala dům na svého manžela Václava Stařinského z Litkova, který měl ve vlastnictví dům do roku 1667. Poté dům vlastnila na krátkou dobu církev, konkrétně klášter v Obrovicích, který ho v roce 1668 prodal veliteli olomoucké pevnosti, císařskému plukovníkovi jezdeckta svobodnému pánu Matyáši von Renz. Po velice brzkém skonu Matyáše von Renz se ujala vlastnictví domu jeho žena Veronika, která ho později odkázala hraběnce Františce Josefě z Oppersdorfu, rozené Henkové. Dům poté přešel do vlastnictví Matyáše Sommera, který v roce 1696 uzavřel smlouvu s opatem kláštera v Louce. Na základě této smlouvy zde byli umístěni studenti teologie. Nový opat louckého kláštera poté přenechal roku 1698 dům vdově hraběnce Františce Chorynské. 21. července 1709 postihl Olomouc ničivý požár, kterému padlo za obět' 349 měšťanských domů včetně tohoto domu, nedaleké fary a kostela sv. Mořice či dominikánského kláštera. V roce 1711 ohněm poničený dům odkoupil Jan Ruben a o dva roky později Jan Gross a dům se stal součástí kovářské dílny. Gross také pravděpodobně vybudoval dnešní zadní trakt budovy, kde se kovárna nacházela (Kašpárková 1997, 4–6).

Druhým kovářem, který dům od roku 1719 vlastnil, byl Kašpar Weirauch a poté jeho syn Ignác. Ten zde vykonával mydlářské řemeslo. Po jeho smrti připadla nemovitost jeho dvěma dcerám, které dům v roce 1763 prodali Josefu Knollovi. V roce 1781 prodala dům vdova po Josefu Knollovi Janu Kolbovi. Ve smlouvě o prodej si však vymínila jako výměnek světnici v 1. patře přední části domu, kde žila až do své smrti

v roce 1836. V roce 1815 koupil dům hostinský Jakub Hudeček. Po jeho smrti jsou k roku 1846 uvedeni jako jeho dědicové vdova Magdaléna Hudečková a její čtyři děti. V roce 1847 se dům dostal opět do vlastnictví kováře Martina Langera. Na sklonku 19. století se dům stal majetkem Marie a Wilhelma Cerhakových, kteří následovně podali žádost u městské rady o povolení k přestavbě zachodů a nových koňských stájí. V roce 1916 došlo v přízemí domu k dalším stavebním úpravám. Cerhakovi zde vybudovali výkladní skříň pro svůj obchod. Dům střídal velmi často své majitele a nový majitel Heřman Konstandt nechal v roce 1926 upravit podkroví, vyboural nové otvory a novými příčkami zde vznikly dvě půdní místnosti - pokoj pro služku a komora pro uskladnění přebytečných věcí. Ve třicátých letech došlo k úpravě přízemí zřízením nové výkladní skříně a vchodu. V zadním traktu budovy došlo k drobným úpravám v prostoru bývalé kovárny, kde si zřídili svoji dílnu truhláři. V roce 1946 zde byly provedeny opět úpravy, byla zde pro změnu zřízena zámečnická dílna a vytvořeny umývárny trojúhelníkového půdorysu. Ze stávající kůlny byl vybudován záchod a bylo provedeno dřevěné zastřešení. Další stavební úpravy probíhaly i nadále, v roce 1949 byla v budově zřízena prodejna Chladíren a mrazíren. Se zřízením prodejny došlo k významné přestavbě přízemí, ve střední zdi byl vybourán pilíř a příčka oddělující tehdejší prodejnu. Upravena byla i venkovní fasáda a portál. V roce 1971 proběhla rekonstrukce hlavního průčelí (Kašpárková 1997, 6–7).

Po revoluci v roce 1989 se budova dostala do majetku Římskokatolické farnosti u sv. Mořice, která v současnosti interiéry budovy pronajímá. V devadesátých letech minulého století se zde nacházela prodejna ovoce a zeleniny. V současnosti je dům v prvním patře i zadním traktu částečně obydlen a v přízemí se nachází květinářství (*podle ústního sdělení Hany Dehnerové*).

5. Zjištěná situace

5.1 Zpracování terénní dokumentace a evidence arch. nálezů

Popisy kontextů byly převzaty z terénní dokumentace. Terénní dokumentaci překresloval do digitální podoby dokumentátor NPÚ Jan Grégr pomocí programu *Microstation®V8 verze 05.02.35 Windows x86 Bentley Systems*. Kontexty a inventární

seznam nálezů byly nejprve vytvořeny v databázi *Access®2003 Microsoft®* a poté zapsány a zkontrolovány v programu *Kontext.v2017* vedoucí výzkumu Hanou Dehnerovou. Třídění, evidenci, inventarizaci a následný popis archeologického materiálu do programu *Kontext.v2017* provedla Magdaléna Sklenovská. Autorem kreseb nejvýznamnějších artefaktů byla rovněž Magdaléna Sklenovská. Fotografie sond S1 až S4 pořídil Petr Večeřa, fotodokumentaci sondy S5 provedl Ladislav Kaiser. Původní fotografický materiál nebyl nijak digitálně upravován. Nálezový materiál byl uložen v depozitáři Národního památkového ústavu v Olomouci. Vybrané nálezové situace, fotografie sond S1 až S5 a profilů P1, P2, P3 s P4 jsou vyobrazeny v obrazové příloze.

5.2 Sonda S1 a S2

Při počáteční archeologické akci byly v roce 2004 vyhloubeny za účelem poskytnutí informací o základovém zdivu a jeho statickém zabezpečení dvě sondy S1 a S2. Tyto sondy měly nejsložitější stratigrafickou situaci a byly nejvíce bohaté na archeologické nálezy.

5.2.1 Uloženiny

uloženina	Sonda	profil	plán
100	S1,S2	P1,P2,P3,P4	4,5

Popis: Uloženina o mocnosti 0,06 m byla tvořena netypizovanými žulovými kostkami o rozměrech 6 x 6 x 6 cm.

Interpretace: Jednalo se o recentní dlažbu.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 900. Pod se nachází k. 101.

Datace: novověk

uloženina	Sonda	profil	plán
101	S1,S2	P2,P3	4,5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,04–0,07 m tvořil jemný, kyprý, hnědožlutý písek. Velikost zrněk písku byla v průměru 1 mm, maximálně 3–4 mm.

Interpretace: Jednalo se o podsyp dlažby.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 100. Pod se nachází k. 102.

Datace: pozdní středověk

uloženina	Sonda	profil	plán
102	S1,S2	P2,P3	4,5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,05–0,08 m tvořil kyprý, šedý kamenitý štěrk s 2,5–3 cm velkými kamínky.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 101. Pod se nachází k. 103 a k. 119.

Datace: pozdní středověk

uloženina	Sonda	profil	plán
103	S1	P2	4

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,22–0,33 m tvořila kyprá, šedá až hnědožlutá písčitojílovitá hlína. V uloženině se nacházely malé až středně velké oblázky a kamínky a nahodile malé fragmenty cihel.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 102. Pod se nachází k. 104.

Datace: pozdní středověk

uloženina	Sonda	profil	plán
104	S1	P2	4

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,07–0,11 m tvořila středně ulehlá, světle hnědá písčitá jílovitá hlína. V uloženině se nacházely malé až středně velké oblázky a kamínky a nahodile skvrny uhlíků.

Materiál: V uloženině bylo nalezeno 11 ks keramiky a 1 ks zvířecí kosti.¹

Stratigrafie: Nad se nachází k. 103. Pod se nachází k. 105.

Datace: pozdní středověk

uloženina	Sonda	profil	plán
105	S1	P2	4

¹Viz inventář inv. č. 104/001-005.

Popis: Uložení o mocnosti 0,08–0,12 m tvořil ulehlý, světle šedý, hrubý písek s příměsí středně velkých kamínků a oblázků.

Interpretace: Jednalo se o dlažbu tzv. „kočičí hlavy“.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 104. Pod se nachází k. 106.

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
106	S1	P2	4

Popis: Uložení o mocnosti 0,04–0,12 m tvořil kyprý, světle šedý, hrubý písek s příměsí středně velkých kamínků a oblázků.

Interpretace: Jednalo se o lůžko dlažby č.105.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 105. Pod se nachází k. 107.

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
107	S1	P1,P2	4

Popis: Uložení o mocnosti 0,06–0,18 m tvořil středně ulehlý, světle hnědý až šedě probarvený jílu. V uložení se nacházely drobné čocky žlutozeleného jílu, světle hnědého písčitého jílu, nahodile středně velké až velké kamínky a středně velké fragmenty cihel.

Materiál: V uložení bylo nalezeno 5 ks keramiky.²

Stratigrafie: Nad se nachází k. 106. Pod se nachází k. 108.

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
108	S1	P1,P2	4

Popis: Uložení o mocnosti 0,04–0,08 m tvořil středně ulehlý, šedý až šedo zelený písčité jílu. V uložení se nacházely četné kameny a nahodile malé fragmenty cihel.

² Viz inventář inv. č. 107/001-004.

Interpretace: Jednalo se o jednoduché kamenné dláždění.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 107. Pod se nachází k. 109 a k. 117.

Datec: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
109	S1	P1,P2	4

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,14–0,18 m tvořila středně ulehlá, zelenožlutě probarvená, písčité jílovité hlína s příměsí uhlíkatého prachu. V uloženině se nacházely četné skvrnky uhlíků, nahodile malé kamínky, malé fragmenty cihel a mazanice. Uhlíkatý prach o mocnosti cca 5 mm se nacházel při bázi k. 109 v rohu u profilu P1.

Materiál: V uloženině se nacházely 4 ks keramiky a 1 ks zvířecí kosti.³

Stratigrafie: Nad se nachází k. 108. Pod se nachází k. 110 a k. 111.

Datec: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
110	S1	P1,P2	4

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,13–0,20 m tvořila středně ulehlá, šedá písčité jílovité hlína. V uloženině se nacházely rozptýleně uhlíky do velikosti 3 mm, nahodile malé kamínky, oblázky, fragmenty cihel a přepálený kus kamene.

Materiál: V uloženině byly nalezeny celkem 2 ks keramiky.⁴

Stratigrafie: Nad se nachází k. 109. Pod se nachází k. 111.

Datec: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
111	S1	P1,P2	4

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,05–0,14 m tvořil středně ulehlý žlutý až žlutošedý písčité jíly. V uloženině se nacházely mírně skvrnky uhlíků, nahodile středně velké kamínky, kámen a malé fragmenty cihel.

³Viz inventář inv. č. 109/001-005.

⁴Viz inventář inv. č. 110/001-002.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 109. Pod se nachází k. 112.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
112	S1	P1,P2	4

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,04–0,06 m tvořila středně ulehlá, světle hnědá až šedá, písčité jílovitá půda. V uloženině se nacházely mírně malé kamínky, oblázky a skvrnky uhlíků a nahodile drobné zlomky cihel.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 111 a k. 117. Pod se nachází k. 113.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
113	S1	P1,P2	4

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,07–0,11 m tvořila ulehlá šedá až žlutošedá písčité jílovitá hlína. V uloženině se nacházely velmi četné kamínky různé velikosti, které tvořily štěrk.

Interpretace: Jednalo se o jednoduché dláždění.

Materiál: V uloženině byl nalezen 1 ks keramiky.⁵

Stratigrafie: Nad se nachází k. 112. Pod se nachází k. 114.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
114	S1	P1,P2	4

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,16 – 0,20 m tvořila středně ulehlá, světle hnědá až tmavě šedá písčitojílovitá hlína. V uloženině se mírně nacházely skvrnky uhlíků a zetlelého dřeva a nahodile kamínky.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 113. Pod se nachází k. 115.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

⁵Viz inventář inv. č. 113/001.

uloženina	Sonda	profil	plán
115	S1,S2	P1–P4	4,5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,26–0,28 m tvořila středně ulehlá, hnědá písčité jílovitá hlína, ve které se nacházel nahodile žlutozelený písčité jílu. V uloženině se mírně nacházely skvrnky uhlíků a zetlelého dřeva, nahodile malé až středně velké oblázky a kamínky. Na profilu P3 nebyly skvrnky jílu patrné.

Materiál: V uloženině bylo nalezeno celkem 29 ks keramiky, 35 ks zvířecích kostí a 12 ks kožených ústřížků.⁶ Z uloženiny byly také odebrány 3 vzorky č. 2–3,5, které obsahovaly 2 ks mazanice, 1 ks strusky a 4 ks dřeva.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 114 a k. 129. Pod se nachází k. 116.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
116	S1,S2	P1–P4	4,5

Popis: Tuto uloženinu, která se nacházela na dně sond, tvořila středně ulehlá, šedohnědá písčité jílovitá hlína. V uloženině se nacházely mírně skvrnky uhlíků a nahodile skvrnky a fragmenty zetlelého dřeva a malé kamínky. Uloženina nebyla dokopána na své dno, maximální tloušťka uloženiny o mocnosti 0,87 m byla zjištěna u sondy S2 v profilu P4.

Materiál: V uloženině bylo nalezeno celkem 34 ks keramiky a 41 ks zvířecích kostí.⁷ Z uloženiny byly také odebrány 4 vzorky č. 6–9, které obsahovaly 3 ks mazanice, 18 ks dřeva a 4 ks strusky.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 115.

Datace: mladohradištní období (12. – pol. 13. století)

⁶Viz inventář inv. č. 115/001-026.

⁷Viz inventář inv. č. 116/001-018.

uloženina	Sonda	profil	plán
117	S1	P1	4

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,21–0,4 m tvořila středně ulehlá, šedožlutá, písčité jílovitá hlína s četnými skvrnkami žlutého písčitého jílu a nahodile se v ní vyskytovaly oranžové skvrnky patrně cihel. V uloženině se nacházely četné skvrnky až 25 mm velkých uhlíků a mírně malé až středně velké oblázky.

Materiál: V uloženině byly nalezeny celkem 3 ks keramiky.⁸

Stratigrafie: Nad se nachází k. 108. Pod se nachází k. 112.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
118	S1	P1	4

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,04–0,07 m tvořil kyprý hnědožlutý písek z (k.101). V uloženině se nacházel maltový prach a malta.

Stratigrafie: Pod se nachází k. 901.

Datace: recent

uloženina	Sonda	profil	plán
119	S2	P3	5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,73 – 0,76 m tvořila středně ulehlá, šedohnědá, písčité jílovitá hlína a nahodile žluté skvrnky (čočky) jílu. V uloženině se nacházely četně středně velké až větší kamínky a oblázky, mírně malé až středně velké fragmenty cihel, skvrnky uhlíků, malé skvrnky malty a nahodile kameny a středně velké skvrnky malty.

Interpretace: Jednalo se o recentní zásyp pro kanalizaci.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 102. Pod se nachází k. 120 a k. 121.

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

⁸Viz inventář inv. č. 117/001-003.

uloženina	Sonda	profil	plán
120	S2	P3	5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,02–0,3 m tvořil středně ulehlý, žlutý až okrový písčité jílu, ve kterém se nahodile vyskytovaly skvrnky tmavě šedé písčitojílovité hlíny. V uloženině se nahodile nacházely malé oblázky, kámen a malé drošky cihel.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 119. Pod se nachází k. 121, k. 122, k. 123, k. 124.

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
121	S2	P3	5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,02–0,12 m tvořila ulehlá, světle šedá, okrová až oranžová písčité jílovité hlína, ve které se mírně nacházely malé až střední skvrnky žlutého a okrového písčitého jílu. V uloženině se nacházely četné skvrnky uhlíků a místy malé fragmenty cihel.

Materiál: V uloženině se našly celkem 2 ks keramiky.⁹

Stratigrafie: Nad se nachází k. 120. Pod se nachází k. 122.

Datace: mladohradištní období (12. – pol. 13. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
122	S2	P3	5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,02–0,16 m tvořila středně ulehlá, přepálená, oranžovočervená, písčité jílovité hlína.

Materiál: V uloženině se našly celkem 4 ks keramiky.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 121. Pod se nachází k. 123.¹⁰

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

⁹Viz inventář inv. č. 121/001-002.

¹⁰Viz inventář inv. č. 122/001-004.

uloženina	Sonda	profil	plán
123	S2	P3	5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,04–0,07 m tvořila středně ulehlá, hnědooranžová, místy hnědá až okrová jílovitá hlína. V uloženině se nacházely mírně skvrnky uhlíků a nahodile malé oblázky.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 122. Pod se nachází k. 124.

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
124	S2	P3	5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,08–0,13 m tvořila středně ulehlá, probarvená šedě až krémově žlutá písčitojílovitá hlína. V uloženině se nacházely nahodile malé oblázky a skvrnky uhlíků.

Materiál: V uloženině se našel 1 ks železa.¹¹ Z uloženiny byl odebrán vzorek č. 10, který obsahoval 2 ks mazanice.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 123 a k. 120. Pod se nachází k. 125.

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
125	S2	P3	5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,13–0,18 m tvořila středně ulehlá, hnědošedá písčitojílovitá hlína, ve které se nahodile nacházely malé skvrnky okrového jílu. V uloženině se nacházely mírně malé až středně velké oblázky, skvrnky uhlíků a nahodile středně velké kamínky a malé fragmenty cihel.

Materiál: V uloženině se našly celkem 3 ks keramiky a 1 ks železa.¹²

Stratigrafie: Nad se nachází k. 124. Pod se nachází k. 126.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

¹¹Viz inventář inv. č. 124/001-009.

¹²Viz inventář inv. č. 125/001-004.

uloženina	Sonda	profil	plán
126	S2	P3	5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,16–0,18 m tvořila středně ulehlá, šedá, písčitojílovitá hlína, ve které se nahodile nacházely malé kamínky a oblázky, dále malé fragmenty cihel a skvrnky uhlíků. V horní části byla uloženina v některých místech světlejší.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 125. Pod se nachází k. 127.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
127	S2	P3	5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,12–0,27 m tvořila středně ulehlá, světle hnědá písčitá jílovitá hlína, ve které se nahodile nacházely malé až střední kamínky, malé fragmenty cihel, skvrnky uhlíků a zetleného dřeva.

Materiál: V uloženině se našly celkem 4 ks keramiky a 1 ks zvířecí kosti.¹³

Stratigrafie: Nad se nachází k. 126 a k. 901. Pod se nachází k. 128 a k. 129.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
128	S2	P3	5

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,02–0,1 m tvořila středně ulehlá, šedá písčitojílovitá hlína s nahodilými skvrnkami uhlíků a malými oblázky.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 127. Pod se nachází k. 129.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

uloženina	Sonda	profil	plán
129	S2	P3,4	

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,06–0,1 m tvořila středně ulehlá, probarvená světle šedá až okrová písčitá jílovitá hlína, ve které se nacházely nahodile malé oblázky a kamínky, skvrnky uhlíků a zetleného dřeva.

¹³ Viz inventář inv. č. 127/001-004.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 127 a k. 128. Pod se nachází k. 115.

Datace: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

Následující uložení č. 130 až 154 jsou přidělené nálezům z mechanicky kopaných úrovní v profilech P1–P4. Výkopy probíhaly po umělých úrovních hlavně z důvodu prostorového omezení sondy. Vrstvy byly hodně podobné a nebylo je možné při kopání rozlišit (podle ústního sdělení Hany Dehnerové).

Uložení k. 130: Byla v úrovni 0,25 m pod dlažbou západního profilu sondy S1. V uložení byl nalezen 1 ks keramiky.¹⁴

Datace: pozdní středověk

Uložení k. 131: Byla v úrovni 0,6–0,8 m pod terénem sondy S1. V uložení bylo nalezeno celkem 10 ks keramiky a 1 ks mazanice.¹⁵

Datace: rámcově vrcholný až pozdní středověk

Uložení k. 132: Byla v úrovni 0,8–1 m pod terénem sondy S1. V uložení bylo nalezeno celkem 16 ks keramiky, 2 ks mazanice a 1 zvířecí kost.¹⁶ Z uložení byl odebrán 1 vzorek č. 1, který obsahoval 2 ks opracovaného kamene.

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

Uložení k. 133: Byla v úrovni 1–1,1 m pod terénem sondy S1. V uložení bylo nalezeno celkem 31 ks keramiky, 2 ks skla a 1 zvířecí kost.¹⁷

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

Uložení k. 134: Byla v úrovni 1,1–1,3 m pod terénem sondy S1. V uložení bylo nalezeno celkem 12 ks keramiky, 7 ks zvířecích kostí, 1 zlomek cihly a 1 ks mazanice.¹⁸

Datace: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

¹⁴Viz inventář inv. č. 130/001.

¹⁵Viz inventář inv. č. 131/001-011.

¹⁶ Viz inventář inv. č. 132/001-020.

¹⁷Viz inventář inv. č. 133/001-019.

¹⁸ Viz inventář inv. č. 134/001-011.

Uloženina k. 135: Byla v úrovni 1,3–1,4 m pod terénem sondy S1. V uloženině bylo nalezeno celkem 11 ks keramiky, 1 zvířecí kost a 1 ks mazanice.¹⁹

Datec: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

Uloženina k. 136: Byla v úrovni 1,4–1,5 m pod terénem sondy S1. V uloženině bylo nalezeno celkem 43 ks keramiky, 10 ks zvířecích kostí, 3 zlomky železa a 1 ks mazanice.²⁰ Z uloženiny byl odebrán 1 vzorek č. 11, který obsahoval 1 ks mazanice.

Datec: rámcově vrcholný středověk

Uloženina k. 137: Byla v úrovni 1,5–1,7 m pod terénem sondy S1. V uloženině bylo nalezeno celkem 19 ks keramiky, 5 ks zvířecích kostí, 1 ks zlomek cihly a 1 opracovaný kámen.²¹ Z uloženiny byl odebrán 1 vzorek č. 4, který obsahoval 2 ks opracovaného kamene.

Datec: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

Uloženina k. 138: Byla v úrovni 0–0,7 m pod terénem sondy S2. V uloženině byly nalezeny celkem 4 ks keramiky.²²

Datec: pozdní středověk, novověk

Uloženina k. 139: Byla v úrovni 0,7–0,8 m pod terénem sondy S2. V uloženině bylo nalezeno 5 ks keramiky.²³

Datec: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

Uloženina k. 140: Byla v úrovni 0,8–0,9 m pod terénem sondy S2. V uloženině bylo nalezeno celkem 14 ks keramiky.²⁴

Datec: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

Uloženina k. 141: Byla v úrovni 0,9–1 m pod terénem sondy S2. V uloženině bylo nalezeno celkem 17 ks keramiky.²⁵

¹⁹ Viz inventář inv. č. 135/001-001.

²⁰ Viz inventář inv. č. 136/001-021.

²¹ Viz inventář inv. č. 137/001-011.

²² Viz inventář inv. č. 138/001-004.

²³ Viz inventář inv. č. 139/001-005.

²⁴ Viz inventář inv. č. 140/001-010.

Datec: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

Uloženina k. 142: Byla v úrovni 1–1,1 m pod terénem sondy S2 nad žárovou vrstvou. V uloženině bylo nalezeno celkem 11 ks keramiky.²⁶

Datec: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

Uloženina k. 143: Se nacházela v severozápadním rohu v hloubce cca 1,1 m. V uloženině byly nalezeny 2 ks keramiky.²⁷

Datec: vrcholný středověk-mladší fáze (14. století)

Uloženina k. 144: Byla v úrovni 1,2–1,4 m pod terénem sondy S2. Vrstva byla tmavě zbarvena a nacházela se pod žárovou vrstvou. Celkem zde bylo nalezeno 12 ks keramiky.²⁸

Datec: rámcově vrcholný středověk

Uloženina k. 145: Byla v úrovni 1,4–1,6 m pod úrovní terénu sondy S2. Vrstva byla tmavě šedě zbarvena. Celkem zde bylo nalezeno 7 ks keramiky a 10 ks zvířecích kostí.²⁹

Datec: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

Uloženina k. 146: Byla v úrovni 1,4–1,5 m pod úrovní terénu sondy S2 v jejím severozápadním rohu. Celkem zde bylo nalezeno 11 ks keramiky, 1 ks zvířecí kosti a 1 ks železa.³⁰

Datec: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

Uloženina k. 147: Byla v úrovni 1,4–1,6 m pod úrovní terénu sondy S2. Vrstva byla hnědozeleně zbarvena. Celkem zde bylo nalezeno 7 ks keramiky, 9 ks zvířecích kostí, 1 ks ohořelého dřeva a kostěná šestistěnná hrací kostka.³¹

²⁵ Viz inventář inv. č. 141/001-010.

²⁶ Viz inventář inv. č. 142/001-009.

²⁷ Viz inventář inv. č. 143/001-002.

²⁸ Viz inventář inv. č. 144/001-011.

²⁹ Viz inventář inv. č. 145/001-008.

³⁰ Viz inventář inv. č. 146/001-013.

³¹ Viz inventář. inv. č. 147/001-008.

Datec: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

Uloženina k. 148: Byla v úrovni 1,7–1,8 m pod úrovní terénu sondy S2 v severní části výkopu. Celkem zde bylo nalezeno 5 ks keramiky, 1 ks zvířecí kosti a 1 odstřížek kůže.³²

Datec: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

Uloženina k. 149: Byla v úrovni 1,8–2,3 m pod úrovní terénu sondy S2 v její jižní polovině. Celkem zde bylo nalezeno 12 ks keramiky, 17 ks zvířecích kostí a 1 zlomek železné podkovy.³³ Z uloženiny byly odebrány 2 vzorky č. 12 a č. 13, které obsahovaly 2 ks omleté keramiky a 1 opálenou kost.

Datec: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

Uloženina k. 150: Byla v úrovni 1,8–2 m pod úrovní terénu sondy S2. Celkem zde byly nalezeny 2 ks zvířecích kostí a 1 ks keramiky.³⁴

Datec: vrcholný středověk-starší fáze (2. polovina 13. století)

Uloženina k. 151: Byla v úrovni 1,8–2,4 m pod úrovní terénu sondy S2. Celkem zde bylo nalezeno 22 ks keramiky a 1 ks železa.³⁵ Z uloženiny byl odebrán 1 vzorek č. 14, který obsahoval 2 ks opracovaného kamene.

Datec: pravěk-kultura lužických popelnicových polí

Uloženina k. 152: Byla v úrovni 2,4–2,7 m pod úrovní terénu sondy S2. Celkem zde bylo nalezeno 30 ks keramiky, 7 ks mazanice a 1 zvířecí zub.³⁶

Uloženina k. 153: Byla v úrovni 2,7–2,95 m pod úrovní terénu sondy S2. Celkem zde byly nalezeny 3 ks keramiky a 2 ks mazanice.³⁷

Datec: pravěk-kultura lužických popelnicových polí

³²Viz inventář. inv. č. 148/001-008.

³³Viz inventář. inv. č. 149/001-014.

³⁴Viz inventář. inv. č. 150/001-002.

³⁵Viz inventář. inv. č. 151/001-007.

³⁶Viz inventář. inv. č. 152/001-011.

³⁷Viz inventář. inv. č. 153/001-004.

Uloženina k. 154: V této uloženině byl nalezen 1 keramický střep, který byl přilepen na základu zdi v jihozápadním rohu.³⁸

Datace: pravěk-kultura lužických popelnicových polí

5.2.2 Zdi

V sondě S1 a S2 byly zachyceny celkem tři zdi a kanalizační potrubí. Zeď č.900, která byla zdokumentována v profilech P1–P4 u sondy S1 a S2 byla pokryta tvrdou cementovou omítkou z 2. poloviny 90. let minulého století. Pod zdí se nacházela recentní dlažba k. 100 tvořená žulovými kostkami. Druhou dokumentovanou zdí byla zeď č. 901, která se nacházela v profilech P1–P4 u sondy S1 a S2. Zeď byla tvořena kamenným zdivem a dvěma většími zlomky cihel. Kamenné zdivo se skládalo z velkých kamenných bloků, které byly hrubě osekány. Spojovacím materiálem zdi č. 901 byla světle šedobílá zvětralá vápenná malta. Jednalo se o vnější základové zdivo respektive vnější základovou část zdi č. 900. Mezi patou zdi č. 901 a k. 107 se nacházela cca 3 cm vysoká dutina. Zdi č. 901 procházelo kovové kanalizační potrubí č. 903. Třetí dokumentovanou zdí byla zeď č. 902. Tato zeď se nacházela v profilu P1 sondy S1. Jednalo se o cihlovou zídku, která ležela na kamenné podezdívce. Zeď se skládala z cihel velikosti 0,29 x 0,14 x 0,065 m a kamenných zlomků různé velikosti. Spojovacím materiálem zdi byla bílá nezvětralá vápenná malta. Základová spára mimo sondu S1 nebyla zjištěna. Jednalo se o novodobou zídku.

5.3 Sonda S3 a S4

Z důvodu odvlhčení zdiva a statického zabezpečení zdi proběhla v roce 2005 krátkodobá archeologická akce, při které byly vyhloubeny dvě sondy. Tyto sondy byly vedeny jako výkopy. U každé ze sond tvořil výkop jednu výplň (uloženinu). U sondy S3 se jednalo o uloženinu č. 100 a sondy S4 se jednalo o uloženinu č. 101. Archeologické nálezy z těchto sond jsou obdobně jako u předešlých sond S1 a S2 získané z mechanicky kopaných úrovní. I v druhé etapě archeologického výzkumu byl limitujícím faktorem prostorové omezení sond a bylo velmi obtížné odlišit vzájemně velmi podobné vrstvy (*dle ústního sdělení Hany Dehnerové*).

³⁸Viz inventář. inv. č. 154/001.

5.3.1 Uloženiny

Uloženina k. 100: Byla tvořena šedohnědou, jílovitopísčitou, středně ulehlou hlínou, která se nacházela 0–0,95 m pod úrovní terénu sondy S3. Celkem zde bylo nalezeno 7 ks keramiky a 1 zlomek kachle se zelenou glazurou.³⁹

Datace: novověk

Uloženina k. 101: Byla tvořena žlutohnědou, jílovitopísčitou, středně ulehlou hlínou, která se nacházela 0–0,8 m pod úrovní terénu sondy S4. Celkem zde bylo nalezeno 71 ks keramiky a 1 opracovaná kost.⁴⁰

Datace: novověk

5.3.2 Zdi

V sondě S3 bylo zachyceno celkem pět zdí, v sondě S4 nebyla zachycena žádná zeď. Spojovacím materiálem u všech zdí (č. 900–905) byla malta. Zeď č. 900 byla kombinované konstrukce s 20% zastoupením cihel. Zeď byla orientována ve směru S-J a nadzemní část zdi byla omítnuta. Jednalo se o parcelní zeď, která byla stratigraficky současná se zdí č. 901. Zeď č. 901 tvořila cihlovou klenbu s odlehčovacím pásem. Jednalo se o základové zdivo, které navazovalo na zeď č. 900 a pokračovalo k předzákladu. Zeď č. 902 tvořila také cihlovou klenbu o síle 0,2 m. Zeď byla orientována ve směru ZV. Jednalo se o odlehčovací klenbu jižní zdi přístavby, která se nacházela pod zdí č. 904, mezi rohem zdi č. 900 a zídka č. 903. Zeď č. 903 byla tvořena cihlami. Síla zdi č. 903 byla 0,5 m a jednalo se o základové zdivo zbourané přístavby ve dvoře. Zeď č. 904 byla tvořena cihlami a kameny a tvořila opěrné pilíře JV nároží domku přístavby ve dvoře. Poslední dokumentovanou zdí při této druhé archeologické akci byla zeď č. 905. Zeď byla tvořena cihlami a jednalo se zídka navazující na opěrný pilíř, která tvořila základy zbourané přístavby ve dvoře.

³⁹Viz inventář inv. č. 100/001-008

⁴⁰Viz inventář. inv. č. 101/001-064.

5.4 Sonda S5

Při třetí závěrečné archeologické akci v roce 2009 byla vyhloubena zjišťovací sonda S5. Tato sonda měla potvrdit přítomnost druhotně zasypaného suterénu, což se nepotvrdilo.

5.4.1 Uloženiny

uloženina	Sonda	profil	plán
100	S5	P5 (východní)	6

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,07–0,08 m tvořil světle šedý, ulehký, litý beton. Jednalo se o 2. úroveň podlahy.

Stratigrafie: Pod se nachází k. 101.

Datace: novověk

uloženina	Sonda	profil	plán
101	S5	P5 (východní)	6

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,06–0,08 m tvořil šedočerný asfalt.

Interpretace: Jednalo se o izolaci pod betonovou podlahou č. 100.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 100. Pod se nachází k. 102.

Datace: novověk

uloženina	Sonda	profil	plán
102	S5	P5 (východní)	6

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,08–0,1 m tvořil světle šedý hrubý beton. Svrchní část (stykovou plochu) tvořila dlažba 1. úrovně podlahy.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 101. Pod se nachází k. 103.

Datace: novověk

uloženina	Sonda	profil	plán
103	S5	P5 (východní)	6

Popis: Uložení o mocnosti 0,2–0,6 m tvořila středně ulehlá, tmavě hnědá písčité hlína, ve které se nahodile nacházely drobné vápenné malty a středně velké fragmenty cihel, mírně malé kamínky.

Materiál: V uložení se našlo 10 ks keramiky a 2 zvířecí kosti.⁴¹

Interpretace: Jednalo se o novověkou stavební suť.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 102. Pod se nachází k. 104 a k. 105.

Datace: novověk

uloženina	Sonda	profil	plán
104	S5	P5 (východní)	6

Popis: Uložení o mocnosti 0,02–0,2 m tvořila středně ulehlá, tmavě šedohnědá, písčité hlína. V uložení se mírně nacházely malé fragmenty malty, středně velké fragmenty cihel a malé kamínky.

Interpretace: Jednalo se o novověkou stavební suť.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 103. Pod se nachází k. 105.

Datace: novověk

uloženina	Sonda	profil	plán
105	S5	P5 (východní)	6

Popis: Uložení o mocnosti 0,04–0,07 m tvořil ulehlý, žlutozelený, písčité jíly. V uložení se nacházely malé kamínky.

Interpretace: Jednalo se pravděpodobně o středověkou úpravu terénu štětováním.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 104. Pod se nachází k. 106.

Datace: pozdní středověk

uloženina	Sonda	profil	plán
106	S5	P5 (východní)	6

⁴¹Viz inventář inv. č. 103/001-011.

Popis: Uloženinu o mocnosti 0,04–0,06 m tvořila středně ulehlá, šedá, písčítá jílovitá hlína, ve které se nahodile nacházely drobký uhlíků a malé kamínky.

Materiál: V uloženině se našlo 7 ks keramiky a 1 zvířecí kost.⁴²

Interpretace: Jednalo se o středověkou vrstvu ze 14. - 15. století.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 105. Pod se nachází 107.

Datace: pozdní středověk

uloženina	Sonda	profil	plán
107	S5	P5 (východní)	6

Popis: Uloženinu tvořila středně ulehlá, světle šedá, jílovitá hlína, která byla nahodile tvořena nekompaktní mazanicí, drobký uhlíků a malými kamínky.

Materiál: V uloženině se našly 2 zvířecí kosti a 2 zlomky hřebíků.⁴³

Interpretace: Jednalo se o středověkou planýrku.

Stratigrafie: Nad se nachází k. 106.

Datace: pozdní středověk

5.4.2 Zdi

V sondě S5 byla zachycena pouze jedna zeď č. 900. Spojovacím materiálem zdi byla kompaktní vápenná malta. Jednalo se o původní stavební příčku či jiné původní členění místnosti.

⁴²Viz inventář inv. č. 106/001-008.

⁴³Viz inventář inv. č. 107/001-002.

6. Rozbor a vyhodnocení materiálu

6.1 Keramický materiál

Keramický materiál představoval na zkoumané lokalitě nejpočetnější část nálezového inventáře. Celkově bylo nalezeno 510 ks keramiky. Nejvíce (412 ks) keramiky bylo nalezeno při první archeologické akci ze sond S1 a S2, kde byl nálezově nejbohatší k. 136.

6.1.1 Deskripce středověké a novověké keramiky

Pro popis keramického materiálu z této lokality jsem využil evidenčního kódu, který byl použit pro evidenci středověkých nálezů brněnské keramiky, sestavený archeology organizace Archaia Brno (Procházka 2007). Pro určení okrajů nádob jsem využil práci Josefa Ungera (Unger 1989) a M. Zápotockého (Zápotocký 1979). Druhy a fragmenty nádob byly odvozeny z Archeologického slovníku Karla Sklenáře (Sklenář 1998). Při určování novověké keramiky jsem využil práci Jiřího Pajera (Pajer 1983) a Gabriely Blažkové (Blažková 2013) a Jany Vepřekové (Blažková, Vepřeková 2015). Každý kus keramiky je v tomto kódu charakterizován v 9 bodech.

1. inventární číslo: Jedná se o kombinaci čísel (číselný evidenční kód), který používá NPÚ ÚOP Olomouc. Číselný kód obsahuje číslo akce, rok, číslo kontextu a číslo nálezu (př. 002/009-103/01).

2. druh nádoby: Značí abecední zkratka příslušného druhu nádoby.

Kuchyňská a stolní keramika: A – akvamanile, C – cedník, H – hrnec, HN – hrnec na nožkách, HU – hrnec s uchem, KA – kahan, P – pohár, D – džbán, KO – konvice, L – láhev, LU – láhev s uchem, M – mísa, MU – mísa s uchem, N – nálevka, PA – pánev, PAT – pánev trojnohá, PO – poklice, T – talíř, Z – zásobnice, ZE – žejdlík

Keramika technická a zvláštního určení: AL – alembik, CI – cihla (varná nádoba), PO – pokladnička, PH – prejz hřebenáč, PR – prejz, PT – potrubí, TA – taška, ZV – zvonek, S – svícen, Š – šál

Miniaturní nádobky: Zkratka MN, pokud je zlomek keramiky blíže určen a zjistí se, o jakou nádobu se jednalo, doplní se (např. MND – miniatura džbánu).

Kamnářská keramika: K – kachel, KK – kachel komorový, AK – akroterie, KB – kachel baňkový, KH – kachel hrncový, KM – kachel mísový, KN – kachel nikový, KP – kachel pohárový (Procházka 2007, 238).

3. část nádoby: 0 – nezjištěn, C – celý tvar, N – nožka, O – okraj, H – hrdlo, P – plece po maximální výduť, S – spodek těla, D – dno, PA – rozšířená patka (obvodový prsteneček) dna, U – ucho, UC – úchytka, V – výlevka, V1 – trubicovitá, V2 – ve tvaru hubičky, Vy- výduť nejasného určení. Pokud zlomek obsahuje více částí nádoby, zapisuje se poté pomocí symbolů, které jsou řazené bez mezery: příklad OHP (okraj-hrdlo-plece) nebo HPS (hrdlo-plece-spodek), SD (spodek-dno). Dno se zapisuje v případě, je-li dochován i jeho malý fragment (Procházka 2007, 238).

4. tvrdost: 1 – měkký (vryp nehtem), 2 – středně tvrdý (vryp železem), 3 – velmi tvrdý (zvonivý, vryp sklem), 4 – částečně slinutý, 5 – slinutý (kamenina) (Procházka 2007, 238).

5. příměs v ostřivu: 0 – není, 1 – hrubá slída (zlomky menší 0,5 mm), 2 – tuha (grafit), 3 – tuha slabě (odlišitelné zlomky, neznatelná v základní hmotě) 4 – tuha a hrubá slída (Procházka 2007, 241).

6. barva a) barva vně: 1 – bílá, 2, 3 – žlutá (krémová), 4 – světle šedá, 5 – středně šedá, 6 – tmavě šedá až černá, 7 – světle hnědá včetně okrové a béžové, 8 – středně (jasně) hnědá, 9 – tmavě hnědá, 10 – světle šedohnědá, 11 – středně šedohnědá, 12 – tmavě hnědošedá, 13 – cihlově červená **b) barva vnitřního povrchu:** stejný postup jako u barvy vně (Procházka 2007, 244).

7. okraj: 00 – římsovitý, 01 – vně vyhnutý, 02 – vně vyhnutý, rozšířený a podseknutý nebo podžlabený, 03 – přehnutý, 04 – vně vyhnutý a oboustranně rozšířený, 05 – vně vyhnutý a svisle vytažený, 06 – vně vyhnutý, členěný žebírky 07 – ovalený, 08 – vodorovně rozšířený, 09 – zatažený, 10 – vodorovně seříznutý (plochý u poklic), 11 – rozšířený (u zvoncovitých poklic), 12 – rozšířený (u zásobnic), 13 – rozšířený (u nádobkových kachlů), 14 – hraněný nálevek, 15 – prostě seříznutý (u prejšů, dlaždic, tašek a cihel), 16 – svislý nebo šikmý zaobleně zakončený, 17 – šikmý nebo svislý (u pohárů, džbánů a misek), 18 – vně vyhnutý, šikmo vytažený a prožlabený (okružít), 19 – vně vyhnutý, svisle vytažený a prožlabený (okružít), 20 – dovnitř zatažený, výrazně profilované okružít, 21 – vně vyhnutý, svisle vytažený a podseknutý nebo podžlabený,

22 – vzhůru vytažený s lištou, 23 – vně šikmo vyhnutý, výrazně profilované okruží, 24 – rozšířený (u pánviček a mís), 25 – rovný, 26 – vně vyhnutý, šikmo vytažený (Unger 1989).

8. výzdoba: V případě výzdoby keramických střepeů jsem udával jedno číslo, pokud se jednalo o výzdobnou kombinaci, uvedl jsem dvojčíslí. 1 – rýhy, 2 – žlábký, 3 – vlnice, 4 – radélko, 5 – záseky, 6 – dolíky, 7 – plastická lišta, 8 – poleva, 9 – zvláštní, 10 – šroubovice, 11 – kolek (Unger 1989).

9. poznámky: ostatní informace a zvláštní znaky

6.1.2 Keramika ze sondy S1 a S2

k. 104, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-104/1	H	O	3	3	7/7	-	-	
008/04-104/2	H	O	3	1	8/8	16	-	
008/04-104/3	H	Vy	3	3	13/13	-	-	6 ks
008/04-104/4	H	Vy	3	0	6/8	-	8	3 ks

k. 107, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-107/1	H	O	3	2	6/6	-	-	
008/04-107/2	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-107/3	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-107/4	H	Vy	3	3	7/7	-	9	červeně mal. 2 ks

k. 109, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-109/1	H	O	3	3	5/5	05	-	
008/04-109/2	-	O	3	3	11/11	-	-	
008/04-109/3	-	Vy	3	3	11/11	-	1	
008/04-109/4	-	Vy	3	3	8/8	-	8	glazura

k. 110, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-110/1	Z	O	3	4	8/5	12	2	
008/04-110/2	-	Vy	3	3	10/3	-	-	krupičková ke

k. 113, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-113/1	Z	D	3	2	6/6	-	-	

k. 115, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-115/1	-	O	3	2	6/6	25	-	
008/04-115/2	H	Vy	3	3	6/6	-	-	5 ks
008/04-115/3	H	O	3	2	6/6	00	-	
008/04-115/4	H	O	3	2	6/6	00	-	
008/04-115/5	PO	O	3	3	6/6	10	-	
008/04-115/6	H	O	3	3	6/6	00	-	
008/04-115/7	H	O	3	3	6/6	00	-	
008/04-115/8	PO	-	3	3	6/6	-	-	držadlo poklice
008/04-115/9	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-115/10	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-115/11	-	Vy	3	2	6/6	-	-	2 ks
008/04-115/12	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-115/13	H	Vy	3	2	6/6		1	
008/04-115/14	H	Vy	3	2	6/6	-	1	
008/04-115/15	H	Vy	3	2	6/6	-	1	
008/04-115/16	H	Vy	3	2	6/6	-		
008/04-115/17	H	SD	3	1	6/6	-	-	
008/04-115/18	H	SD	3	2	6/6	-	-	
008/04-115/19	H	SD	3	1	6/6	-	-	
008/04-115/20	-	SD	3	3	6/6	-	-	
008/04-115/21	H	D	3	3	6/6	-	-	
008/04-115/22	-	D	3	3	6/6	-	-	
008/04-115/23	A	Vy	3	3	10/13	-	8	glazura
008/04-115/25	-	Vy	3	3	6/6	-	-	

k. 116, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-116/1	-	O	3	1	6/6	-	-	
008/04-116/2	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-116/3	H	Vy	3	2	6/6	-	1	
008/04-116/4	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-116/5	H	Vy	3	2	6/6	-	-	12 ks
008/04-116/6	H	SD	3	2	6/6	-	-	
008/04-116/7	H	SD	3	2	6/6	-	-	
008/04-116/9	H	O	3	2	6/6	22	-	
008/04-116/10	H	Vy	3	2	6/6	-	-	

008/04-116/11	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-116/12	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-116/13	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-116/14	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-116/15	H	Vy	3	2	6/6	-	-	2 ks
008/04-116/16	H	Vy	3	2	6/6	-	-	5 ks
008/04-116/17	H	Vy	3	2	6/6	-	-	2 ks

k. 117, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-117/1	PO	-	3	0	6/6	-	-	
008/04-117/2	-	SD	3	2	6/6	-	-	

k. 121, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-121/1	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-121/2	-	Vy	3	2	6/6	-	-	

k. 122, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-122/1	-	Vy	3	0	6/6	-	-	
008/04-122/2	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-122/3	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-122/4	-	Vy	3	3	10/10	-	-	

k. 124, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/124/1	PO	O	3	0	6/6	11	-	úchytka pokličky
008/124/2	H	Vy	3	3	6/4	-	-	
008/124/3	H	U	3	3	7/7	-	-	páskové ouško
008/124/4	-	Vy	3	1	8/8	-	1	
008/124/5	H	Vy	3	0	6/6	-	-	
008/124/6	Z	Vy	3	2	13/6	-	-	
008/124/7	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	5 ks
008/124/8	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	

k. 125, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-125/1	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-125/2	-	Vy	3	0	4/4	-	-	
008/04-125/3	-	Vy	3	0	6/6	-	-	

k. 127, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-127/1	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-127/2	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-127/3	PR	-	3	0	13/13	-	-	

k. 130, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-130/1	H	O	3	1	13/13	18	7	

k. 131, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-131/1	-	Vy	3	2	8/8	-	-	
008/04-131/2	K	Vy	3	0	13/13	-	-	
008/04-131/3	-	Vy	3	3	6/13	-	-	
008/04-131/4	-	Vy	3	0	6/4	-	-	
008/04-131/5	H	Vy	3	1	7/7	-	9	červeně mal.
008/04-131/6	-	Vy	3	0	6/6	-	1	
008/04-131/7	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-131/8	H	Vy	3	1	5/5	-	-	
008/04-131/9	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-131/10	-	SD	3	0	13/8	-	8	glazura

k. 132, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-132/1	-	O	3	3	7/7	04	-	
008/04-132/2	H	O	3	3	7/7	20	-	
008/04-132/3	H	O	3	3	4/4	07	-	
008/04-132/4	H	O	3	3	6/6	04	3	
008/04-132/5	-	O	3	3	4/4	-	-	
008/04-132/6	H	O	3	3	7/7	20	-	
008/04-132/7	H	O	3	3	7/7	19	-	2 ks
008/04-132/8	-	Vy	3	0	6/6	-	-	
008/04-132/9	H	Vy	3	3	9/7	-	-	4 ks
008/04-132/10	-	Vy	3	3	7/7	-	-	
008/04-132/11	H	Vy	3	1	6/6	-	-	2 ks
008/04-132/12	D	Vy	3	1	6/6	-	-	
008/04-132/13	-	Vy	3	1	6/6	-	-	
008/04-132/14	H	Vy	3	2	6/6	-	-	4 ks
008/04-132/15	H	Vy	3	1	6/4	-	-	2 ks
008/04-132/16	H	SD	3	3	7/7	-	-	

008/04-132/17	H	SD	3	3	7/7	-	-	
---------------	---	----	---	---	-----	---	---	--

k. 133, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-133/1	H	Vy	3	3	6/7	-	-	krupičková ke,3ks
008/04-133/2	-	Vy	3	0	6/7	-	8	glazura
008/04-133/3	H	O	3	3	6/6	18	-	
008/04-133/4	-	O	3	1	7/7	-	-	
008/04-133/5	H	U	3	1	7/7	-	-	páskové ucho 4 ks
008/04-133/6	H	Vy	3	3	7/7	-	-	
008/04-133/7	H	Vy	3	1	5/7	-	-	
008/04-133/8	H	Vy	3	3	9/9	-	-	
008/04-133/9	H	Vy	3	3	7/7	-	-	9 ks
008/04-133/10	H	Vy	3	3	5/5	-	-	2 ks
008/04-133/11	-	Vy	3	3	6/6	-	-	
008/04-133/12	-	Vy	3	3	6/6	-	-	
008/04-133/13	H	SD	3	3	7/7	-	-	
008/04-133/14	H	SD	3	3	7/7	-	-	
008/04-133/15	H	SD	3	3	5/5	-	-	
008/04-133/16	H	SD	3	3	7/7	-	-	
008/04-133/17	H	SD	3	3	7/7	-	-	

k. 134, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-134/1	-	O	3	1	4/4	06	-	
008/04-134/2	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-134/3	H	Vy	3	2	6/6	-	-	2 ks
008/04-134/4	H	Vy	3	3	7/7	-	-	4 ks
008/04-134/5	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-134/6	-	H	3	3	6/7	-	-	
008/04-134/7	-	D	3	1	7/6	-	-	
008/04-134/8	-	SD	3	3	9/9	-	-	
008/04-134/9	CI	-	3	0	13/13	-	-	

k. 135, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-135/1	H	H	3	3	4/4	-	-	
008/04-135/2	H	Vy	3	3	4/4	-	-	3 ks
008/04-135/3	H	Vy	3	3	6/6	-	-	
008/04-135/4	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-135/5	D	Vy	3	1	7/7	-	-	
008/04-135/6	-	Vy	3	0	5/5	-	-	
008/04-135/7	-	Vy	3	1	7/7	-	-	
008/04-135/8	-	Vy	3	3	13/13	-	-	
008/04-135/9	H	SD	3	3	5/13	-	-	

k. 136, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-136/1	-	O	3	2	6/6	25	-	
008/04-136/2	-	Vy	3	1	6/6	-	-	
008/04-136/3	-	Vy	3	1	6/6	-	-	
008/04-136/4	-	Vy	3	1	6/6	-	-	
008/04-136/5	H	O	3	2	6/6	00	-	
008/04-136/6	H	O	3	2	6/6	22	-	
008/04-136/7	H	O	3	0	6/6	02	-	
008/04-136/8	H	O	3	3	6/6	-	-	
008/04-136/9	H	Vy	3	3	5/5	-	-	
008/04-136/10	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-136/11	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-136/12	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-136/13	H	Vy	3	3	7/7	-	-	8 ks
008/04-136/14	Z	Vy	3	2	6/6			14 ks
008/04-136/15	H	Vy	3	3	5/5			6 ks
008/04-136/16	H	SD	3	1	5/5			fragment značky?
008/04-136/17	H	SD	3	2	6/6			
008/04-136/18	-	D	3	1	5/5	-	-	

k. 137, sonda S1

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-137/1	Z	Vy	3	2	6/6	12	-	
008/04-137/2	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-137/3	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-137/4	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-137/5	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	10 ks
008/04-137/6	-	Vy	3	3	9/9	-	-	4 ks
008/04-137/7	-	SD	3	1	6/5	-	-	

008/04-137/8	-	O	3	1	13/8	-	8	glazura
008/04-137/11	CI	-	3	1	13/13	-	-	

k. 138, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-138/1	KH	-	3	1	13/13	-	-	
008/04-138/2	K	-	3	1	7/7	-	-	
008/04-138/3	KH	-	3	1	13/13			
008/04-138/4	KB	-	3	0	13/13			

k. 139, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-139/1	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-139/2	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-139/3	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-139/4	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-139/5	-	Vy	3	1	7/7	-	-	

k. 140, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-140/1	-	Vy	3	1	7/7	-	-	2 ks
008/04-140/2	-	Vy	3	1	7/7	-	-	
008/04-140/3	-	SD	3	1	7/7	-	-	
008/04-140/4	PO	O	3	3	7/7	11	-	2 ks
008/04-140/5	H	Vy	3	3	7/7	-	-	4 ks
008/04-140/6	P	Vy	3	0	6/6	-	-	
008/04-140/7	-	SD	3	2	5/13	-	-	
008/04-140/8	-	SD	3	3	7/7	-	-	
008/04-140/9	-	D	3	2	6/6	-	-	
008/04-140/10	-	O	3	0	7/7	-	8	

k. 141, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-141/1	D	O	3	4	7/7	06	1	
008/04-141/2	P	O	3	0	6/6	17	1	
008/04-141/3	-	O	3	1	7/7	-	-	
008/04-141/4	-	O	3	1	7/7	05	-	
008/04-141/5	-	Vy	3	0	6/6	-	-	
008/04-141/6	H	Vy	3	3	7/7	-	-	7 ks
008/04-141/7	-	Vy	3	1	7/7	-	8	
008/04-141/8	H	SD	3	4	7/7	-	-	

008/04-141/9		Vy	3	0	6/6	-	-	
008/04-141/10	-	Vy	3	1	7/7	-	-	

k. 142, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-142/1	H	O	3	3	7/7	18	-	
008/04-142/2	-	Vy	3	1	6/6	-	-	
008/04-142/3	H	Vy	3	1	7/7	-	9	červeně mal.
008/04-142/4	H	Vy	3	3	7/7	-	-	3 ks
008/04-142/5	-	Vy	3	0	6/6	-	-	
008/04-142/6	H	Vy	3	0	6/4	-	-	
008/04-142/7	H	Vy	3	3	4/4	-	-	
008/04-142/8	H	SD	3	3	13/3	-	-	
008/04-142/9	AI	O	3	1	13/13	-	-	

k. 143, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-143/01	H	Vy	3	3	7/7	-	-	
008/04-143/02	H	SD	3	4	7/7	-	-	

k. 144, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-144/1	H	O	3	3	4/4	22	-	
008/04-144/2	H	O	3	4	4/4	02	-	
008/04-144/3	-	Vy	3	0	7/7	-	-	
008/04-144/4	-	Vy	3	0	6/6	-	-	
008/04-144/5	H	Vy	3	3	6/6	-	-	
008/04-144/6	H	Vy	3	2	6/6	-	-	2 ks
008/04-144/7	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-144/8	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-144/9	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-144/10	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-144/11	-	SD	3	2	6/6	-	-	

k. 145, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-145/1	H	Vy	3	4	6/6	-	3	
008/04-145/2	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-145/3	H	Vy	3	3	6/6	-	4	
008/04-145/4	D	Vy	3	1	6/6	-	-	
008/04-145/5	-	Vy	3	4	6/6	-	-	

008/04-145/6	D	Vy	3	1	6/6	-	-	
008/04-145/7	-	Vy	3	3	5/5	-	-	

k. 146, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-146/1	H	O	3	1	6/6	25	-	
008/04-146/2	H	O	3	2	6/6	18	-	
008/04-146/3	H	O	3	2	6/6	00	-	
008/04-146/4	PO	O	3	1	5/5	11	-	poklička
008/04-146/5	H	Vy	3	1	6/6	-	-	
008/04-146/6	-	Vy	3	1	6/5	-	-	
008/04-146/7	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-146/8	-	Vy	3	0	6/5	-	-	
008/04-146/9	-	Vy	3	0	5/5	-	-	
008/04-146/10	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-146/11	-	SD	3	0	6/5	-	-	

k. 147, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-147/1	H	O	3	3	6/7	06	-	
008/04-147/2	-	Vy	3	1	6/5	-	-	
008/04-147/3	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-147/4	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-147/5	H	Vy	3	0	6/6	-	-	3 ks

k. 148, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-148/1	H	O	1	3	7/7	01	2	
008/04-148/2	D	O	3	2	6/6	17	4	
008/04-148/3	H	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-148/4	H	Vy	3	2	6/6	-	2	
008/04-148/5	-	Vy	3	1	6/6	-	-	

k. 149, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-149/1	H	O	3	4	5/5	00	-	
008/04-149/2	-	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-149/3	-	Vy	3	1	5/5	-	-	
008/04-149/4	-	Vy	3	4	5/5	-	-	
008/04-149/5	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	
008/04-149/6	-	Vy	3	1	-	-	-	

008/04-149/7	H	Vy	3	2	6/6	-	-	2 ks
008/04-149/8	-	Vy	3	3	6/6	-	-	
008/04-149/9	H	Vy	3	4	6/6	-	-	2 ks
008/04-149/10	-	Vy	3	4	6/6	-	-	
008/04-149/11	-	D	3	4	6/6	-	-	
008/04-149/12	-	SD	3	3	8/6	-	-	

k. 150, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-150/1	-	O	3	2	7/7	00	1	

k. 151, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-151/1	-	O	3	3	5/6	25	-	
008/04-151/2	-	Vy	3	4	11/11	-	-	9 ks
008/04-151/3	H	Vy	3	3	6/6	-	3	2 ks
008/04-151/4	-	Vy	3	4	5/5	-	-	
008/04-151/5	H	SD	3	1	5/7	-	-	

k. 152, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-152/1	H	O	3	3	5/8	26	-	
008/04-152/2	-	Vy	3	4	5/5	-	-	
008/04-152/3	-	Vy	3	1	10/10	-	-	
008/04-152/4	-	Vy	3	1	7/7	-	2	
008/04-152/5	-	SD	3	1	6/6	-	-	
008/04-152/6	-	Vy	3	1	11/11	-	-	
008/04-152/7	H	Vy	3	4	5/5	-	-	23 ks
008/04-152/8	-	SD	3	3	5/5	-	-	

k. 153, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-153/1	H	O	3	4	11/11	25	-	
008/04-153/2	-	Vy	3	4	12/6	-	-	
008/04-153/3	-	Vy	3	4	12/4	-	-	

k. 154, sonda S2

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
008/04-154/1	Z	Vy	3	2	6/6	-	-	

6.1.3 Keramika ze sondy S3 a S4

k. 100, sonda S3

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
001/05-100/01	HU	OH	3	1	7/7	07	-	
001/05-100/02	PO	-	3	1	7/7	-	-	
001/05-100/03	-	VyU	3	1	7/13	-	-	
001/05-100/04	-	Vy	3	1	7/7	-	-	
001/05-100/05	-	Vy	3	0	13/13	-	8	hnědá glazura
001/05-100/06	-	Vy	3	0	13/13	-	8	zelená glazura
001/05-100/07	H	SD	3	0	7/7	-	8,9	hnědá glazura, vně vývalky
001/05-100/08	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura

k. 101, sonda S4

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
001/05-101/1	-	Vy	3	1	8/8	-	-	
001/05-101/2	-	Vy	3	1	4/4	-	-	
001/05-101/3	-	Vy	3	1	8/8	-	-	
001/05-101/4	H	OH	3	1	7/7	07	-	
001/05-101/5	H	OHP	3	1	13/13	07	-	
001/05-101/6	H	OH	3	1	11/11	07	-	
001/05-101/7	H	OH	3	1	13/13	07	-	
001/05-101/8	H/Z	OH	3	1	13/13	07	-	
001/05-101/9	D	OH	3	1	6/6	07	1	mělké rýhy na H
001/05-101/10	PO	S	3	1	6/6	-	-	
001/05-101/11	PO	S	3	1	13/13	-	-	
001/05-101/12	-	D	3	1	8/8	-	-	
001/05-101/13	P?	SPDA	3	1	13/13	-	1	nad patkou rýhy
001/05-101/14	PO	UC	3	1	13/13	-	-	
001/05-101/15	PAT	UC	3	1	13/13	-	-	
001/05-101/16	HU	OUP	3	0	7/8	21	8,9	hnědá glazura (s vývalky vně)
001/05-101/17	M	OP	3	0	13/13	-	8	hnědá glazura
001/05-101/18	H	OHP	3	0	13/13	-	8,4	hnědá glaz., radélkování (2 ks)
001/05-101/19	H	O	3	0	13/13	21	8	hnědá glazura
001/05-101/20	H	OH	3	0	7/7	21	8	žluto-hnědá glaz.
001/05-101/21	HU	OH	3	0	13/13	21	8,4	hnědá glazura, vně radélkování
001/05-101/22	PAT	OH	3	0	8/13	07	8	hnědá glazura

001/05-101/23	H	OH	3	0	8/13	07	8	hnědá glazura
001/05-101/24	H	O	3	0	7/7	21	8	hnědá glazura
001/05-101/25	HU	OU	3	0	13/13	21	8	hnědá glazura
001/05-101/26	Z	O	3	0	13/13	12	8	hnědá glazura
001/05-101/27	H	OHP	3	0	7/7	21	8	hnědá glazura
001/05-101/28	H	OHP	3	0	13/13	21	8	žlutá glazura
001/05-101/29	H	OH	3	0	7/7	21	8	hnědá glazura
001/05-101/30	-	O	3	0	13/13	-	8	hnědá glazura
001/05-101/31	PAT	OP	3	0	8/13	07	8	hnědá glazura
001/05-101/32	PAT	OHP	3	0	13/13	07	8	hnědá glazura
001/05-101/33	-	PVYS	3	0	8/8	-	8	hnědá glazura
001/05-101/34	-	UH	3	0	13/13	-	8	hnědá glazura (2ks zlomku okraje + 2ks zlomku výdutě)
001/05-101/35	H	OHP	3	0	7/7	21	8	bílá engoba (hlinka)
001/05-101/36	Š	OHPU	3	0	7/7	21	8	bílá engoba na ní transp. glazura
001/05-101/37	H	OU	3	0	13/13	21	8	hnědá glazura
001/05-101/38	HU	OU	3	0	13/13	-	8	hnědá glazura
001/05-101/39		U	3	0	7/7	-	8	zelená glazura
001/05-101/40	D	Vy	4	0	7/7	-	8	bílá engoba nad ní transp. glazura (2ks)
001/05-101/41	-	D	3	0	13/13	-	8	hnědá glazura
001/05-101/42	H	SD	3	0	7/7	-	8	hnědá glazura
001/05-101/43	PAT	DN	3	0	13/13	-	8	hnědá glazura
001/05-101/44	PR	-	3	0	13/13	-	-	
001/05-101/45	PR	-	3	0	13/13	-	-	
001/05-101/46	K	-	3	0	7/7	-	8	hnědá glazura
001/05-101/47	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura
001/05-101/48	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura
001/05-101/49	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura, reliéf
001/05-101/50	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura, reliéf
001/05-101/51	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura, reliéf
001/05-101/52	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura (2ks)
001/05-101/53	K	-	3	1	13/13	-	8	zelená glazura, reliéf
001/05-101/54	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura, reliéf
001/05-101/55	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura, reliéf

001/05-101/56	K	-	3	1	7/13	-	8	zel.+žl.+modrá glazura, reliéf (2ks)
001/05-101/57	K	-	3	0	7/7	-	8	zelená + žlutá glazura, reliéf
001/05-101/58	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura
001/05-101/59	K	-	3	0	13/13	-	8	zelená glazura
001/05-101/60	K	-	3	0	7/7	-	8	

6.1.4 Keramika ze sondy S5

k. 103, sonda S5

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
002/09-103/1	H	Vy	3	1	5/5	-	-	
002/09-103/2	H	Vy	3	1	7/7	-	-	
002/09-103/3	H	Vy	3	1	13/13	-	-	
002/09-103/4	H	Vy	3	1	7/13	-	-	
002/09-103/5	H	S	3	1	13/7	-	-	
002/09-103/6	H	SP	3	0	13/13	-	8,9	hnědá glazura, vně vývalky
002/09-103/7	-	U	3	0	7/7	-	8	zelená glazura, steklá po okraji
002/09-103/9	K	-	3	0	13/7	-	8	zelená glazura, plastický dekor?
002/09-103/10	K	-	3	0	13/7	-	8	tmavě hnědá glazura

k. 106, sonda S5

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
002/09-106/01	H	Vy	3	1	5/5	-	-	
002/09-106/02	H	Vy	3	1	6/6	-	-	
002/09-106/03	H	Vy	3	1	7/7	-	-	
002/09-106/04	H	Vy	3	1	7/7	-	-	
002/09-106/05	H	Vy	3	1	8/7	-	-	
002/09-106/06	H	Vy	3	1	8/7	-	-	na povrchu mělké rýhy
002/09-106/07	H	Vy	3	1	6/7	-	-	

6.1.5 Zhodnocení keramického materiálu

Keramický materiál představuje na zkoumané lokalitě nejpočetnější část nálezového inventáře. Celkově bylo nalezeno 511 fragmentů pravěké, středověké a novověké keramiky. V souboru bylo objeveno 84 ks okrajů, 306 ks výdutí z toho bylo pouze 21 ks zdobených. Nejčastěji byly fragmenty výdutí zdobeny polevou (glazurou), či rytou výzdobou v podobě nejrůznějších rýh, vlnic, žlábků či radélkování. Ojediněle byly výdutě zdobeny červenou malbou. Nálezový inventář obsahuje také poměrně početné nálezy spodních částí nádob a den. Nejčastěji se jedná o dna se spodkem nádoby 36 ks či samotná dna nádob 9 ks. Ve většině případů nejsou tyto keramické fragmenty nijak zdobeny, pouze zcela ojediněle se zde objevuje glazura. Další početnou skupinu, hlavně u keramiky rámcově datované do novověku, tvoří nálezy větších částí nádob. Jedná se o okraje nádob: a) s hrdlem – 10 ks, b) s hrdlem a plecemi – 6 ks, c) s uchem – 3 ks, d) s plecemi – 2 ks, e) s uchem a plecemi – 1 ks, f) s hrdlem, plecemi a uchem – 1 ks. Tyto keramické fragmenty jsou většinou zdobeny polevou (glazurou) či bílou engobou, na kterou byla v minulosti nanášena transparentní glazura. Na lokalitě byly dále nalezeny v počtu 10 ks fragmenty nezdobených pokliček a úchytů. Nejmenší zastoupení v nálezovém inventáři mají ucha zastoupená pouze 6 ks, která jsou většinou páskového typu.

Z celkového počtu 84 ks okrajů se podařilo identifikovat 76 ks. Nejpočetnějším tvarem okrajů jsou okraje ovalené 19 ks, svisle vytažené rozšířené podseknuté či podžlabené 14 ks, římsovité 8 ks, svisle až šikmo vytažené prožlabené 6 ks, rovné 5 ks. Další skupinou jsou rozšířené okraje u zvoncovitých poklic 4 ks, vzhůru vytažené s lištou 4 ks, rozšířené kyjovité okraje u zásobnic 3 ks, vně vyhnuté členěné žebírky 3 ks. Nepočetné jsou nálezy okrajů dovnitř zatažených s výrazně profilovaným okružím 2 ks, vně vyhnutých oboustranně rozšířených 2 ks, vně vyhnutých svisle vytažených 2 ks a okrajů šikmých nebo svislých u pohárů, džbánů nebo misek 2 ks. Ojedinělým je nález okraje prostě vně vyhnutého (inv. č. 8/04-148-1) 1 ks, vodorovně seříznutého u poklice 1 ks, (inv. č. 8/04-115-5) či okraje svislého zaobleně zakončeného (inv. č. 8/04-104-2) 1 ks.

Typologicky nejčastější nádobou nalezenou na lokalitě jsou hrnce 291 ks. O poznání méně zde jsou zastoupeny zásobnice 31 ks. Kuchyňská a stolní keramika je dále zastoupena nálezy pokliček 12 ks, džbánů 10 ks, trojnohých pánví 5 ks, poháry 4

ks, mísami 2 ks, šálky 1 ks. Unikátní je nález akvamanile, nádoby k liturgickým účelům 2 ks. Technická keramika je na lokalitě zastoupena střešní krytinou: prejzy 3 ks a vzácným nálezem destilační nádoby tzv. alembiku 1 ks. Kamnářská keramika je zde zastoupena poměrně velkým souborem kachlů 24 ks. Bohužel u 125 ks keramického materiálu se nedalo díky značné fragmentárnosti a abrazi určit o jaký typ nádob se jedná.

6.1.5.1 Pravěká keramika (Sonda S1–S3)

Nejstarší sídlištní horizont na lokalitě je reprezentován keramikou náležící ke kultuře lužických popelnicových polí mladší až pozdní doby bronzové. Horizont lužického osídlení se nacházel zejména ve spodních vrstvách sond (k. 151–153). Celkově zde bylo nalezeno z tohoto období 55 fragmentů hrncovitých nádob zrnité až hrubozrné hnědošedě zbarvené nezdobené podomácky vyrobené užitkové keramiky, což představuje 10,76% všech keramických nálezů (Vozná 2001, 12). Z tohoto množství bylo nalezeno celkem 47 ks výdutí. Pouze 1 ks z tohoto počtu byl zdoben žlábkováním (tab. 4: 7). Druhým nejpočetnějším fragmentem byly okraje 6 ks. Drtivá většina 5 ks nalezených okrajů byly okraje rovné a jednoduché, pro toto období zcela netypické (tab. 1: 1; 2: 6, 1; 4: 8). Jeden okraj byl určen jako vně vyhnutý šikmo vytažený (tab. 4: 3), (Podborský 1993, 349). Ojediněle zde byly také nalezeny fragmenty dna nádob 2 ks.

6.1.5.2 Středověká keramika (Sonda S1–S5)

Základní publikací pro práci s moravskou středověkou keramikou je monografie od Květy Reichertové a Vladimíra Nekudy *Středověká keramika v Čechách a na Moravě* vydaná v roce 1968. I přes některé nové poznatky je i po více než 50 letech významným zdrojem informací pro výrobní technologii keramiky. Modernější poznatky o středověké keramice hlavně brněnského keramického okruhu 12.–14. století přináší publikace od Marka Pešky a Rudolfa Procházky z roku 2007 *Základní rysy vývoje brněnské keramiky 12.–13./14. století*. Kromě brněnského keramického okruhu existuje na Moravě také moravskotřebovský keramický okruh (Bolina, Němcová, Šlězár 2008) či jihomoravský okruh (Unger 1984). Keramické středověké artefakty nalezené na lokalitě spadají do olomouckého keramického okruhu, který v minulosti popsal Josef Bláha, Pavel Michna, Hedvika Sedláčková a Pavel Šlězár (Bláha 1980a; Bláha 1987;

Bláha, Sedláčková 1998; Michna 1980; Šlězár 2005). Josef Bláha také vytvořil na základě keramického materiálu nalezeného při archeologickém výzkumu při stavbě obchodního domu Prior pro Střední Moravu 4 keramické skupiny. Tyto skupiny A–D byly vytvořeny na základě charakteristiky keramického těsta (Bláha 1980a, 303). Kromě zmíněných skupin byla dodatečně na základě poznatků z archeologického výzkumu Litovle vytvořena keramická skupina E. Těchto 5 keramických skupin bylo pro detailnější rozbor Pavlem Šlězarem přehledněji rozděleno do jednotlivých keramických tříd A1–E2 (Šlězár 2008, 176–180). Vznikla tak databáze středověkého keramického materiálu NPÚ Olomouc pro Střední Moravu.

Nejstarším sídlištním středověkým horizontem sledovaným na lokalitě je závěr mladší fáze mladohradištního období a postupné doznívání těchto tradic datovaných od 2. poloviny 12. do 1. poloviny 13. století. Tento soubor je označen jako keramická skupina A. Materiál z tohoto období vykazuje velký podíl tuhy v keramickém těstě. V materiálu se objevuje drobná příměs hrubšího písku, kamínků a slídy. Fragменты keramiky mají šedý, tmavě šedý až černošedý lom a jsou středně tvrdě až tvrdě oxidačně vypáleny (Bláha 1980a, 303). Dominujícím typem nádob v tomto období jsou hrnce, zásobnice a mísy, které jsou zdobeny vlnicemi, rýhami nebo vrypy. Pro toto období byla typická malovýroba keramiky, která navazovala na starší mladohradištní produkci. Ke změně došlo až v průběhu 13. století v souvislosti se zakládáním měst a novými výrobními a společenskými vztahy vůči venkovu (Nekuda, Reichertová 1968, 107).

Další soubor keramiky datovaný do 2. poloviny 13. století je řazen do keramické skupiny B. Tato skupina je označována jako kolonizační keramika. Materiál z tohoto období je charakteristický kvalitnější, tvrdě vypálenou redukční keramikou s menším obsahem tuhy. Keramika je typická svým šedým až šedočerným zbarvením, menší tloušťkou stěn a povrchovou úpravou v podobě vlešťování či polevání. Od poloviny 13. století se začínají v sortimentu běžných keramických tvarů nádob objevovat nové tvary jakou jsou džbány, konvice a pokličky (Bláha 1980a, 303; Bláha, Sedláčková 1998, 15; Šlězár 2008, 176).

Keramická skupina C je datována do období přelomu 13./14. století a bývá také označována jako mladší fáze kolonizační keramiky. Pro tuto keramiku je typický zdrsňený povrch, který vytváří na povrchu nádob krupičku. Keramický materiál je

v tomto období tvrdě oxidačně vypálen do hnědočervené, růžové až žluté barvy. Na povrchu nádob se objevuje červené malování v podobě linek a uplatňuje se zde dokonalejší obtáčení (Bláha 1980a, 303; Bláha 1987, 7; Bláha, Sedláčková 1998, 15).

Keramická skupina D je datována do přelomu 14./15. století a bývá označována jako protološtická keramika a zařazuje se před klasickou fází loštické keramiky. Keramický materiál je v tomto období charakteristický velmi tvrdým oxidačním výpalem a strupatým povrchem. Barva lomu je hnědá, červenohnědá, fialová až béžová a odpovídá barvě povrchu. Nádobky jsou v tomto období rovněž dokonaleji obtáčeny až vytáčeny (Bláha 1980a, 303; Goš 1983, 204–206; Šlézar 2008, 176).

Keramická skupina E spadá do období 15. století. Keramický materiál je šedě až šeděoranžově zbarven, velmi tvrdě oxidačně vypálen a je zde patrná větší tloušťka stěn nádob (Goš 1983, 204–206).

V následujících tabulkách jsou uvedeny jednotlivé středověké keramické třídy objevené na lokalitě a jejich základní charakteristika. V tabulkách chybí keramické třídy D3 a E2, které nebyly na lokalitě nalezeny.

Třída	Barva	Materiál	Technologie	Fabrikace	Poznámka
A1	tmavě šedočerná	Převažují zrnka tuhy v ostřivu (více než 50%), zrnka menší než 3 mm.	Středně tvrdý výpal, nezáměrně oxidační.	Obtáčení, podsypání den nádob, slabší přetah tmavě šedočerné. Často béžová a červenohnědá engoba.	
A2	tmavě šedočerná	Tvoří příměs (10-50%), zbytek ostřiva tvoří zrnka písku menší než 3 mm.	Středně tvrdý výpal, nezáměrně oxidační.	Obtáčení, podsypání den nádob, slabší přetah tmavě černošedé. Často béžová, šedá, hnědošedá, červenohnědá engoba.	

A3	černošedá až tmavě šedá	Zrnka tuhy menší než 3 mm pouze ojediněle. Zbytek ostřiva tvoří zrnka písku menší než 3 mm, ojedinělý výskyt slídy.	Středně tvrdý výpal, nezáměrně oxidační.	Obtáčení, podsypání den nádob, slabší přetah černošedé barvy. Často béžová, šedá růžovo hnědá engoba.	
A4	odstíny šedé až tmavě šedočerná	Ostřivo je písek o velikosti zrn méně než 1 mm, častá zrnka slídy menší než 1 mm se koncentrují na povrchu nádob.	Středně tvrdý až tvrdý výpal, nezáměrně oxidační s možnou částečnou nekvalitní redukcí.	dokonalejší obtáčení	Z vnitřní strany nádob barva světleji šedá, šedý až černý lom, povrch hlazen.

Třída	Barva	Materiál	Technologie	Fabrikace	Poznámka
A5	odstíny šedé až tmavě šedočerná	Ostřivo je písek o velikosti zrn méně než 1 mm, častá zrnka břidlic menší než 3 mm, koncentrují se na povrchu nádob.	Středně tvrdý až tvrdý výpal, nezáměrně oxidační s možnou částečnou nekvalitní redukcí.	dokonalejší obtáčení	Z vnitřní strany nádob barva světleji šedá, šedý až černý lom, povrch hlazen.
A6	světle šedá, odstíny šedočerné	Ostřivo je písek o velikosti zrn méně než 3 mm, nejčastěji menší než 1 mm.	Tvrdý výpal, nezáměrně oxidační s možnou částečnou nekvalitní redukcí	dokonalejší obtáčení	Na lomu světlejší hmota, vypadá plaveně výrazně písčitá.

A7	šedá až šedočerná	jemný bez tuhy	Tvrký výpal, nezáměrně oxidační s možnou částečnou nekvalitní redukcí.	dokonalejší obtáčení	
A8	černošedá až tmavě šedá	Ostřivo tvoří zrnka písku menší než 3 mm.	Středně tvrdý výpal, nezáměrně oxidační.	Obtáčení, podsypání den nádob.	slabší přetah černošedé

Třída	Barva	Materiál	Technologie	Fabrikace	Poznámka
A9	světle šedá až šedá	Ostřivo tvoří zrna písku menší než 3 mm, nejčastěji kolem 1 mm, čteně malá zrnka slídy do 1 mm.	Středně tvrdý výpal, nezáměrně oxidační.	Obtáčení podsypání den nádob, slabší přetah černohnědé.	Vnější povrch až do světlehnědé barvy, zrnka slídy se koncentrují na povrchu, doprovodná s keramikou skupiny C.
B1	světle šedá až středně černošedá	Jemně plavený, pouze sporadicky se objevuje jemný písek o velikosti zrn menší než 1 mm	Tvrký výpal v redukčním prostředí.	dokonalejší obtáčení	Na lomu je střep světle šedé barvy, povrch hladký.
B2	šedá až středně černošedá	Jemně plavený, pouze sporadicky se objevuje jemný písek o velikosti zrn menší než 1 mm.	Tvrký výpal v redukčním prostředí.	dokonalejší obtáčení	leštěný povrch

B3	tmavě modrošedá až černá	Jemně plavený písek, světle šedý až bílý lom.	Tvrký výpal v redukčním prostředí.	dokonalejší obtáčení	stříbřitě lesklý povrch
B4	světle šedá až středně černošedá	Ostřivo tvoří písek o velikosti zrn kolem 1 mm. Zrnka vystupují krupičkovitě na povrch.	Tvrký výpal v redukčním prostředí.	dokonalejší obtáčení	leštěných povrch

Třída	Barva	Materiál	Technologie	Fabrikace	Poznámka
B5	šedohnědá až hnědá	Jemně plavený, pouze sporadicky se objevuje jemný písek o velikosti zrn menší než 1 mm.	Tvrký výpal v redukčním prostředí	dokonalejší obtáčení	
B6	šedá, vnitřní stěna světlá, vnější tmavší	Jemně plavený, pouze sporadicky se objevuje jemný písek o velikosti zrn menší než 1 mm. V jinak plaveném materiálu se vyskytují zrnka horniny o velikosti 3–4 mm.	Tvrký výpal v redukčním prostředí.		Nejměkčí ze skupiny B, na lomu má světlou barvu.
C1	žlutá, může mít i odstíny bíložluté či šedožluté	Ostřivo tvoří písek o velikosti zrn menší než 3 mm. Zrnka hustě „krupičkovitě“ vystupují na povrch.	Tvrký výpal v oxidačním prostředí.		Vyskytuje se sendvičový efekt a červené malování.

Třída	Barva	Materiál	Technologie	Fabrikace	Poznámka
C2	tmavě až světle červená může mít i růžové odstíny	Ostřivo tvoří písek o velikosti zrn menší než 3 mm. Zrnka hustě „krupičkovitě“ vystupují na povrch.	Tvrký výpal v oxidačním prostředí.	dokonalejší obtáčení	
C3	žlutá, mohou být i odstíny bíložluté či šedožluté	Ostřivo tvoří písek o velikost zrn menší než 3 mm.	Tvrký výpal v oxidačním prostředí.	dokonalejší obtáčení	
D1	tmavě červenohnědá odstíny hnědé až béžovo-hnědé	Ostřivo tvoří písek a tuha o velikosti zrn menší než 3 mm. Patrné jsou náznaky slinutí a strupatý povrch.	Velmi tvrdý výpal v oxidačním prostředí.	dokonalejší obtáčení	
D2	tmavě červenohnědá, odstíny až do fialové	Slinutá hmota s bradavčitými puchýřky.	polokamenina	dokonalejší obtáčení až vytáčení	
E1	šedá až šedooranžová	Ostřivo je písek o velikosti zrn menší než 2 mm, ostřivo je nahodilé.	Velmi tvrdý výpal v oxidačním prostředí.	dokonalejší obtáčení, silnostěnná keramika	

6.1.5.3 Celkové vyhodnocení středověkého keramického materiálu

Keramická skupina A obsahuje celkem 128 fragmentů keramiky, což představuje 25,04% všech keramických nálezů na lokalitě. Tato skupina se dělí na keramické třídy A1–A9. Jednotlivé keramické třídy jsou početně zastoupeny následovně: A1 – 5 ks, A2 – 3 ks, A3 – 19 ks, A4 – 5 ks, A5 – 15 ks, A6 – 12 ks, A7 – 2 ks, A8 – 33 ks, A9 – 34 ks.

Z tvarů nádob je v této skupině nejčastěji zastoupen hrnec 69 ks a zásobnice 33 ks. Pro toto období je typická malovýroba keramiky, která vyrůstá z místních domácích tradic, a celkově nepřilíš bohatý sortiment tvarů nádob (Nekuda, Reichertová 1968, 107). U 26 ks keramiky se kvůli jejich značné fragmentárnosti a abrazi nedalo s jistotou určit o jaký tvar nádoby se jedná. Nejčastěji nalezenou částí nádoby jsou výdutě 113 ks, z toho 13 ks zdobených, okraje 5 ks, z toho 2 ks zdobené, dna 6 ks a spodní části nádoby 6 ks. Zdobených fragmentů keramiky je u této skupiny málo, pouze 16 ks. Z výzdobných motivů byla nejčastěji aplikována rytá výzdoba jednohrotým rydlem v podobě vodorovného žlábkování. Zdobeny byly takto 2 okraje (inv. č. 8/04-110-1; 8/04-149-1) a 10 výdutí (inv. č. 8/04-115/13; 8/04-115-14; 8/04-116-3; 8/04-116-5 2 ks; 8/04-116-12; 8/04-116-14; 8/04-131/8; 8/04-137-1; 8/04-137-5). Nejbližší nálezovou analogii v podobě tohoto zdobení můžeme pozorovat u fragmentů keramiky z archeologického výzkumu, který byl učiněn v roce 1973 na nedalekém Mořickém náměstí (Bláha 1980a, 304, tab. 1). Dalším výzdobným prvkem, který se v této skupině objevil, byla aplikace ryté hřebenové vlnice na výduti hrnce, která vytvářela tři souběžné pásy (inv. č. 8/04-151-3), (Procházka, Peška 2007, 264). S takto zdobenými výdutěmi se můžeme opět setkat u keramických artefaktů nalezených při ZAV na Mořickém náměstí (Bláha 1980a, 304, tab. 1). Na lokalitě byla také objevena výduť hrnce u níž byla výzdobným prvkem kombinace 3 důlků a ryté hřebenové výzdoby v podobě vlnice, která vytvářela čtyři souběžné pásy (tab. 1: 6). Zcela ojedinělým zdobným prvkem v této keramické skupině byla kombinace vodorovného žlábkování s dvojicí šikmých záseků ve spodní části výdutě (tab. 3: 6). I přes celkem raritní nález takto zdobeného fragmentu byla aplikace této výzdobné techniky v mladohradištním období typická a můžeme se s ní ve větší míře setkat opět u nálezů z Mořického náměstí (Bláha 1980a, 304, tab. 1). Obdobně zdobená keramika byla také nalezena při archeologickém výzkumu u kostela Panny Marie Sněžné (Šlězár 2017, 114, obr. 20). Na

lokalitě bylo dále nalezeno celkem 5 ks okrajů (z toho 2 ks zdobené vodorovným žlábkováním, inv. č. 8/04-110-1; 8/04-150-1). U keramiky pokročilého 12. století, která se vyskytuje i v tomto sledovaném souboru byl nalezen 1 ks vytaženého okraje s lištou (tab. 1: 7). V průběhu 2. poloviny 12. století dochází postupně k maximálnímu vytažení okraje nádob. Nejbližší nálezovou analogii můžeme opět hledat na nedalekém Mořickém náměstí (Bláha 1980a, 304, tab. 1) či v předpolí kostela Panny Marie Sněžné (Šlézar 2017, 114, obr. 20). Dalším typem okraje nalezeným na lokalitě náležící do skupiny hradištních tradic, je nález 2 ks římsovitých okrajů (tab. 1: 3; 4: 5). Římsovité okraje, které se objevují na sklonku mladohradištního období, se vyskytují i v následující skupině B a jejich existence postupně doznívá ke konci 13. století (Bláha 1980, 304–308). Na lokalitě byl také nalezen 1 ks zdobeného kyjovitě rozšířeného okraje zásobnice (inv. č. 8/04-110-1). Tento okraj byl zdoben vodorovným žlábkováním. Kromě tohoto typu výzdoby se na okrajích zásobnic obecně uplatňuje také zdobení v podobě nejrůznějších vlnovek, žlábků a vrypů (Goš, Karel 1979, 1–4, obr. 35). 1 okraj nádoby, pravděpodobně hrnce se kvůli značné fragmentárnosti a abrazi nepodařilo určit.

Keramická skupina B obsahuje celkem 101 fragmentů keramiky, což představuje 19,76% všech keramických nálezů na lokalitě. Tato skupina se dělí na keramické třídy B1–B6. Jednotlivé keramické třídy jsou početně zastoupeny následovně: B1 – 34 ks, B2 – 13 ks, B3 – 6 ks, B4 – 12 ks, B5 – 8 ks, B6 – 28 ks. Od poloviny 13. století dochází k postupnému rozšíření sortimentu používaných nádob. Keramická produkce se ve větším množství šíří se zakládáním nových měst, kdy se začínají ve větší míře objevovat specializované hrnčířské dílny. Keramika je redukčně vypálena a má menší tloušťku stěn. Objevují se pokličky, džbány a konvice (Bláha 1980a, 303; Bláha, Sedláčková 1998, 15; Šlézar 2008, 176).

Nejčastějším tvarem nádob byl v této skupině hrnec 42 ks, poklička 6 ks, džbán 6 ks, akvamanile 2 ks, pohár 2 ks a zásobnice 1 ks. U 33 ks keramiky se kvůli jejich značné fragmentárnosti a abrazi nepodařilo určit o jaký tvar nádoby se jedná. Nejčastěji nalezenou částí nádoby jsou výdutě s počtem 64 ks. Na žádné výduti nebyla patrná výzdoba. Druhým nejčastějším fragmentem nádoby byly okraje 21 ks, z toho 2 zdobené. Na lokalitě bylo dále nalezeno 6 ks spodní části nádoby, 3 ks dna a 2 knoflíkovité úchyty pokliček (tab. 1: 5). Zdobených fragmentů keramiky se u této skupiny našlo

velmi málo, pouhé 2 ks okrajů (tab. 3: 4; 4: 4). U těchto okrajů byla aplikována rytá výzdoba jednohrotým rydlem v podobě jednoduché několikanásobné vlnice (Procházka, Peška 2007, 264). Takto zdobené okraje nádob byly objeveny v zásypu slovanského hliníku na Mořickém náměstí (Bláha 1980a, 308, tab. 7). Nálezovou analogii z širšího okolí Olomouce můžeme nalézt i u keramického materiálu objeveného při archeologickém výzkumu náměstí Míru v Lošticích (Šlězár, Faltýnek 2019, 187, obr. 36). Na lokalitě bylo z tohoto období nalezeno celkově 19 ks okrajů. Nejčastěji zde byly zastoupeny římsovité okraje nádob 7 ks, které mají oproti minulému období nižší sklon (tab. 1: 2, 4, 9; 2: 7). Tento typ okrajů známe z četných archeologických výzkumů historických center měst (Bláha 1980a; 304, tab. 1; Šlězár, Faltýnek 2019, 187, obr. 36). Druhou nejpočetnější skupinou v tomto sledovaném souboru keramiky byly okraje vzhůru vytažené s lištou 3 ks, které rovněž potvrzují doznívající hradištních tradic (tab. 2: 8; 3: 1, 4). U fragmentů zvoncovitých poklic byly určeny 2 ks plochých okrajů (inv. č. 8/04-115-5; 8/04-124-1). Dále zde byly nalezeny 2 ks šikmo vytaženého prožlabeného okraje hrnce (tab. 2: 3), 1 ks podseknutého a podžlabeného okraje hrnce (inv. č. 8/04-136-7), 1 ks vně vyhnutého okraje členěného žebírky hrnce (tab. 3: 2), 1 ks šikmého okraje džbánu (tab. 4: 4) a 1 ks svislého okraje u poháru (tab. 2: 10). Bohužel u 2 ks okrajů se kvůli značné abrazi nepodařilo určit o jaký typ okraje se jedná.

Na lokalitě byly dále nalezeny 2 fragmenty, blíže nespecifický okraj a výduť červenooranžově zbarvené keramiky z písčité hmoty, které byly opatřeny na vnější straně šedozelenou glazurou (inv. č. 8/04-137-8; 8/04-115-23). Pravděpodobně se jedná o zlomky akvamanile, nádoby které se používalo k liturgickým účelům. Jedná se tak o doklad příchodu církevních řádů společně s nově příchozími kolonisty do této oblasti (Nekuda, Reichertová 1968, 81). Nálezů akvamanile datovaných do 13. století je v samotné Olomouci a širším okolí velmi málo. Rovněž 2 fragmenty akvamanile se podařilo nalézt Karlu Faltýnkovi při archeologickém výzkumu v předpolí kostela sv. Prokopa v Moravičanech v letech 2014 – 2015 (Šlězár, Faltýnek 2019, 188, obr. 37). Dále zde byly nalezeny 3 fragmenty výdutí vzácných vakovitých džbánů (inv. č. 8/04-145-4; 8/04-145-6 2 ks). Jedná se o import z oblasti jižního a středního Německa. Obdobný nález z okolí Olomouce byl učiněn v Uničově (Novák, 2014, 30).

Mezi vzácné nálezy patří objev 6 fragmentů tzv. stříbřité keramiky, které patří do keramické třídy B3. Jedná se o okraj a výduť poháru (tab. 2: 10) a okraj s hrdlem (tab.

8: 9) a výduť džbánu (inv. č. 8/04-132-12). Pod okrajem džbánu (tab. 8: 9) je patrná na hrdle výzdoba v podobě mělkých rýh. Tento druh keramiky se objevuje už ke konci 13. století, ale daleko častější je společně s běžnou keramickou produkcí v první polovině 14. století, ale i tak se jedná pouze o velmi okrajovou záležitost. Stříbřitá keramika patřila mezi luxusní zboží, které tvořilo stolní servis při slavnostních hostinách tehdejších společenských elit. Keramika byla vyráběna z velmi jemné plavené hlíny s tmavě modrošedým až černým kovově až stříbřitě lesklým povrchem a světle šedým až bílým lomem. Svým leskle černým zakuřovaným povrchem imitovala tato keramika kovové nádoby. Kromě zdobených mís s vtačovanou výzdobou, které známe z Uničova se z této hmoty vyráběly nezdobené džbány a misky se třemi nožkami. Kromě Olomouce a Uničova známe tuto unikátní keramiku ojedinele z Konice, Litovle či Rýmařova. Tento druh keramiky byl v minulosti dokonce napodobován. Svědčí o tom nálezy z Ježova hradu na Dražanské vrchovině nedaleko Prostějova, kdy byla na dně nádoby ze světle šedého materiálu s tuhovaným, matně lesklým povrchem objevena kolkovaná značka se symbolem běžícího dvouocasého korunovaného lva v kruhu (Kalábková, Hlava, Šlězár 2015, 110).

Keramická skupina C obsahuje celkem 103 fragmentů keramiky, což představuje 20,15 % všech keramických nálezů na lokalitě. Tato skupina se dělí na keramické třídy C1–C3. Tyto třídy jsou početně zastoupeny následovně: C1 – 41 ks, C2 – 52 ks, C3 – 11 ks.

Keramická produkce období průběhu 14. až počátku 15. století, do kterého tato skupina spadá, se vyznačuje vysokým výskytem oxidačně vypálených nádob se zdrsňelým tzv. krupičkovitým povrchem. Povrch nádob je nejčastěji zdoben červeným malováním, jednoduchou rytou vlnovkou (tab. 2: 1) či vývalkovou šroubovicí (tab. 2: 4). Z keramického těsta postupně mizí tuha a okraje nádob jsou nejčastěji formovány do podoby okruží a různě zavínutých okrajů. Keramika tohoto období je dokonaleji obtáčena a v sortimentu běžných nádob přibývá džbánů, mís a pokliček a nově se objevují pánve na trojnožkách, poháry, kahánky atd. (Faltýnek, Novák, Šlězár 2018, 148).

Nejčastějším tvarem nádob byl v této skupině hrnec 76 ks, džbán 2 ks, pohár 1 ks, poklička 1 ks, alembik 1 ks. U 19 ks keramiky se kvůli jejich značné fragmentárnosti a abrazi nepodařilo určit o jaký tvar nádoby se jedná. Nejčastěji nalezenou částí nádoby

jsou výdutě 72 ks, z toho 5 ks zdobených, okraje 17 ks, z toho 1 ks zdobený, spodní části nádob 12 ks, ucho 2 ks, hrdlo 1 ks, dno 1 ks. Na lokalitě bylo nalezeno celkem 16 ks okrajů nádob, z toho 1 ks byl ve spodní části zdoben jednoduchou rytou vlnovkou (tab. 2: 1), která je pro období vrcholného středověku typická (Šlězár, Faltýnek 2019, 187, obr. 36). 4 ks okrajů se nepodařilo určit. Nejčastějším typem okraje byly vně vyhnuté svísele vytažené, které vytvářely u hrnců prožlabené okruží 3 ks (inv. č. 8/04-132-7 2 ks; 8/04-142-1). Méně četné byly okraje vně vyhnuté oboustranně rozšířené 2 ks, ovalené 3 ks (tab. 1: 8), vně vyhnuté členěné žebírky (tab. 2: 5, 9). Ojedinelý byl u hrnce okraj dovnitř zatažený (tab. 2: 2) Kromě jednoho exempláře zdobeného okraje (tab. 2: 2) zde bylo nalezeno 5 ks zdobených výdutí. 4 fragmenty výdutí hrnců byly zdobeny červeným malováním (inv. č. 8/04-107-4 2 ks; 8/04-131-5; 8/04-142-3). Červeně malovaná keramika byla luxusním zbožím a než se později rozšířila do měst, setkáváme se s ní už od konce 13. století na hradech feudálů. Červená barva se nanášela na speciálně vyrobenou keramiku vyrobenou z bělavé hlíny, která byla vypálena do světle žlutých odstínů. K rozvoji výroby této keramiky došlo na přelomu 14. a 15. století. Vrchol ve výrobě červeně malované keramiky nastal v polovině 15. století a následně poté došlo k postupnému útlumu a doznívání této keramiky v polovině 16. století (Nekuda, Reichertová 1968, 117). S tímto druhem keramiky se můžeme nejbližše setkat při archeologickém výzkumu na Mořickém náměstí (Bláha 1980a, 304–308), v předpolí kostela Panny Marie Sněžné (Šlězár 2017, 112) či náměstí Míru v Lošticích (Šlězár, Faltýnek 2019, 186). Na lokalitě byl také nalezen 1 ks výdutě hrnce zdobený vývalkovou šroubovicí (tab. 2: 4). Tento druh dekorativní výzdoby se objevuje v průběhu 14. století a vyznívá v novověku (Blažková a kol. 2015, 310).

Nejunikátnějším nálezem této skupiny byl bezesporu objev nespécifického okraje alembiku (tab. 3: 3). Alembik byla horní část primitivní destilační soupravy, která se používala na našem území od 14. století v alchymii k destilaci. Nálezovou analogii můžeme najít v případě nálezu alembiku se zbytkem kruhového závěsu, který byl objeven při archeologickém výzkumu v roce 2017 v centru Brna na Veselé ulici (Peška, Procházka 2007, 235).

Keramická skupina D obsahuje pouze 8 fragmentů keramiky, což představuje nejmenší soubor, který tvoří jen 1,56 % všech keramických nálezů na lokalitě. Tato skupina je na

lokalitě zastoupena třídami D1 a D2. Třídu D3 se nepodařilo na lokalitě identifikovat. Tyto třídy jsou početně zastoupeny následovně: D1 – 8 ks, D2 – 3 ks.

Skupina D, která se objevuje na přelomu 14. a 15. století představuje pozdně středověký horizont, který je reprezentován tzv. protološtickou keramikou. Pro tuto skupinu je typický strupatý povrch, který může vytvářet bradavčité puchýřky a tvrdý oxidační výpal. Barva keramiky je hnědočerná, hnědá, červenohnědá až běžovohnědá. U této keramiky se mohou vytvářet náznaky slinutí a v pozdějším období se objevuje polokamenina. Vedle běžného sortimentu nádob se ve větším množství objevují poháry (Goš 1983, 204–206; Šlězár 2008, 176). V nejbližším okolí zkoumané lokality se můžeme s protološtickou a následnou loštickou keramikou setkat na Mořickém náměstí (Bláha 1980a, 304–308). Nevelký soubor čítající asi 20 fragmentů keramiky, ve které byly zastoupeny hlavně hrnce a mísy včetně 2 fragmentů loštického poháru náležící do období pozdního středověku, byl objeven v roce 2014–2015 při archeologickém výzkumu kostela sv. Prokopa v Lošticích (Šlězár, Faltýnek 2019, 172).

Nejčastějším tvarem nádob byl v této skupině hrnc 6 ks. U 2 ks keramiky se díky značné fragmentárnosti a abrazi nepodařilo určit o jaký tvar nádoby se jedná. Nejčastěji nalezenou částí nádoby byla výduť 5 ks, z toho žádná nebyla opatřena výzdobou. Na lokalitě se také našly 3 ks nezdobených okrajů hrnců, z toho 2 ks se podařilo určit. Jeden okraj byl vně vyhnutý a svisle vytažený (inv. č. 8/04-109-1). Druhý okraj se podařilo určit jako dovnitř zatažený, který vytváří výrazně profilované okružní (inv. č. 8/04-132-2).

Keramická skupina E je rovněž početně velmi malá a tento soubor obsahuje pouze 16 fragmentů keramiky, což činí 3,13% všech keramických nálezů na lokalitě. Tato skupina je na lokalitě zastoupena pouze jednou třídou E1 – 16 ks.

Skupina E se objevuje v mladší fázi pozdního středověku od 2. poloviny 15. století. Pro tuto skupinu je typická silnostěnná keramika s dokonalejším obtáčením a velmi tvrdým oxidačním výpalem. Barva keramiky je šedá až šedoranžová. Vnitřní strana nádob může být již opatřena glazurou, která měla funkční charakter. Glazura na vnitřní straně nádob zabraňovala ulpívání přiřkvarků při tepelné úpravě pokrmů (Goš 1983, 204–206).

Nejčastějším tvarem nádob byl v této skupině hrnec 12 ks. U 4 ks se nepodařilo kvůli značné fragmentárnosti a abrazi zjistit o jaký tvar nádoby se jedná. Nejčastěji nalezenou částí nádoby byla výduť 13 ks, z toho 4 ks byly opatřeny okrovou až světle hnědou glazurou (inv. č. 8/04-133-2; 8/04-104-4 2 ks). Dále byly na lokalitě nalezeny 2 ks nezdobených okrajů hrnců, 1 okraj se podařilo určit jako svislý zaobleně zakončený (inv. č. 8/04-104-2).

6.1.5.4 Novověká keramika (Sonda S3–S5)

Až v posledních letech se dostává dlouho opomíjená postmedivální archeologie do popředí odborného zájmu. První odborné zpracování novověké keramiky známe až z poválečné doby díky Heřmanovi Landsfeldovi, který se zabýval moravskou habánskou keramikou a napsal v roce 1947 publikaci *Co vyráběli novokřtění keramikové v Podivíně*. Od 70 let minulého století se zabývá novověkou keramikou Jiří Pajer, který v roce 1983 publikoval rozsáhlý soubor habánské keramické produkce v monografii *Počátky novověké keramiky ve Strážnici*. Tato publikace je pro pochopení vývoje novověké keramiky na Moravě stěžejní. Jiří Pajer se této problematice věnuje i nadále, když v roce 2001 vydal publikaci *Novokřtěnské fajánse ze Strachotína*. V roce 2006 napsal své doposud největší dílo věnované habánské keramice *Studie o novokřtěncích*. Pro pochopení fenoménu novověké keramiky je rovněž nepostradatelný asi největší soubor novověké keramiky v Evropě z Pražského hradu, který zpracovala v letech 2013 a 2015 Gabriela Blažková *Vývoj raně novověké kuchyňské a stolní keramiky v Čechách na základě souborů z Pražského hradu; Nálezy hmotné kultury renesančních jímek z Pražského hradu*). Pro oblast střední Moravy je důležitá práce V. Scheuflera uložená v archivu NPÚ Olomouc, který popsal raně novověký až novověký materiál ze 17. – 19. století z archeologických výzkumů realizovaných v historickém centru Olomouce. Především šlo o archeologické výzkumy při stavbě obchodního domu Prior na Mořickém náměstí, v Křížkovského ulici, či nedaleké Zbrojnici.

Sonda S3–S4

Při akci 1/05 bylo ze sondy S3 z uložení k. 100 vyzvednuto 7 ks zlomků keramických nádob a ze sondy S4 z uložení k. 101 bylo vyzvednuto 49 zlomků keramických nádob. Jelikož keramika vykazovala stejný charakter, byly při následujícím hodnocení popisovány keramické soubory pocházející z obou sond.

Výpal převažoval oxidační a byl zaznamenán u 44 kusů zlomků ze sondy S4. U materiálu ze sondy S3 byl pozorován pouze oxidační výpal. Redukční výpal byl zjištěn jen u 5 zlomků nádob v sondě S4. Povrch těchto nádob byl v různých odstínech šedé, jen v jednom případě byl povrch upraven dekorativní technikou leštění. Na oxidačně vypálenou keramiku mohla být na rezný povrch aplikována glazura, jak uvnitř nádoby, tak i vně, a to hlavně na okraj. Ojedinele byly zaznamenány některé z výzdobných technik, které budou dále popsány. Zvláště budou popsány chronologicky citlivější znaky.

Po typologické stránce byly u oxidačně vypálené hrnčiny dutých tvarů mezi střepy nejčastěji identifikovány hrncovité nádoby, v sondě S3 2 ks a sondě S4 20 ks. Často se jednalo o zlomky, u kterých byla zachována horní část od okraje po hrdlo, někdy i plece. Velmi malé zastoupení měla spodní část nádoby a dno, na jednom fragmentu ze sondy S3 jsou patrné stopy po očazení (inv. č. 1/05-100-7). Jen u několika fragmentů se v horní části dochovalo i ucho, někde je vidět i jizva po jeho odlomení. Všechna ucha byla páskového typu, plochého průřezu (inv. č. 1/05-101-7, 1/05-101-38), některá byla profilovaná v podobě prožlabení (tab. 6: 2). Barva střepu byla od okrové přes cihlovou až po středně hnědou. Zcela rezný povrch vně i uvnitř byl pouze v malém množství případů. Dva ze zlomků hrnců s rezným povrchem (tab. 6: 1) lze zařadit do konce 15. až 1. poloviny 16. století (Blažková 2013, 191). Většina hrnců byla uvnitř vylévána hnědou glazurou, tyto hrnce měly zároveň do stejné glazury namáčené i okraje. Díky této technice byl vnější povrch rezný v kombinaci s glazurou na okraji, občas byla glazura stečená i na ucho nebo hrdlo. Jiná barva glazury než v odstínech žluto-hnědé až hnědé nebyla u hrnců zaznamenána. Glazovaná keramika byla v 15. století ještě málo početná. Od počátku 16. století docházelo k postupnému pronikání této keramiky i k nižším sociálním vrstvám (Pajer 1983, 75). Užití vnitřních glazur při výrobě nádob zobecnělo v 16. století (Blažková, Vepřeková 2015, 319), přibližně v 1. třetině 17. století se objevovala uvnitř glazovaných hrnců. Vylévání vnitřní strany nádoby glazurou je méně pečlivé, glazura stéká až na výduť a ucho (Blažková 2013, 191). Na některých zlomcích byly v sondě S4 vně nádoby patrné vývalky. Ty se vyskytovaly na hrdle až plecích (tab. 6, obr. 6:2) nebo v sondě S3 na spodní části nádoby (inv. č. 1/05-100-7). Vývalková šroubovice je spíše funkční než dekorativní úprava povrchu. Typická je především pro středověké období a k jejímu znovuzrození došlo přibližně v polovině 17. století u hrnců s esovitě tvarovaným tělem (Blažková a kol. 2015, 310). Na

několika zlomcích z hrnce v sondě S4 byly mělké rýhy na hrdle (inv. č. 1/05-101-27, 1/05-101-28). Rýhování je pozdně středověká technika, která se objevovala především na hrncích od 2. poloviny 15. století. K redukci plošného rýhování na jednoduché až trojnásobné rýhy pod okrajem, jak je tomu u materiálu ze sondy S4, docházelo na přelomu 16. a 17. století, nejpozději na začátku 17. století (Blažková a kol. 2015, 310). Uvnitř a na okraji glazovaných hrnců ze sondy S4 se také objevila radélková výzdoba v podobě pásového radélkování. U oxidačně vypáleného hrnce červeného odstínu to byla plastická páska s radélkováním (inv. č. 1/05-101-18). Také u hrnce s odlomeným uchem ze stejné sondy se objevilo pásové radélkování (tab. 8: 5). Pásové či plošné radélkování je patrné u hrnců v 2. polovině 16. století až první třetině 17. století. (Blažková a kol. 2015, 304).

V souboru sondy S4 se nachází i pět zlomků různých částí pánve na nožkách (trojnožky). Z jedné pánve se dochovaly 3 ks okraje až plecí (tab. 8: 3). Tuto uvnitř glazovanou pánev s přehnutým, dovnitř zataženým okrajem lze zařadit do 2. poloviny 16. – 17. století. (Blažková, Vepřeková 2015, 593). Z další pánve se dochoval jen zlomek okraje až spodní části (inv. č. 1/05-101-32). Všechny tyto pánve byly používány při tepelné přípravě pokrmů, na jejich vnějších stěnách je patrné očazení až po samotný okraj nádoby. Posledně zmiňovanou pánev lze zařadit k pánvím malých rozměrů s nízkým mísovitým nezdobeným tělem. Tyto pánve se vyskytovaly od poloviny 17. století (Blažková 2013, 210). Netypický pro tuto pánev je vně vyhnutý okraj. Z další pánve se našel odlomený konec držadla (inv. č. 1/05-101-15) a nožka s částí glazovaného dna. Na nožce je patrný otisk po přimáčknutí k tělu nádoby (inv. č. 1/05-101-43). Tato nožka z pánve je poměrně vysoká a na základě tohoto zjištění lze předpokládat, že patřila velkoformátové pánvi. Počátek výroby těchto pánví byl přibližně v polovině 17. století. V této době se také objevoval otisk prstu (Blažková 2013, 210).

V souboru v sondě S4 byl identifikován jediný střep cihlové barvy z mísy, která patří k plochým tvarům. Dochoval se z ní okraj a plece (inv. č. 1/05-101-17). Hnědá glazura byla aplikována stejným způsobem, jaký byl popsán u hrnců. Jednalo se pravděpodobně o mělkou mísu. Tato mísa bývá také nazývána jako talířovitá mísa, či mísa s talířovitým podkrajím, terminologie není ustálená. Mísa je typickým tvarem raně novověkých souborů (Pajer 1983, 30). Datovat ji lze do 16. až 17. století (Blažková 2013, 212).

Mezi plochými tvary se vyskytly tři zlomky spodní části pokličky. V sondě S3 se jednalo o oxidačně vypálený zlomek (inv. č. 1/05-100-2). V sondě S4 byly dva zlomky, jeden opět oxidačně vypálený (inv. č. 1/05-101-11), druhý kus byl redukčně vypálený (inv. č. 1/05/11). Díky fragmentárnosti nelze tyto pokličky chronologicky určit. V sondě S4 byl také nalezen knoflík, který sloužil k uchopení. Zároveň se s knoflíkem dochovala i horní část poklice. Tento kus byl redukčně vypálený (tab. 8 :4) a podle nálezových analogií ho lze zařadit do 2. poloviny 16. – 17. století (Blažková, Vepřeková 2015, 319, 541).

Neobvyklou povrchovou úpravou vynikal v sondě S4 zlomek okraje až plecí duté nádoby pravděpodobně hrnku (inv. č. 1/5-101-35). Na povrch byla vně nanесena bílá engoba (hlinka) a do ní byla metodou trasakování neboli mramorováním zapouštěná hnědá glazura. Poté bylo vše překryto transparentní glazurou. Tento způsob výzdoby se objevoval na nádobách koncem 16. a v 17. století (Blažková a kol. 2015, 319). Takto zdobené hrnky, či hrníčky lze zařadit do konce 16. – 17. století (Blažková, Vepřeková 2015, 314–315). Z Biskupského náměstí č. 1/8422 v Olomouci pochází tímto způsobem zdobená mísa (obj.č. 211/95, výzkum J. Bláha) a džbánek z ulice 8. května (č.p. 473, obj. č.I./73, výzkum J. Bláha), (Sedláčková 1998, 44, 79).

V sondě S4 byl objeven zlomek okraje až plecí s uchem ze šálu (tab. 8 :2). Šál byl novým tvarem, který se objevoval ve středoevropském prostoru na konci 16., ale především po 1. čtvrtině 17. století. Jeho název je odvozen od německého die Schale. Jedná se o miskovité tvary menších rozměrů s mírně se rozevírajícími rovnými či mírně oblými stěnami a rozevřeným ústím s přímým oblým okrajem. Jedním ze společných znaků je poměrně časté odsazení těla na prstenec nebo patku. V nálezových souborech jsou identifikovány jak šály bezuché, tak i s jedním a nejčastěji se dvěma protilehlými uchy. Exempláře větších rozměrů patrně sloužily ke konzumaci polévky, subtilnější tvary lze spojovat s podáváním nápojů. Šály české provenience, které mají miskovitý tvar se dvěma plochými a plasticky zdobenými úchytkami jsou kladeny do 1. poloviny 17. století (Blažková 2013, 213).

Z keramického souboru ze sondy S4 se svou úpravou povrchu vymykaly dva tenkostěnné střepy výdutě z jedné nádoby, pravděpodobně džbánu (inv. č. 1/05-101-40). Na povrch byla použita bílá engoba a do ní barevnou hlinkou zakreslen ornament v podobě jakési stuhy. Po přežahu byla použita transparentní glazura. Výrobek

připomíná bělninu, ale analogie k němu nebyla nalezena. Stejný případ je i nález nožky ze sondy S4, ze které se zachovala její spodní část s rýhováním na povrchu. Tato nožka s největší pravděpodobností pochází z poháru (tab. 8 :7).

Keramický soubor ze sondy S3 a S4 má společné rysy jednoznačně pro novověkou keramiku. Jednalo se o kuchyňskou a stolní hrnčinu určenou pro přípravu pokrmů a stolování. Keramický soubor byl značně fragmentární a nebylo možné zrekonstruovat žádný tvar nádoby. I přes tuto skutečnost bylo možné keramiku na základě chronologicky citlivějších znaků, ke kterým byly nalezeny i příslušné analogie, datovat rámcově do 2. poloviny 16. až 17. století.

Sonda S5

V sondě S5 byly rozlišeny dvě uloženiny k. 103 a k. 106. Materiál z uloženiny k. 103 vykazoval stejné znaky raně novověké keramiky jako v sondě S3 a S4. Keramika zde byla u 6 kusů vypálena oxidačně a u jednoho kusu redukčně. Byla zde nalezena také spodní část oxidačně vypáleného hrnce. Na vnější straně měl hrnec vývalky a uvnitř byl vyléváný hnědou glazurou (inv. 2/09-103-6). Hrnec s touto úpravou vnějšího povrchu je popsán výše u hrncovitých nádob u sondy S3. Dále zde byl nalezen zlomek páskového ucha z hrnce se stopami zelené glazury v horní části (inv. 2/09-103-7), který byl rovněž popsán u hrnců ze sondy S3 a S4. Kromě jednoho zlomku spodní části nádoby představovala ostatní keramika jen zlomky z výdutí. Keramický materiál z uloženiny k. 106 byl tvořen 6 fragmenty béžově, středně šedě až černošedě zbarvených výdutí hrncovitých nádob datovaných do 15. století.

Kamnářská keramika - kachle

V sondě S2 u akce 8/04 v uloženině k. 138 byly nalezeny čtyři zlomky režných kachlů. Prvním z nich byl větší zlomek baňkovitého nebo také cibulovitého kachle (tab. 9 :2). Tyto kachle byly používány na polokulovité vrchní části některých kamen. Uplatňovaly se do prostoru svou výraznou plasticitou ve tvarech vycházejících z točení na kruhu (Pavlík, Vitanovský 2004, 12). Z. Smetánka řadí baňkovitý kachel mezi nádobkovité kachle. Tento kachel se skládá z baňaté, více či méně lomené dvojkónické hlavice, k níž je připojeno hrdlo nebo jen krátký krček. Horní část má tupý vrchol, na kterém bývá umístěn různě tvarovaný pupek. Jedna z variant kachle bez výrazné dvojkónické hlavice se označuje jako cibulovitý kachel (Smetánka 1969, 242–243, obr. 10–11). Podle relativní chronologie patří baňkovité kachle mezi ty nejstarší. Zároveň ale mohly plnit

svou funkci i později, kdy byly zasazené do vrcholové klenby vedle pokročilejších kachlů. Z hlediska absolutní chronologie se předpokládá, že byly užívány již ve 14. století, ty z jemnější hlíny a zřetelně vytáčené jsou mladší, pocházejí zhruba z 1. poloviny 15. století (Smetánka 1969, 246, 249). Další 3 zlomky jsou z kachlů komorových (inv. č. 8/04-138-4, 8/04-138-2). Jeden z těchto zlomků (inv. č. 8/04-138-1) má dochovanou malou část čelní vyhřívací stěny (dále jen ČVS), která byla rezná. Bohužel díky velké fragmentárnosti nebylo možné tyto kachle blíže určit.

V sondě S3 byl jeden zlomek a v S4 bylo 17 zlomků z 15 kachlů. Tyto zlomky kachlů lze zařadit mezi kachle komorové, nazývané také reliéfní, protože na tzv. ČVS mají obvykle reliéfní výzdobu. Komorové kachle jsou kamnářské výrobky, jejichž jedna strana je uzavřena už zmiňovanou ČVS, zatímco na opačném konci je otevřený vyhřívací otvor směřující k topeništi. Vyhřívací komora je tvořena různě dlouhým pláštěm (Orna 2005, 33). Na počátku novověku docházelo u komorových kachlů k výrazné inovaci, zvětšovala se plocha ČVS a komora se zkracovala do podoby obvodového žebra (Orna 2005, 33; Pajer 1983, 118). Komorové kachle je možné rozdělit podle velikosti ČVS, při deskripci se používá také třídění podle ikonografických výjevů. Reliéfní motivy jsou rámované různě profilovanou okrajovou lištou. Plocha ČVS mohla být upravena polevou nebo hlinkou (Orna 2005, 33–34). Z důvodu značné fragmentace kachlů vyzvednutých ze sond S3 a S4 nelze ikonografické výjevy, které mohou být například náboženské, figurální, zvířecí, rostlinné a ornamentální aj., podchytit. Kachle jsou většinou glazované zelenou glazurou, jen na několika zlomcích je glazura hnědá, objevuje se také glazura mnohobarevná. Na třech zlomcích ze dvou kachlů s reliéfní výzdobou u sondy S4 je glazura mnohobarevná v odstínech bílé, zelené, modré, žluté, oranžové, hnědé (tab. 9: 3, 1). Mnohobarevná glazura byla technologicky nejnáročnější a takto zdobené kachle se začaly vyrábět v poslední čtvrtině 15. století v Uhrách, odkud se v první polovině 16. století šířily do Evropy. Bohatá kolekce fragmentů vícebarevných kachlů z honosných kamen, které bylo možné rekonstruovat v celé tvary, pochází i ze zásypů kleneb nedalekého Petrášova paláce na Horním náměstí, které byly objeveny při archeologickém výzkumu v roce 1976. Zeleně glazované kachle pocházející z první poloviny 16. století jsou v Olomouci vzácností, v druhé polovině 16. století byly totiž nahrazovány produkcí rezných kachlů (Bláha, Michna, Sedláčková 1998, 19).

V sondě S5 v uloženině k. 103 byly nalezeny dva velmi malé zlomky hnědě a zeleně glazovaného kachle (inv. č. 2/09-103/9, 2/09-103-10).

Celkově bylo na lokalitě z výše uvedených sond nalezeno 94 fragmentů novověké keramiky, což představuje 18,39% všech keramických nálezů na lokalitě. Nejpočetnějším tvarem nádoby byly hrnce 38 ks, kachle 25 ks, pánve (trojnožka) 5 ks, poklička 4 ks, prež 3 ks, džbán 2 ks, pohár 1 ks, mísa 1 ks, šálek 1 ks. U 14 ks keramiky se nepodařilo kvůli značné fragmentárnosti a abrazi určit o jaký tvar nádoby se jedná. Z části nádob byly nejpočetněji zastoupeny okraje 28 ks. Z tohoto souboru novověkých okrajů byly nejčastěji zastoupeny okraje podžlabené 12 ks, ovalené 11 ks. Ojedinelým byl nález rozšířeného okraje (inv. č. 01/05-101-26). 4 ks okrajů se nepodařilo určit. Nejčastěji byly okraje hrnců u 18 ks zdobených hnědou glazurou a na hrdlech se vyskytovala radélková výzdoba. U 2 fragmentů okrajů (inv. č. 01/05-101-35; tab. 8: 2) byla zjištěna výzdoba v podobě bílé engoby. Ojedinelá byla mělká rytá výzdoba jednohrotým rydlem v podobě mělkých rýh (tab. 5: 1). Neobvyklá byla také výzdoba v podobě vývalkové šroubovice (tab. 6, obr. 6:2). Na lokalitě bylo dále nalezeno 21 ks výdutí, z toho bylo pouze 5 ks zdobených. Zdobené výdutě byly nejčastěji uvnitř opatřeny zelenou nebo hnědou polevou (glazurou) 3 ks, u 2 ks výdutí džbánu (inv. č. 01/05-101-40) byla jako zdobící prvek nanesena bílá engoba a na ní potom transparentní glazura. Dále zde bylo nalezeno celkem 7 ks spodních částí nádob, z toho bylo 5 ks zdobených. Nejčastěji byly spodní části nádob zdobené hnědou glazurou s vývalky 4 ks. U 1 ks výdutě (tab. 8: 7) byla zjištěna nad patkou rytá výzdoba jednohrotým rydlem v podobě mělkých rýh. Na lokalitě byly rovněž objeveny 3 ks dnů nádob, z toho 2 ks byly zdobené hnědou glazurou (inv. č. 01/05-101-41; 01-05-101-43). Méně časté byly nezdobené fragmenty pokličky pouze 2 ks (tab. 8: 4). V prvním případě se jednalo o knoflíkový úchyt pokličky, druhý úchyt byl pravděpodobně součástí pánve (trojnožky). V souboru novověké keramiky byla rovněž velice sporadicky zastoupena samostatná ucha nádob pouze 2 ks (inv. č. 01/05-101-39; 02/09-103-07). Ucha nádob byla zdobena u obou případů zelenou glazurou u jednoho exempláře (inv. č. 02/09-103-07) glazura stékala po jeho okraji.

Stavební keramika

Při akci 1/05 byly v sondě S2 objeveny 2 zlomky stavební keramiky. Jednalo se o 3 fragmenty cihlově zbarveného prejzu a zlomek cihlově zbarvené dlaždice se žlábkou. Oba tyto nálezy byly datovány rámcově do novověku.

6.2 Mazanice

Na lokalitě bylo celkově nalezeno 25 ks mazanice. Jedná se o menší až středně velké kusy. U malého fragmentu mazanice inv. č. 8/04-136-19 je patrný otisk pravděpodobně izolační rákosové krytiny.

6.3 Kamenná industrie

Na lokalitě bylo celkově nalezeno 7 ks opracovaného kamene. Nález inv. č. 8/04-137-9 je nejspíše fragment droby použitý jako stavební kámen. Z k. 137 byl také odebrán vzorek č. 4, který obsahoval 2 fragmenty šedobíle zbarvené opuky.

6.4 Železo

Z akce 8/04 (sonda S1 a S2) a 2/09 (sonda S5) pochází 15 kusů železných předmětů nebo jejich zlomků. Na lokalitě byl také odebrán v sondě S1/04 vzorek z uloženiny k. 116 z hloubky 2,1 až 2,3 m obsahující 5 ks železné strusky.

Kromě jednoho zlomku podkovy se většinou jedná o stavební kování. Při popisu a třídění železných výrobků byl použit deskripční systém vypracovaný na základě morfologických a technologických vlastností nálezů ze středověké kovárny v Sezimově Ústí (Krajíc 2003a, 2003b). U následujícího popisu jednotlivých železných předmětů se mohou některá inventární čísla uvedená v závorce opakovat. Bohužel v některých případech bylo použito při inventarizaci pro více předmětů jen jedno číslo.

U stavebního kování byly identifikovány hlavně hřebíky. V sondě S1/04 byl v uloženině k. 136 hřebík bez hlavy, který je hraněný a jedná se o typ VIII., (inv. č. 8/04-136-21). Stejný typ hřebíku byl vyzvednut ve dvou kusech z uloženiny k. 148 ze sondy S2/04 (tab. 12: 4; inv. č. 8/04-148-8; 8/04-146-13). V jednom případě se v sondě S2/04 v uloženině 124 vyskytl hřebík s vertikální hlavou, typ V. (tab. 12: 4; inv. č. 8/04-124-9) a hřebík s horizontální hlavou v uloženině 146, typ III. (inv.č 8/04-146-13). Ze dvou

hřebíků se dochovaly jen zlomky a nešlo je blíže zařadit (inv. č. 8/04-136-21; 8/04-146-13). V systému hřebíků, který byl vypracovaný pro nálezy ze Sezimova Ústí, spadá většina nalezených kusů do konce 14. a počátku 15. století (Krajíc 2003a, 64–65, tab. 65; Krajíc 2003a, 58, tab. 69; Krajíc 2003b).

Kromě hřebíků se k stavebnímu kování ze sondy S2/04 řadí i železný artefakt z uloženi k. 151. Jedná se o drobnou dvouramennou skobu typu III. (tab. 12, obr. 12:4, inv. č. 8/04-151-7). Skoby tvoří hřebíky zahnuté do pravého úhlu a sloužily k zavěšování nebo spojování předmětů. Typ III. je symetrická dvouramenná skoba tzv. „kramle“. Tento artefakt má stejně dlouhá postranní ramena na koncích opatřena hroty. Použitá typologie vychází z dvouramenných skob, převážně datovaných do 14. a 15. století (Krajíc 2003a, tab. 73–76: 75–78; Krajíc 2003a, tab. 73–76: 63–66; Krajíc 2003b)

V sondě S2/04 byl v uloženi k. 149 nalezen i zlomek podkovy (tab. 12: 3). Z podkovy se dochovalo jen torzo, na kterém jsou patrné známky opotřebení a ozub není skoro znatelný. Pro správné typologické určení středověké podkovy je důležitý celkový tvar výrobku. Dalším typologickým kritériem je formování ramen a pak také tvar a počet ozubů. Bohužel vzhledem k míře poškození nebylo možné podkovu správně typologicky určit a byla jen rámcově zařazena do období středověku (Krajíc 2003a, 102).

Mimo výše popsané železné artefakty byly ze zásypů sond vyzvednuty i zlomky, či poškozené kusy, u kterých bylo nemožné určit o jaké předměty nebo jejich části se původně jednalo (inv. č. 8/04-136-21; 8/04-125-4; 8/04-146-13).

6.5 Sklo

Na lokalitě bylo celkově nalezeno 6 ks skla. Ze sondy S1/04 byly odebrány 3 drobné fragmenty silně zoxidovaného skla z hloubky 1 – 1,1 m. Další vizuálně zajímavější fragmenty skla byly nalezeny v sondě S4, jednalo se o 3 fragmenty matně zeleného skla. Tyto skleněné artefakty představovaly ucho a 2 fragmenty dna nádoby. Pro značnou fragmentárnost skla se nedal blíže specifikovat tvar nádoby.

6.6 Kostěné artefakty

Nejvýznamnějším nálezem byla v sondě S2/04 v uloženi k. 147 šestistěnná kostěná hrací kostka, délka jedné stěny kostky byla 10 mm (tab. 12 :1). Kost byla nejběžnějším

materiálem k výrobě kostek, známé jsou také výrobky z parohu, z vypálené hlíny, ze dřeva, slonoviny i kamene (Bouda, Orna 2004, 217). Pro výrobu hracích kostek byly používány kosti velkých kopytníků, především *metapodia tura* domácího a koně domácího. Z opracované kostěné suroviny bylo možné odříznout určité množství krychlových kostek. Povrch jednotlivých kostek byl hlazen a leštěn. Nakonec se vyvrtaly body na jednotlivých stranách kostky a u některých kostek, například u kostky ze sondy S2/04, byly vrtané body obtáčené vícenásobnou kružnicí (Čechura, Vyšohlíd 2008, 724–725, 733). Hrací kostky se používaly při nejrůznějších hrách. Nejběžněji se hrálo se dvěma, nebo třemi kostkami. Nejoblíbenější deskovou hrou ve středověku a novověku byly vrhcáby, někdy nazývané také „lurč“ a „tri-trac“, méně známá hra byla ovčinec (Čechura, Vyšohlíd 2008, 739; Bouda, Orna 2004, 217).

V sondě S4 byl nalezen artefakt opracované zvířecí kosti (tab. 7: 1; tab. 12: 2). Tato kost tvořila odpad po výrobě kostěných korálků, které byly součástí modlitebních růženců. Zachoval se jen fragment kosti s vyraženými kruhovými otvory, které velikostí odpovídají korálkům. Pokud by byly otvory větší, mohlo by se jednat o odpad při výrobě kostěných knoflíků. Tento odpad byl objeven například na několika místech při archeologickém výzkumu na náměstí Republiky v Praze (Čechura, Vyšohlíd 2008, 729). Korálky se vyráběly kromě tvrdých kostí také z paroží. Podobný odpad pochází i z archeologického výzkumu domu v Husově ulici č. p. 159/1 z Prahy – Starého Města (Omelka, Řebounová 2008, 890, Obr. 2).

Kostěné hrací kostky i korálky do růženců se vyráběly spolu s hracími kameny (astragaly) a knoflíky v kostářských dílnách. Ve střední Evropě došlo k odkryvu několika dílen, velké dílny jsou známy například z území dnešního Německa. Na našem území se početnější soubory hracích kostek (25 ks) našly při již zmiňovaném archeologickém výzkumu na náměstí Republiky v Praze. Většina nálezů hracích kostek byla na základě keramického materiálu z jednotlivých stratigrafických jednotek datována do 2. poloviny 13. století, některé nálezy jsou pak z průběhu 15. až 16. století (Čechura, Vyšohlíd 2008, 228–229, 725–726, obr. 7). Větší soubory kostěných kostek jsou známy i ze starších výzkumů z území Prahy: Staré Město - Staroměstské náměstí (22 ks), Pražský hrad - Hradčany (5 ks), (Richterová 1983, 207–209). Mimo historická centra měst pocházejí hrací kostky také z hradního a klášterního prostředí (Bouda, Orna 2004, 218).

6.7 Osteologický materiál

Druhou nejpočetnější skupinu nálezového inventáře tvořily zvířecí kosti. Celkově bylo na lokalitě nalezeno 159 fragmentů zvířecích kostí a zubů. Nejčastěji byly nalezeny fragmenty velkých kostí, dále zápřstní a pažní kosti, obratle či kloubní hlavice hovězího dobytka a prasete. Četné byly také nálezy prstních článků a jejich fragmentů, náležící hovězímu dobytku, praseti či koni. Na lokalitě byl dále nalezen fragment rohu hovězího dobytka a zuby, které tvořily chrup ovce/kozy, prasete a hovězího dobytka.

6.8 Dřevo

Na lokalitě bylo nalezeno celkem 22 drobných kousků dřeva. Největší množství fragmentů dřeva 16 ks bylo odebráno ze sondy S1/04 vzorkem č. 7 z uložení k. 116.

6.9 Kůže

Na lokalitě bylo nalezeno celkem 13 ks ústřížků a útržků kůže. Jednalo se o opracovanou kůži, tzv. useň. Největší množství kůže bylo nalezeno v sondě S1/04 k. 115 v hloubce 1,7 až 1,9 m.

7. Závěr

Cíleným archeologickým výzkumem se podařilo zařadit nejstarší stopy osídlení na dané lokalitě do období kultury popelnicových polí mladší až pozdní doby bronzové. Dokazuje to i nevelký soubor keramiky ze spodních partií sond S1 a S2. Nejstarší středověký sídlištní horizont, který se podařilo na lokalitě určit, patří do 2. poloviny 12. století a tvoří ho nejpočetněji zastoupená závěrečná fáze mladohradištní keramiky. O Mořické osadě, ke které lokalita archeologického výzkumu v minulosti pravděpodobně patřila, toho víme relativně nejvíce. Kostel sv. Mořice vznikl pravděpodobně už někdy před rokem 1086. Jeho světitel byl pravděpodobně první olomoucký biskup Jan. V 1. polovině 12. století kostel a přilehlý dvorec, který se podařilo při stavbě obchodního domu Prior najít, vlastnil jistý Gothard a Saran. Pro rozvoj této oblasti a následnou kolonizaci města Olomouce měla velký vliv výměna mořické osady za vyškovské mýto. Touto směnou mezi olomouckým biskupem Brunem ze Schauenburku a českým králem Václavem I. se v roce 1248 mořická osada stala součástí nově vznikajícího města. Nově vzniklá situace se ale netýkala kostela sv. Mořice, který byl i nadále v držení olomoucké kapituly (Bystřický 2009, 104). Na lokalitě bylo také objeveno velké množství keramiky z 2. poloviny 13. století až průběhu 14. století. Tento fakt potvrzuje velké terénní úpravy, ke kterým zde v souvislosti s rozvojem města docházelo. Nejméně byla na lokalitě zastoupena pozdně středověká keramika. V tomto období došlo v roce 1453 k velkému požáru města, kdy dokonce vyhořel i kostel sv. Mořice a přilehlé Horní náměstí (Kašpárková 1997, 4). Keramický materiál nalezený při druhé a třetí etapě archeologického výzkumu je značně mladší, pochází z období raného novověku. Po prostudování stavební dokumentace jsem zjistil, že tento materiál souvisí s pozdějšími renesančními a barokními úpravami okolního terénu a potvrzuje tak vznik prvního kamenného domu na tomto místě do 1. poloviny 16. století. Nálezový inventář obsahoval celkově bohužel značně fragmentární materiál, ze kterého nebylo možné zrekonstruovat žádnou nádobu. I přes tuto skutečnost bylo možné keramiku na základě chronologicky citlivějších znaků určit. Do budoucna bude na lokalitě ulice 8. května realizován v souvislosti s rekonstrukcí tramvajové tratě rozsáhlý archeologický výzkum, který podle mého názoru předčí očekávání archeologů. Neboť míst s neporušeným archeologickým terénem, tak jak v tomto případě, zde bude i přes intenzivní stavební činnost jistě více.

8. Summary

Targeted archaeological research has been able to identify the oldest traces of settlement on the site to the culture of the ash fields of the younger to late Bronze Age. A small set of ceramics from the lower parts of the S1 and S2 probes also proves it. The oldest medieval settlement horizon that has been identified on the site belongs to the 2nd half of the 12th century and is made up of the most widely represented final phase of young-town ceramics. We know relatively most about the Moravian settlement to which the archaeological research site probably belonged in the past. The church of St. Morice was probably formed some time before 1086. His saint was probably the first bishop of Olomouc, Jan. In the first half of the 12th century, the church and adjacent courtyard that was found in the construction of the Prior department store was owned by a certain Gothard and Saran. For the development of the area and the subsequent colonisation of the city of Olomouc, the exchange of the marine settlement for a high-rise myth has had a major impact. With this shift between Olomouc Bishop Bruno of Schauenburg and Czech King Vaclav I, in 1248, the marine settlement became part of the emerging city. But the newly created situation did not concern St. Morice, who remained in possession of the Olomouc chapterhouse. A large amount of ceramics was also discovered on the site in the 2nd half of the 13th century until the 14th century. This fact confirms the major field adjustments that have taken place here in connection with the development of the city. Late medieval ceramics were least represented on the site. During this period, there was a major city fire in 1453, when the Church of St. Morice and the adjacent Upper Square. The ceramic material found in the second and third stages of archaeological research is considerably younger, dating back to the early modern age. After studying the building documentation, I found that this material was related to later Renaissance and Baroque modifications to the surrounding terrain, confirming the creation of the first stone house at this site by the 1st half of the 16th century. Overall, unfortunately, the find inventory contained a highly fragmentary material from which no vessel could be reconstructed. Despite this, ceramics could be determined based on more chronologically sensitive features. In the future, extensive archaeological research will be carried out on the street site on 8 May in connection with the reconstruction of the tram line, which I believe will exceed the expectations of archaeologists. For places with intact archaeological terrain, as in this case there will certainly be more to come despite intensive construction activity.

9. Seznam použité literatury

Bistřický, J. 1979: Dva příspěvky k dějinám Olomouce ve 13. století. Nové doklady o Novém Hrádku. Sborník památkové péče v Severomoravském kraji 4, 109–127.

Bistřický, J. 2009: Počátky hradu a města. In: Schulz, J. (red.), Dějiny Olomouce – svazek 1. Olomouc, 88–123.

Bláha, J. 1975: Předběžná zpráva o výsledcích archeologického výzkumu na staveništi obchodního domu Prior v Olomouci v roce 1973. Archeologické rozhledy 27, 283–285.

Bláha, J. 1980a: Otázka kontinuity slovanského osídlení Olomouckého kopce a několik poznámek k hmotné kultuře olomouckých Slovanů. Vlastivědný věstník moravský 32, 301–311.

Bláha, J. 1980b: Archeologické poznámky ke středověké architektuře v okolí chrámu sv. Mořice v Olomouci. Historická Olomouc a její současné problémy 3, 15–17.

Bláha, J. 1984: Časně slovanská osada v Olomouci a počátky řemeslnicko-obchodnického podhradí. Archaeologia historica 9, 133–146.

Bláha, J. 1986: K otázce lokalizace „centrálních funkcí“ v areálu Olomouckého kopce. Umění 34, 435–440.

Bláha, J. 1987: Archeologický průzkum v Olomouci. Staveniště obchodního domu Prior. Objekty 5/78, 59/79 a 68/79 (keramika). Katalog nálezů (úvod, keramické nálezy č. kat. A32424–A33024). In: Archeologické prameny k dějinám olomoucké oblasti – Fontes archaeologicae historiam regionis olomucensis illustrantes, Olomouc.

Bláha, J. 1988: Předběžná zpráva o objevu předvelkomoravského ústředí v Olomouci. Archaeologia historica 13, 133–155.

Bláha, J. 1995: Olomouc – příspěvek ke kulturní historii pozdně středověkých měst. In: Wachowski K. (ed.), Kultura średniowiecznego Śląska i Czech. Wrocław, 29–39.

Bláha, J. 2002: Před výskytem písemných zpráv. In: Schulz, J. (red.), Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc, 17–26.

- Bláha, J., Sedláčková, H. 1998: Slavnostní keramika. In: Sedláčková (ed.), *Renesanční Olomouc v archeologických nálezech. Sklo, slavnostní keramika a kachle. Archeologické výzkumy Památkového ústavu v Olomouci 1973-1996*, Olomouc, 15–18.
- Blažková, G. 2013: Vývoj raně novověké kuchyňské a stolní keramiky v Čechách na základě souborů z Pražského hradu. *Památky archeologické*, 104, Praha, 183–230.
- Blažková, G., Vepřeková, J. 2015: Nálezy hmotné kultury renesančních jímek z Pražského hradu. Díl I. Katalog. *Castrum Pragense* 13, Praha.
- Blažková, G. A kol. 2015: Nálezy hmotné kultury renesančních jímek z Pražského hradu. Díl II. Studie. *Castrum Pragense* 13, Praha.
- Bolina, P., Němcová, J., Šlězár, P. 2008: K počátkům hradů na Moravskotřebovsku. *Castellologica bohemica* 11, 53–88.
- Bouda, J., Orna, J. 2004: *Alea iacta es*. Sborník Západočeského muzea v Plzni 17, Plzeň, 217–221.
- Čechura, J., Vyšohlíd, M. 2008: Kostěné předměty určené ke hrám z nálezů na náměstí Republiky v Praze. *Archeologie ve středních Čechách* 12/2, Praha, 723–743.
- Dehnerová, H. 2001: Olomouc. Přehled výzkumů 42, 223–227.
- Dohnal, V. 1974: Sondáž na Dómském návrší v Olomouci (okr. Olomouc). Přehled výzkumů 1973, 106–111.
- Dohnal, V. 2008: *Olomoucká archeologie a její proměny*. Olomouc.
- Faltýnek, K., Novák, J., Šlězár, P. 2018: Raně středověké osídlení v Moravičanech na Soutoku. Přehled výzkumů 59/2, 119–160.
- Faltýnek, K. 2001: Olomouc. Přehled výzkumů 42, 225–227.
- Goš, V. 1983: Středověké hrnčířství v Lošticích: Pět let archeologických výzkumů města. *Archaeologia historica* 8, 197–209.
- Goš, V., Karel, J. 1979: Slované a středověké zásobnice severní Moravy. *Archeologické rozhledy* 31, 163–175.

- Hoffmann, F. 2009: Středověké město v Čechách a na Moravě. Praha.
- Kalábková, P. 2009: Dějiny archeologického bádání. In: Schulz, J. (red.), Dějiny Olomouce – svazek 1. Olomouc, 19–29.
- Kalábková, P., Kalábek, M. 2009: Slovanské osídlení a archeologie raného středověku. In: Schulz, J. (red.), Dějiny Olomouce – svazek 1. Olomouc, 73–86.
- Kalábková, P., Hlava M., Šlězár P. 2015: Příběhy uničovské archeologie. Uničov.
- Kalous, A. 2009: Po husitských válkách. In: Schulz, J. (red.), Dějiny Olomouce – svazek 1. Olomouc, 194–198.
- Kaňák, B. 2009: Město a husitství. In: Schulz, J. (red.), Dějiny Olomouce – svazek 1. Olomouc, 187–193.
- Kašpárková, S. 1997: Olomouc ul. 8 května č. 27 stavebně historický průzkum. Olomouc.
- Kohout, Š. 2009: Rozkvět města. In: Schulz, J. (red.), Dějiny Olomouce – svazek 1. Olomouc, 126–183.
- Kouřil, Z. 1970: Podzemní vody údolí řeky Moravy. svazek I. Brno.
- Krajíc, R. 2003a: Sezimovo Ústí. Archeologie středověkého poddanského města 3. Kovárna v Sezimově Ústí a analýza výrobků ze železa. Díl I. Praha-Sezimovo Ústí-Tábor.
- Krajíc, R. 2003b: Sezimovo Ústí. Archeologie středověkého poddanského města 3. Kovárna v Sezimově Ústí a analýza výrobků ze železa. Díl II. Praha-Sezimovo Ústí-Tábor.
- Landsfeld, H. 1947: Co vyráběli novokřtěnští keramikové v Podivíně. Vlastivědný věstník moravský 2, 222–238.
- Michna, P. 1980: Dvě sídlištní stavby z počátku lokalizace Uničova. Vlastivědný věstník moravský 32, 161–181.
- Michna, P., Pojsl, M. 1988: Románský palác na olomouckém hradě. Brno.
- Nekuda, V., Reichertová K. 1968: Středověká keramika v Čechách a na Moravě. Brno.

- Novák, J. 2013: Hospodářské zázemí Uničova ve středověku. Olomouc: Univerzita Palackého. Bakalářská diplomová práce.
- Orna J., 2005: Gotické a renesanční kachle ve sbírkách Západočeského muzea v Plzni. Plzeň.
- Omelka, M., Řebounová, O. 2008: Soubor korálků ze zaniklého hřbitova při kostelu sv. Jana v Oboře (Praha-Malá Strana). Archeologie ve středních Čechách 12/2. Praha, 887–961.
- Pajer, J. 1983: Počátky novověké keramiky ve Strážnici. Strážnice.
- Pajer, J. 2001: Novokřtěnské fajánse ze Strachotína. Mikulov.
- Pajer, J. 2006: Studie o novokřtěncích. Strážnice.
- Pavlík, Č., Vitanovský, M. 2004: Encyklopedie kachlů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Ikonografický atlas reliéfů na kachlích gotiky a renesance. Praha.
- Podborský, V. 1993: Kultura lužických popelnicových polí. In: Pravěké dějiny Moravy. Brno, 301–327.
- Procházka, R. 2007: Deskripční systém brněnské keramiky. Přehled výzkumů 48, 233–270.
- Richter, V. 1959: Raně středověká Olomouc. Praha – Brno.
- Richterová, J. 1983: Pražské středověké hrací kostky a kameny. Archaeologica Pragensia 4. Praha, 201–223.
- Schultz, J. 2009: Dějiny Olomouce – svazek 1. Olomouc.
- Smetánka, Z. 1969: K morfologii českých středověkých kachlů. Památky archeologické, ročník 60, č. 1. Praha, 228–265.
- Spáčil, V. 2007: Kronika olomouckých domů. In: Wilhelm, N., Kronika olomouckých domů II. Opava – Olomouc.

Šafář, J. a kol. 2003: Olomoucko. In: Mackovčín P. a Sedláček, M. (eds.), Chráněná území ČR, svazek VI. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno. Praha, 127–128.

Šlězár, P. 2005: Předběžná zpráva o objevu „Antiqua civitas“ na Starém městě v Litovli a několik poznámek k aspektům geneze města Litovle. Přehled výzkumů 46, 103–110.

Šlězár, P. 2008: Archeologický výzkum v suterénu budovy Městského klubu v Litovli. Vlastivědný věstník moravský 60, č. 2, 167–183.

Šlězár, P. 2017: Archeologický výzkum u kostela Panny Marie Sněžné. Příspěvek k problematice počátků opevnění a církevních staveb na olomouckém Předhradí. Přehled výzkumů 58/2, 112–114.

Šlězár, P. 2018: Olomouc between the Great Moravian and Přemyslid Duchies. In: P. Kouřil, R. Procházka et al., Moravian and Silesian Strongholds of the Tenth and Eleventh Centuries in the Context of Central Europe. Spisy Archeologického ústavu AV ČR Brno 57. Brno, 115–135.

Šlězár, P., Faltýnek K. 2019: Románský kostel sv. Prokopa v Lošticích. Příspěvek k počátkům moravské šlechty. Přehled výzkumů 60/2, 161–199.

Unger, J. 1989: Feudální sídlo z 13. století na zaniklé vsi Koválov u Žabčic. Mikulov.

Vozná, K. 2001: Pohřebiště kultury lužických popelnicových polí na lokalitě Mostkovice „Sarasy“. Brno: Masarykova univerzita. Magisterská diplomová práce.

Zapletal, J. 2009: Geologie území a vývoj. In: Schulz, J. (red.), Dějiny Olomouce – svazek 1. Olomouc, 14–18.

Zápotocký, M. 1979: Katalog středověké keramiky severočeského Polabí. Praha.

10. Internetové zdroje

<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatele-v-obcích-za0wri436p>

<http://archivnimapy.cuzk.cz>

<http://olomoucky.rej.cz>

11. Seznam obrazových příloh

Mapy

Mapa č. 1 Olomouc v roce 1833. Olomouc na mapě stabilního katastru z r. 1833. Výřez z císařských povinných otisků (dostupné na: <http://archivnimapy.cuzk.cz>).

Mapa č. 2 Olomouc - Mořické náměstí v roce 1833 s označením domu č.p. 503/27 na ulici 8. května. Olomouc na mapě stabilního katastru z r. 1833. Výřez z císařských povinných otisků (dostupné na: <http://archivnimapy.cuzk.cz>).

Plány

Plán č. 1 Olomouc - Mořické náměstí a ulice 8. května. Historický plán z počátku 19. století s vyznačenou parcelou zkoumaného domu na ulici 8. května; (Spáčil, V. 2007: Kronika olomouckých domů. In: Nather Wilhelm: Kronika olomouckých domů II. Opava – Olomouc.

Plán č. 2 Olomouc - ulice 8. května. Plán plochy výzkumu s vyznačenými sondami S1, S2, S3, S4 a S5; (*terénní dokumentace H. Dehnerová a P. Večeřa, digitalizace J. Grégr, NPÚ Olomouc*).

Plán č. 3 Olomouc - ulice 8. května. Plán plochy výzkumu s vyznačenými sondami S1, S2, S3, S4 a S5 a zdokumentovanými profily; (*terénní dokumentace H. Dehnerová a P. Večeřa, digitalizace J. Grégr, NPÚ Olomouc*).

Plán č. 4 Olomouc - ulice 8. května. Sonda S1/04 s profily P1, P2; grafické znázornění horizontů osídlení (*terénní dokumentace H. Dehnerová a P. Večeřa, digitalizace V. Tomka, NPÚ Olomouc; graficky upravil S. Chládek, M. Kršková*).

Plán č. 5 Olomouc - ulice 8. května. Sonda S2/04 s profily P3, P4; grafické znázornění horizontů osídlení (*terénní dokumentace H. Dehnerová a P. Večeřa, digitalizace V. Tomka, NPÚ Olomouc; graficky upravil S. Chládek, M. Kršková*).

Plán č. 6 Olomouc - ulice 8. května. Sonda S5 s profilem č.5; grafické znázornění horizontů osídlení (*terénní dokumentace L. Kaiser a P. Večeřa, digitalizace V. Tomka, NPÚ Olomouc; graficky upravil S. Chládek, M. Kršková*).

Kresby a fotografie

Kresby artefaktů - Tabulka č. 1 – 7

Tabulka č. 1 Olomouc – 8. května, akce 8/2004. Kresby keramika - nádoby: 1:1 (8/04-115/1), 1:2 (8/04-115-3), 1:3 (8/04-115/4), 1:4 (8/04-115-6), 1:5 (8/04-115/8), 1:9 (8/04-115-7), 1:6 (8/04-116/10), 1:7 (8/04-116/9), 1:8 (8/04-132/3); *(kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).*

Tabulka č. 2 Olomouc – 8. května, akce 8/2004. Kresby keramika - nádoby: 2:1 (8/04-132/4), 2:2 (8/04-132/6), 2:3 (8/04-133/3), 2:4 (8/04-132/4), 2:5 (8/04-134/1), 2:6 (8/04-136/1), 2:7 (8/04-136/5), 2:8 (8/04-136/6); 2:9 (8/04-136/1), 2:7 (8/04-136/5), 2:8 (8/04-136/6), 2:9 (8/04-141/1), 2:10 (8/04-141/2), 2:11 (08/04-146/1); *(kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).*

Tabulka č. 3 Olomouc – 8. května, akce 8/2004. Kresby keramika - nádoby: 3:1 (8/04-144-1), 3:2 (8/04-147/1), 3:3 (8/04-142/9), 3:4 (8/04-146/3), 3:5 (8/04-146/2), 3:6 (8/04-137/2); *(kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).*

Tabulka č. 4 Olomouc – 8. května, akce 8/2004. Kresby kostěná industrie: 4:1 (8/04-147/6); **kresby keramiky – nádoby:** 4:2 (8/04-147/6), 4:3 (8/04-151/1), 4:4 (8/04-148/2), 4:5 (8/04-150/1), 4:6 (8/04-152/1), 4:7 (8/04-152/4), 4:8 (8/04-153/1); *(kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).*

Tabulka č. 5 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Kresby keramiky - nádoby: 5:1 (1/05-101/9); **kresby keramiky – kachle:** 5:2 (1/5-101/56), 5:3 (1/05-101/53); *(kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).*

Tabulka č. 6 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Kresby keramiky - nádoby: 6:1 (1/05-101/4), 6:2 (1/05-101/16), 6:3 (1/05-101/13), 6:4 (1/05-101/6); *(kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).*

Tabulka č. 7 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Kresby - kostěná industrie: 7:1 (1/5-101/61); **kresby keramiky - nádoba:** 7:3 (1/05-101-8); **akce 2/2009. Kresby keramiky – kachel:** 7:2 (2/09-103/8); *(kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).*

Fotografie artefaktů - Tabulka č. 8. – 12.

Tabulka č. 8 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Fotografie keramiky – nádoby: 8:1 (1/05-101-55), 8:2 (1/05-101-36), 8:3 (1/5-101-22), 8:4 (1/05-101-14), 8:5 (1/05-101-21), 8:6 (1/05-101-9), 8:7 1/05-101-13), 8:8 (1/5-101-14); *(foto: M. Kršková).*

Tabulka č. 9 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Fotografie keramiky – kachle: 9:1 (1/05-101-57), 9:3 (1/05-101-56); **akce 8/2004 - 9:2 (8/04-138-3);** *(foto: M. Kršková).*

Tabulka č. 10 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Fotografie keramiky – kachle: **akce 1/2005 -**10:1 (1/05-101-52), 10:2 (1/05-101-51), 10:3 (1/05-101-49), **akce 8/2004 -** 10:4 (8/04-138-1), **akce 2/2009 -** 10:5 (2/09-103-8); *(foto:M. Kršková).*

Tabulka č. 11 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Fotografie keramiky – kachle:11:1 (1/05-101-50), 11:2 (1/05-101-53), 11:3 (1/05-101-55), 11:4 (1/05-101-49); *(foto: M. Kršková).*

Tabulka č. 12 Olomouc – 8. května, akce 8/2004. Fotografie kostěné industrie: 12:1 (8/04-147-6), **akce 1/2005 –** 12:2 (01-05-101-61); **akce 8/2004, fotografie železných předmětů:** 12:3 (8/04-149-14), 12:4 (zleva 1/08-4-124-9, 1/08-146-13, 1/08-148-8, 1/08-151-7); *(foto: M. Kršková).*

Fotografie z výzkumu – Tabulka č. 13 – 26

Tabulka č. 13 Olomouc – 8. května, akce 1/2004, Sonda S1; *(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117541).*

Tabulka č. 14 Olomouc – 8. května, akce 1/2004, Sonda S1, profily P1 a P2; *(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117543).*

Tabulka č. 15 Olomouc – 8. května, akce 1/2004, Sonda S1, profily P1 a P2; *(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117544).*

Tabulka č. 16 Olomouc – 8. května, akce 1/2004 a 2/2004, Sonda S1 a S2; *(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117545).*

Tabulka č. 17 Olomouc – 8. května, akce 1/2004 a 2/2004, Sonda S1 a S2; *(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117546).*

Tabulka č. 18 Olomouc – 8. května, akce 2/2004, Sonda S2, profil P4; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117548).

Tabulka č. 19 Olomouc – 8. května, akce 2/2004, Sonda S2, profil P3 a P4; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117550).

Tabulka č. 20 Olomouc – 8. května, akce 3/2005, Sonda S3, J část, základ zdi 900, pohled od SV; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 132659).

Tabulka č. 21 Olomouc – 8. května, akce 3/2005, Sonda S3, J část, základ zdi 900, pohled od V; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 132660).

Tabulka č. 22 Olomouc – 8. května, akce 3/2005, Sonda S3, výkop kolem pilíře přístavby ve dvoře 904 s navazující zídkou 905, pohled od JZ; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 123661).

Tabulka č. 23 Olomouc – 8. května, akce 3/2005, Sonda S3, výkop kolem pilíře přístavby ve dvoře 904 s navazující zídkou 905, pohled od J; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 132662).

Tabulka č. 24 Olomouc – 8. května, akce 4/2005, Sonda S4; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 123663).

Tabulka č. 25 Olomouc – 8. května, akce 5/2009, Sonda S5; (foto: L. Kaiser, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. M0514082).

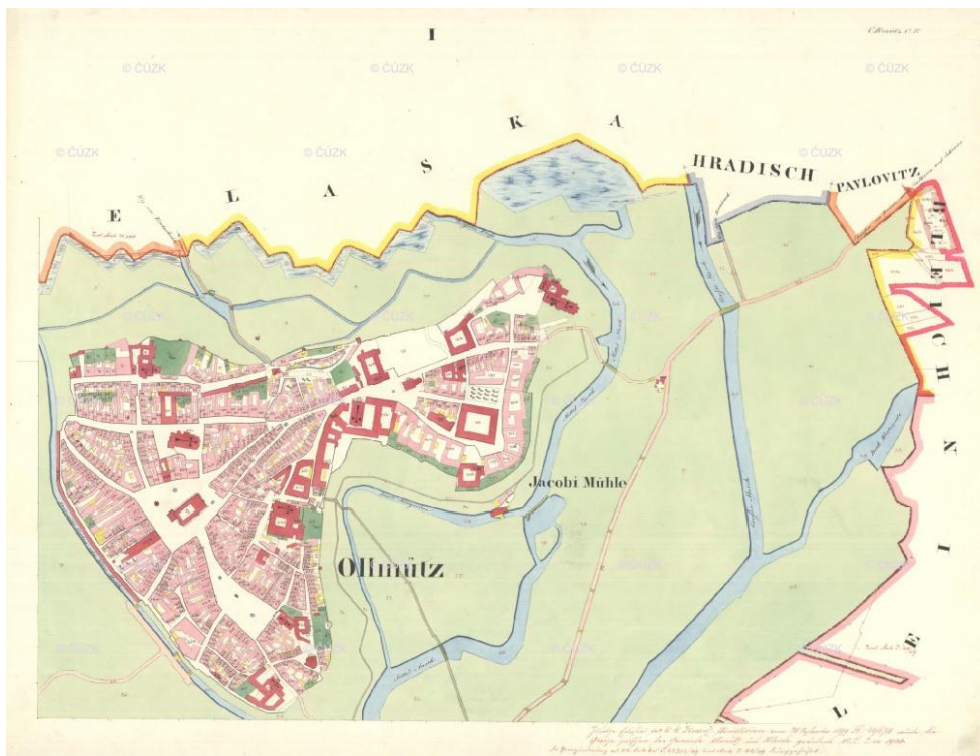
Tabulka č. 26 Olomouc – 8. května, akce 5/2009, Sonda S5; (foto: L. Kaiser, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. M0514086).

Historické fotografie – Tabulka č. 27 – 28

Tabulka č. 27 Olomouc – Fotografie ze začátku 20. století s vyznačeným domem č.p. 503/27 na tehdejší České ulici, dnes 8. května; (dostupné na: <http://olomoucky.rej.cz>).

Tabulka č. 27 Olomouc – Fotografie Mořického náměstí v době archeologického výzkumu v roce 1973. Vzadu označen dům č.p. 503/27; (dostupné na: <http://olomoucky.rej.cz>).

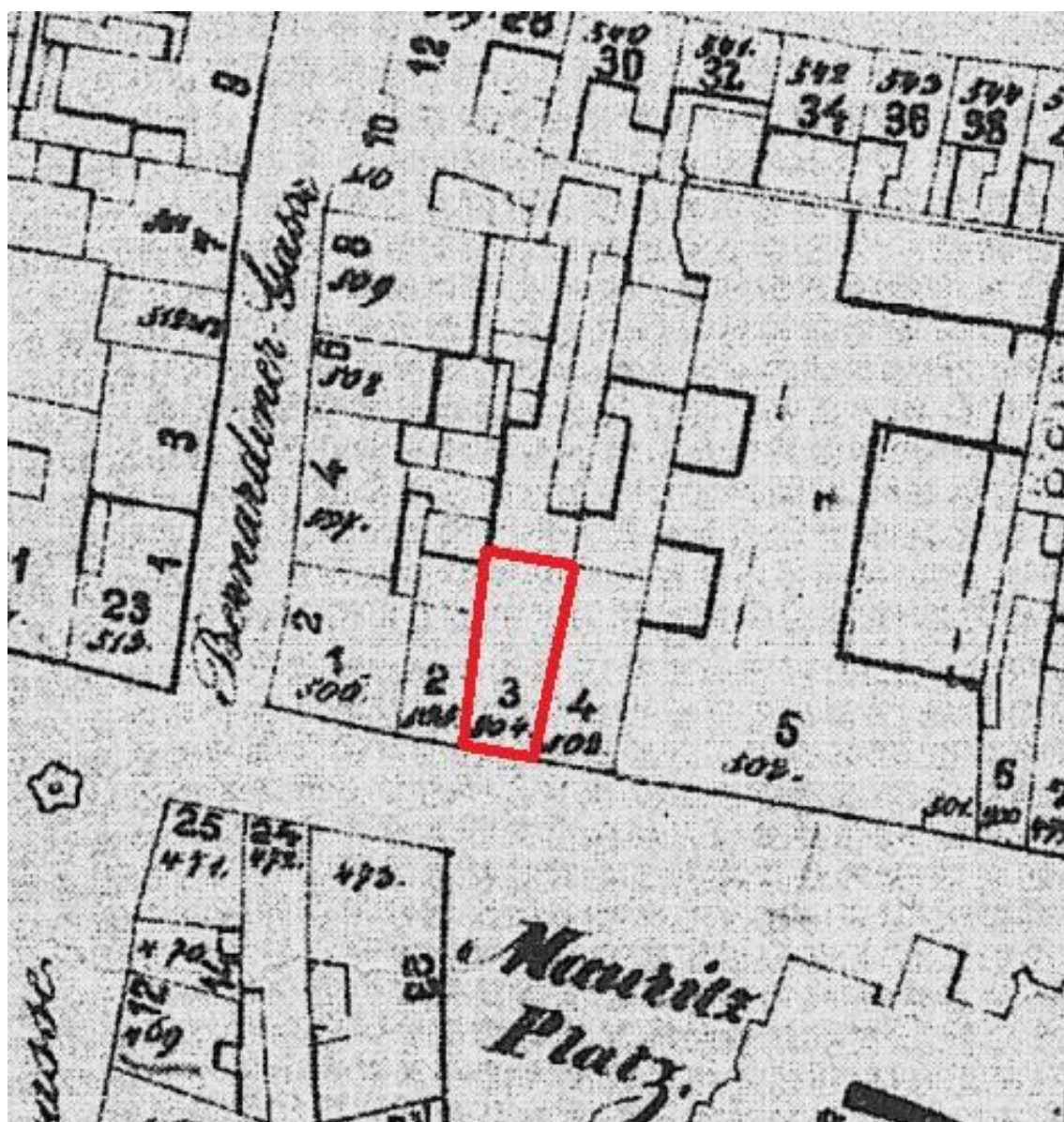
12. Obrazové přílohy

Mapa č. 1 Olomouc v roce 1833. Olomouc na mapě stabilního katastru z r. 1833. Výřez z císařských povinných otisků (dostupné na: <http://archivnimapy.cuzk.cz>).

Mapa č. 2 Olomouc - Mořické náměstí v roce 1833 s označením domu č.p. 503/27 na ulici 8. května. Olomouc na mapě stabilního katastru z r. 1833. Výřez z císařských povinných otisků (dostupné na: <http://archivnimapy.cuzk.cz>).

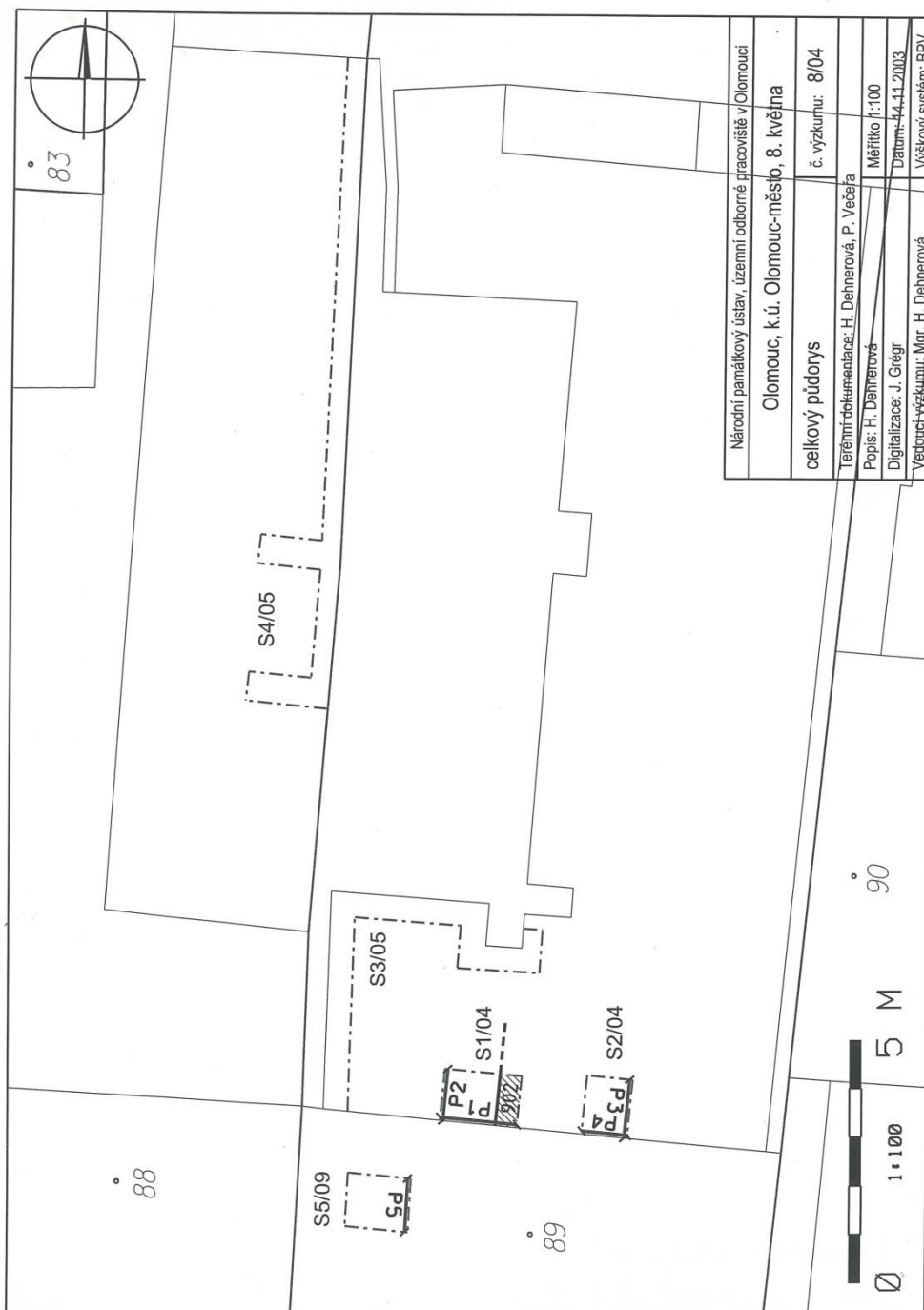
Plán č. 1 Olomouc - Mořické náměstí a ulice 8. května. Historický plán z počátku 19. století s vyznačenou parcelou zkoumaného domu na ulici 8. května; (převzato ze Spáčil, V. 2007).

Plán 2

Plán č. 2 Olomouc - ulice 8. května. Plán plochy výzkumu s vyznačenými sondami S1, S2, S3, S4 a S5; (terénní dokumentace H. Dehnerová a P. Večeřa, digitalizace J. Grégr, NPÚ Olomouc).

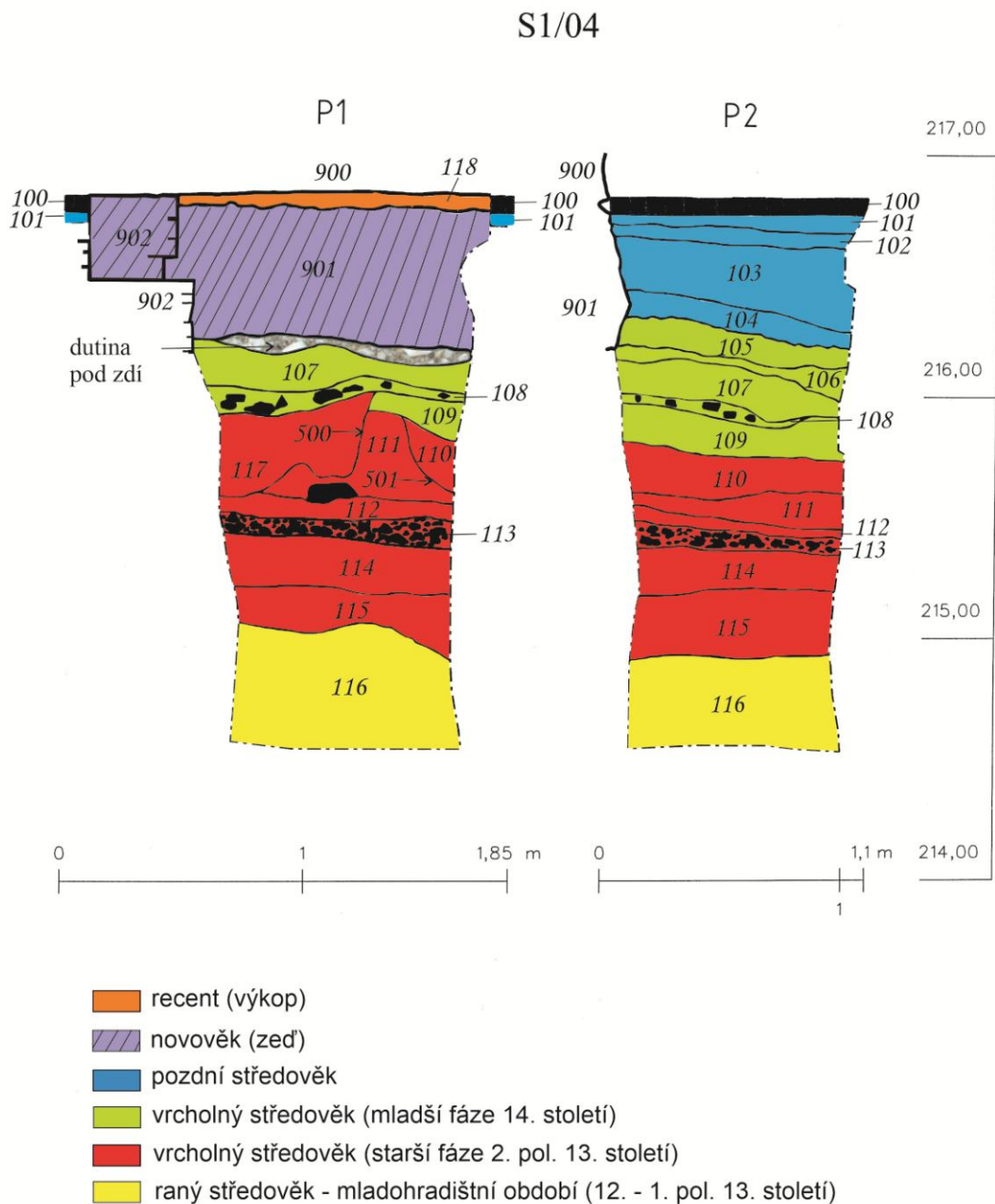
Plán 3

Plán č. 3 Olomouc - ulice 8. května. Plán plochy výzkumu s vyznačenými sondami S1, S2, S3, S4 a S5 a zdokumentovanými profiley; (terénní dokumentace H. Dehnerová a P. Večeřa, digitalizace J. Grégr, NPÚ Olomouc).

STRATIGRAFIE SONDY S1
- grafické znázornění horizontů osídlení

Plán 4

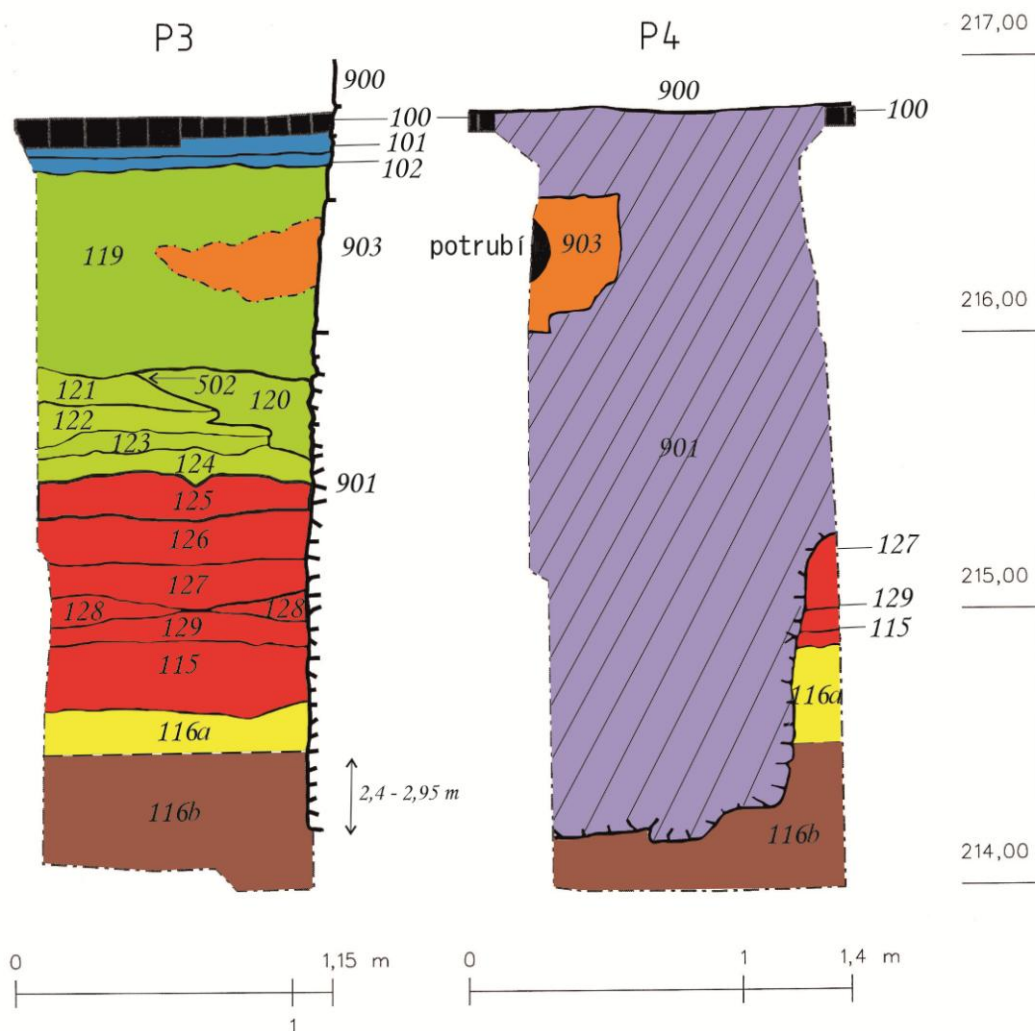
Plán č. 4 Olomouc - ulice 8. května. Sonda S1/04 s profily P1, P2; grafické znázornění horizontů osídlení (terénní dokumentace H. Dehnerová a P. Večeřa, digitalizace V. Tomka, NPÚ Olomouc, graficky upravil S. Chládek, M. Kršková).

STRATIGRAFIE SONDY S2

- grafické znázornění horizontů osídlení

Plán 5

S2/04

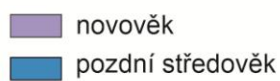
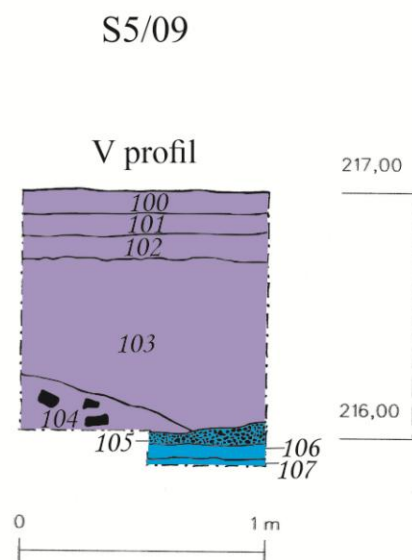

- recent (výkop)
- novověk (zeď)
- pozdní středověk
- vrcholný středověk (mladší fáze 14. století)
- vrcholný středověk (starší fáze 2. pol. 13. století)
- raný středověk - mladohradištní období (12. - 1. pol. 13. století)
- pravěk

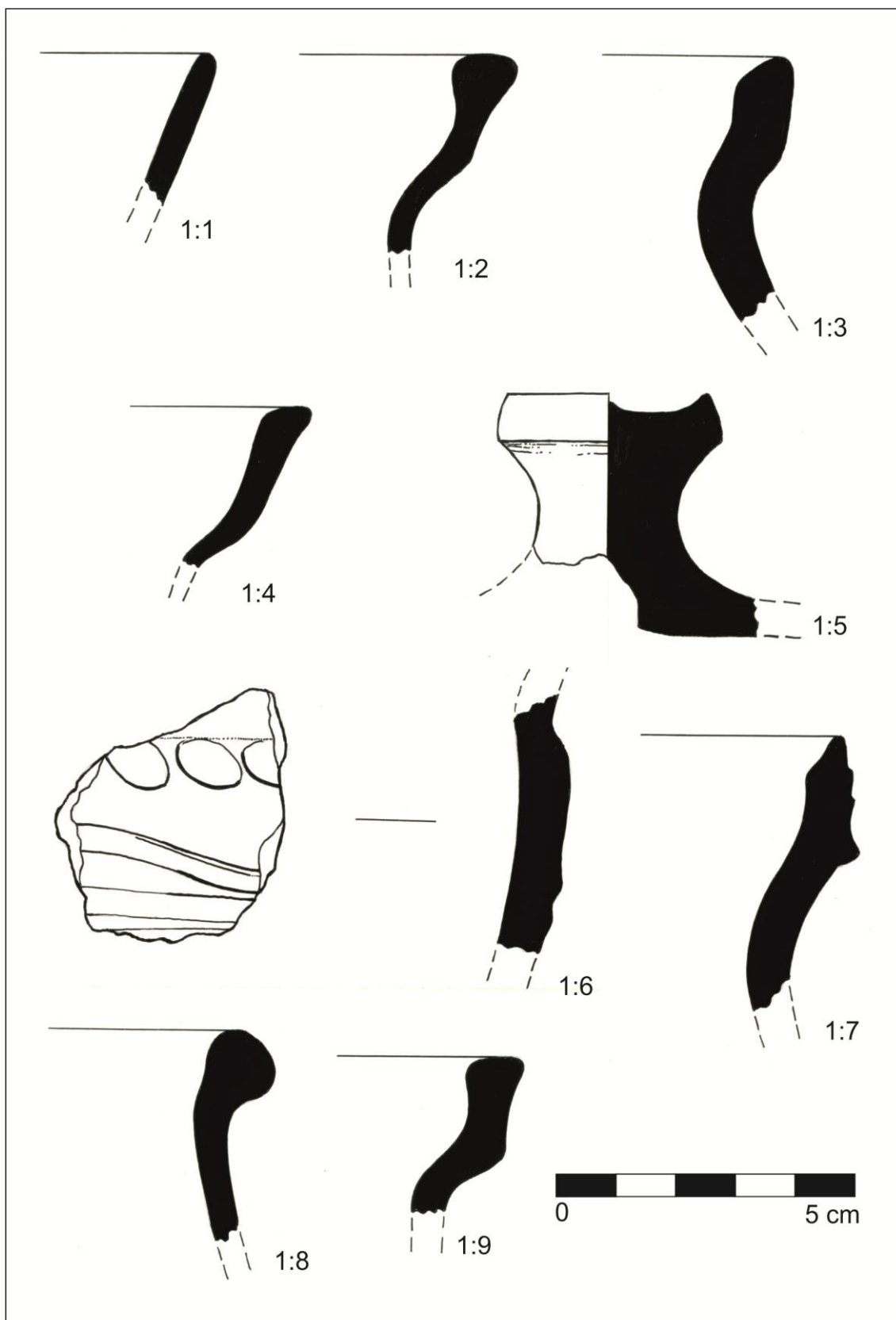
Plán č. 5 Olomouc - ulice 8. května. Sonda S2/04 s profily P3, P4; grafické znázornění horizontů osídlení (*terénní dokumentace H. Dehnerová a P. Večeřa, digitalizace V. Tomka, NPÚ Olomouc, graficky upravil S. Chládek, M. Kršková*).

STRATIGRAFIE SONDY S5
- grafické znázornění horizontů osídlení

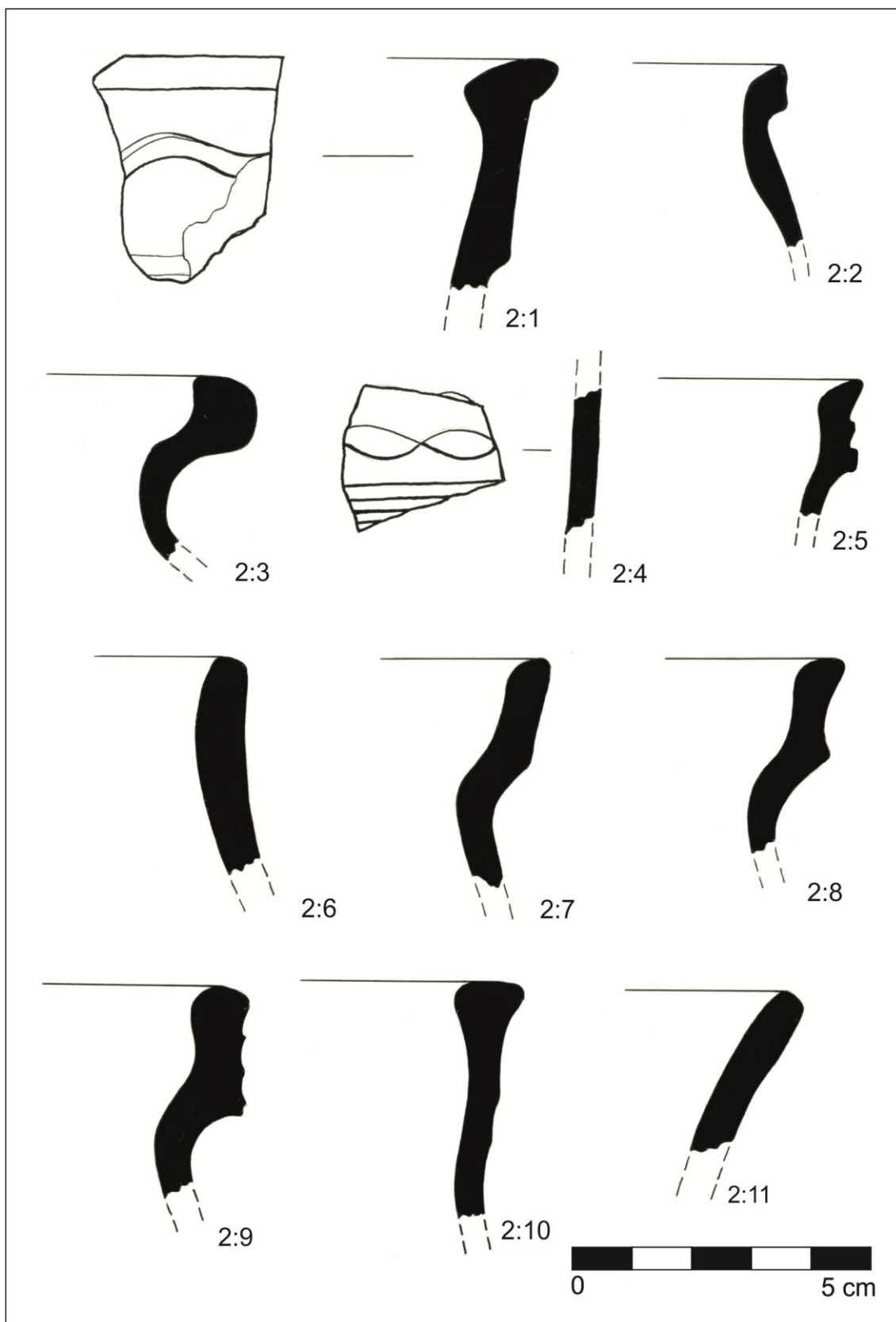
Plán 6

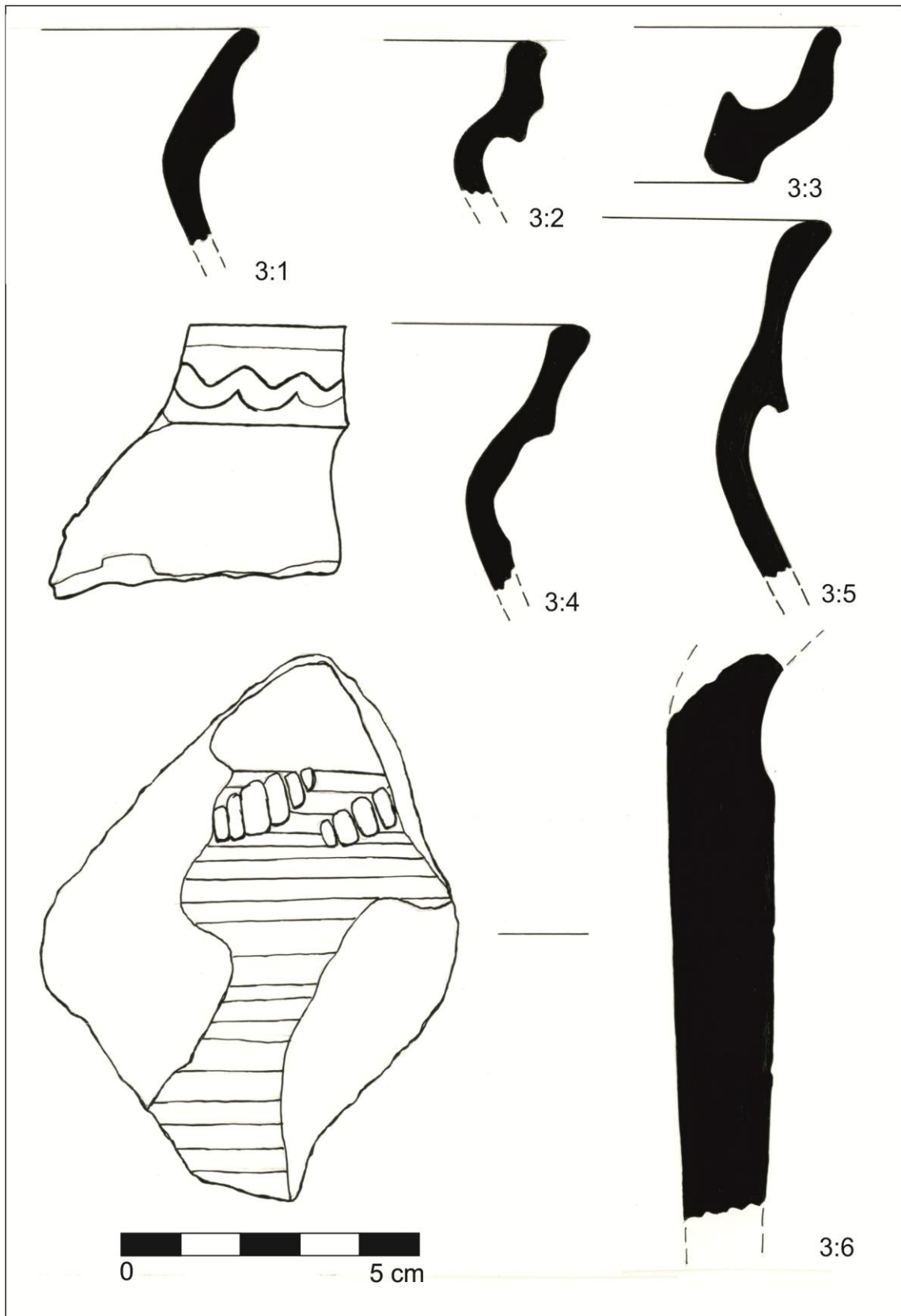
Plán č. 6 Olomouc - ulice 8. května. Sonda S5 s profilem č.5; grafické znázornění horizontů osídlení (*terénní dokumentace L. Kaiser a P. Večeřa, digitalizace V. Tomka, NPÚ Olomouc, graficky upravil S. Chládek, M. Kršková*).

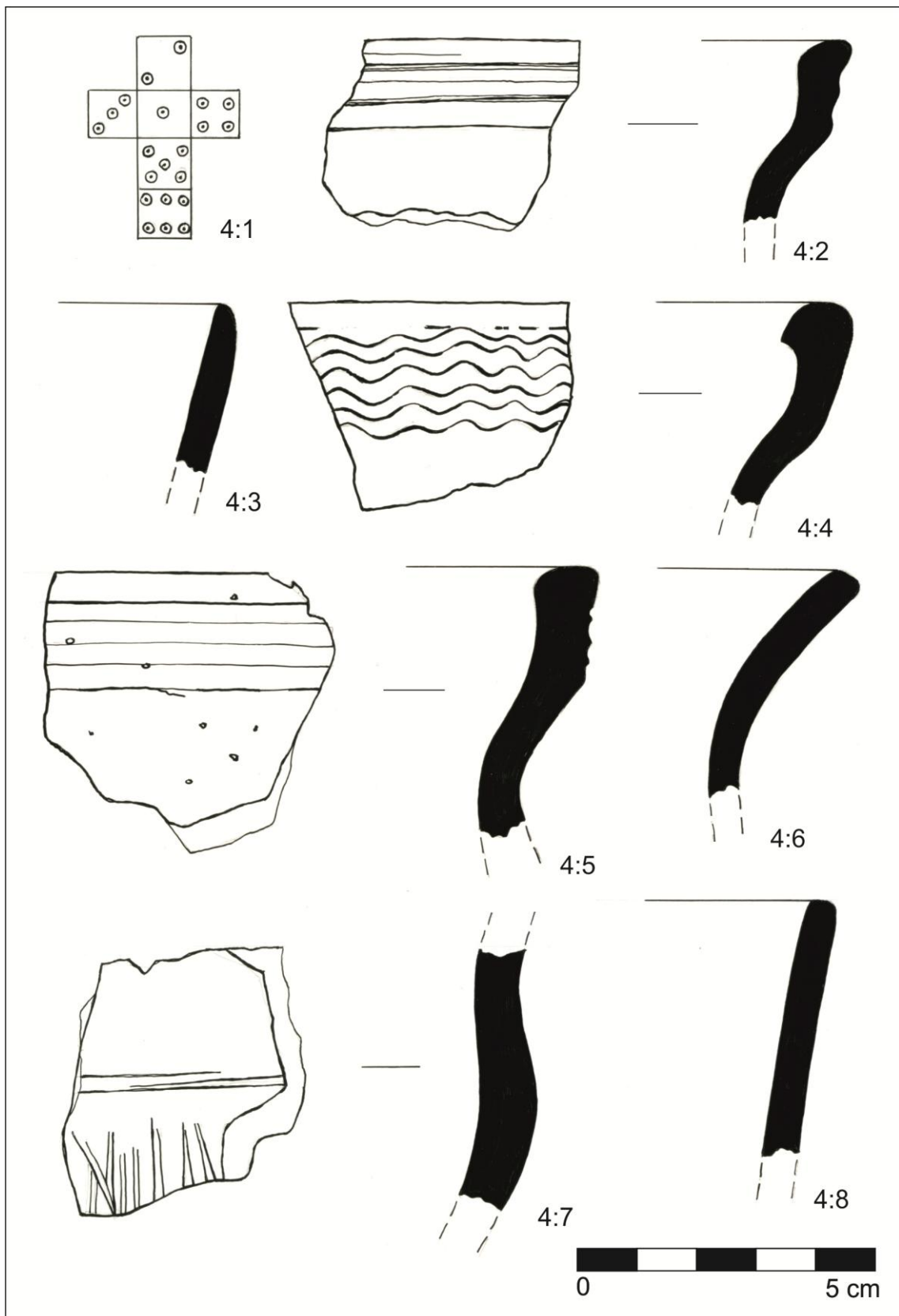
Tabulka č. 1 Olomouc – 8. května, akce 8/2004. Kresby keramika - nádoby: 1:1 (8/04-115/1), 1:2 (8/04-115-3), 1:3 (8/04-115/4), 1:4 (8/04-115-6), 1:5 (8/04-115/8), 1:9 (8/04-115-7), 1:6 (8/04-116/10), 1:7 (8/04-116/9), 1:8 (8/04-132/3); (kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).

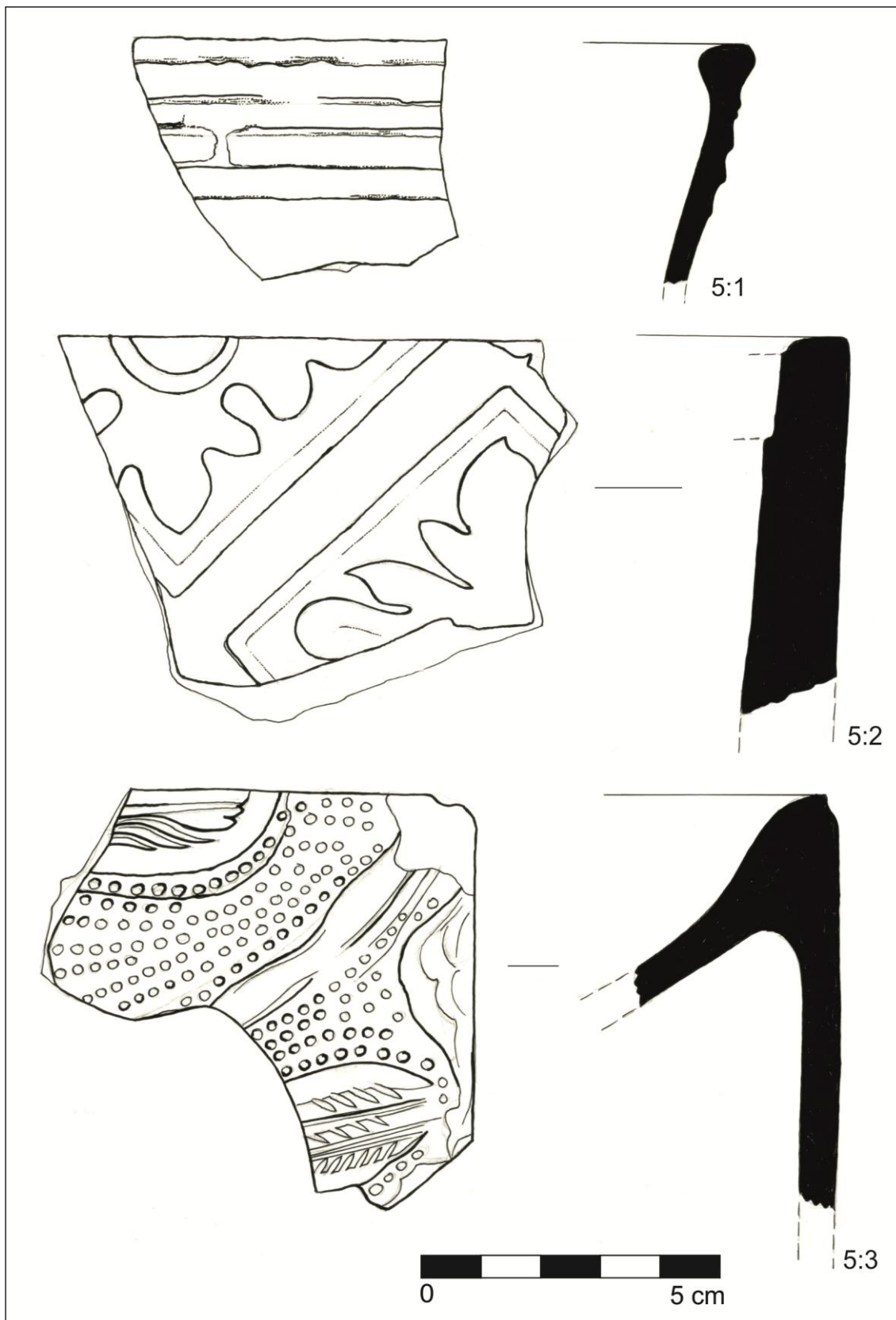
Tabulka č. 2 Olomouc – 8. května, akce 8/2004. Kresby keramika - nádoby: 2:1 (8/04-132/4), 2:2 (8/04-132/6), 2:3 (8/04-133/3), 2:4 (8/04-133/6), 2:5 (8/04-134/1), 2:6 (8/04-136/1), 2:7 (8/04-136/5), 2:8 (8/04-136/6); 2:9 (8/04-141/1), 2:10 (8/04-141/2), 2:11 (08/04-146/1); (kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).

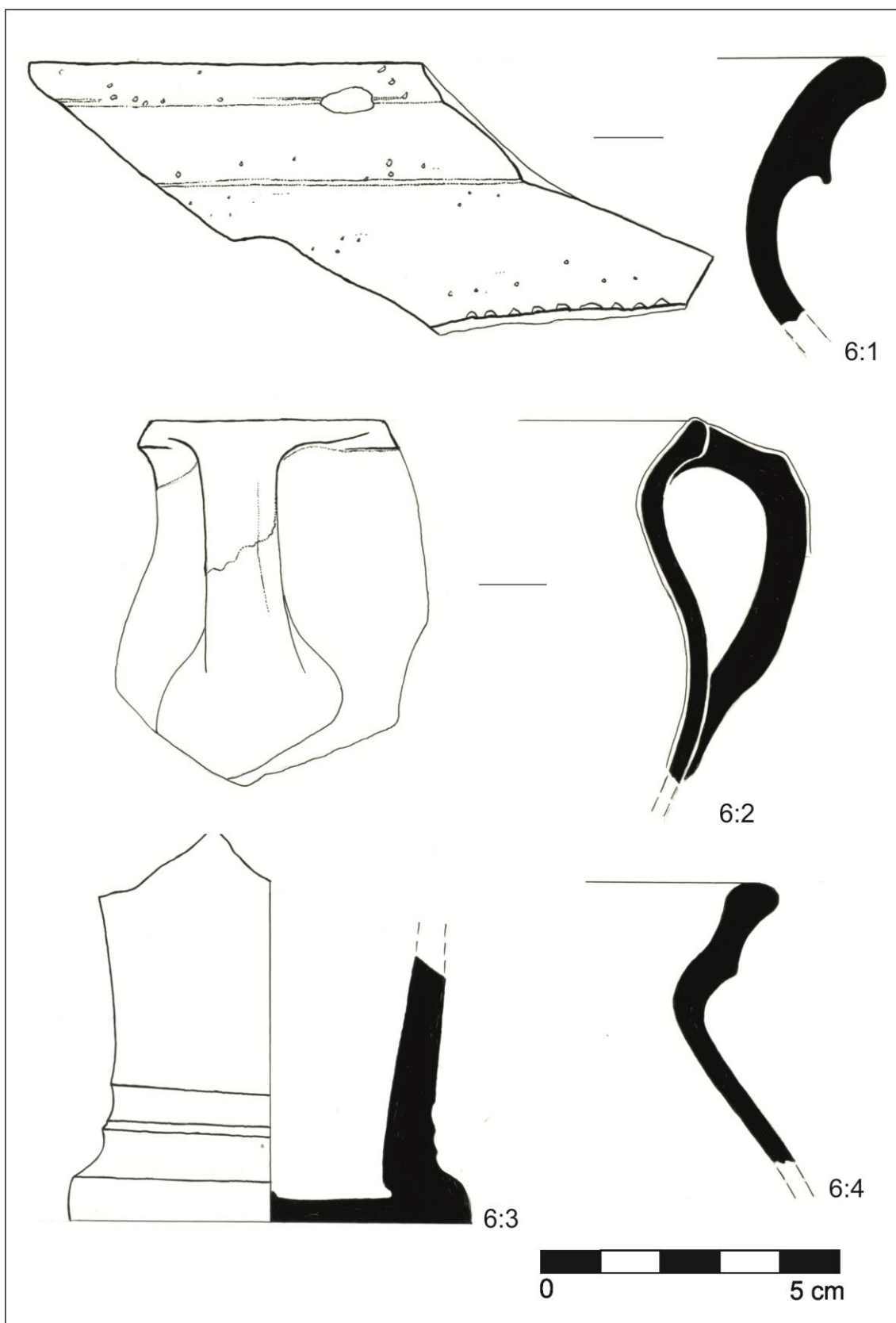
Tabulka č. 3 Olomouc – 8. května, akce 8/2004. Kresby keramika - nádoby: 3:1 (8/04-144-1), 3:2 (8/04-147/1), 3:3 (8/04-142/9), 3:4 (8/04-146/3), 3:5 (8/04-146/2), 3:6 (8/04-137/2); (kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).

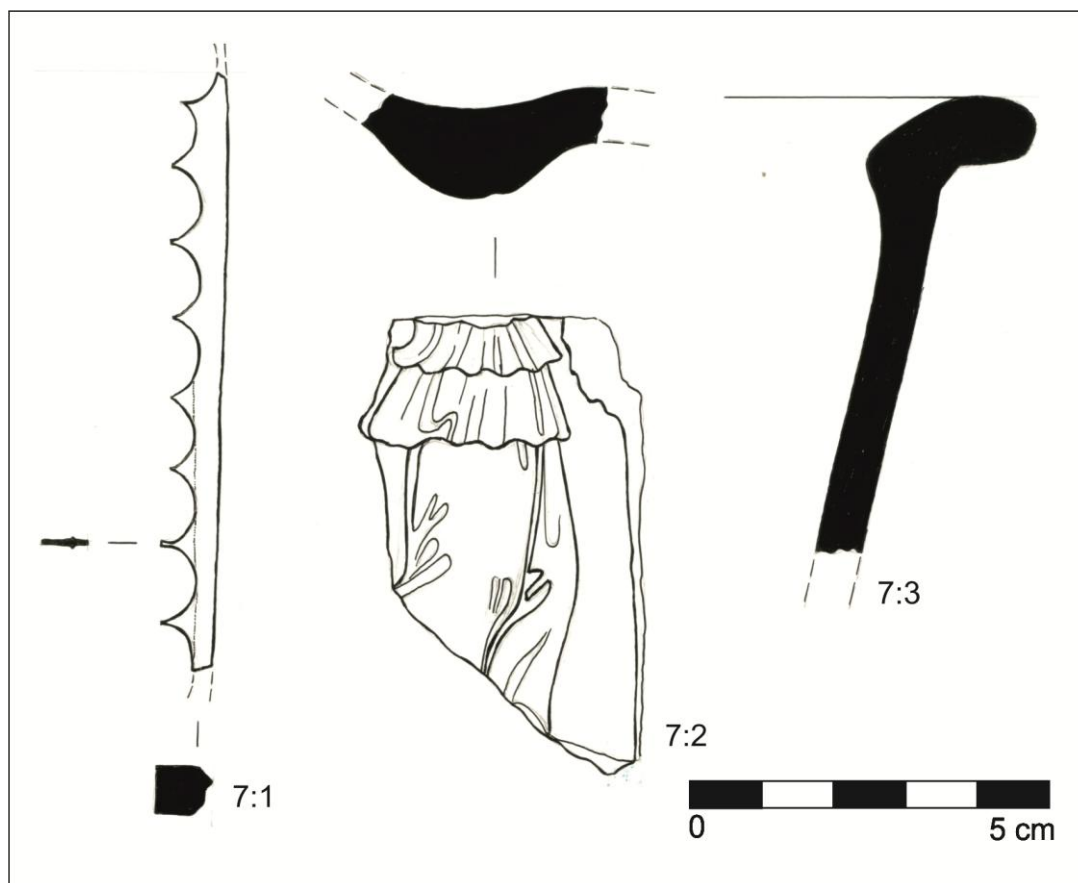
Tabulka č. 4 Olomouc – 8. května, akce 8/2004. Kresby kostěná industrie: 4:1 (8/04-147/6); kresby keramiky – nádoby: 4:2 (8/04-147/5), 4:3 (8/04-151/1), 4:4 (8/04-148/2), 4:5 (8/04-150/1), 4:6 (8/04-152/1), 4:7 (8/04-152/4), 4:8 (8/04-153/1); (kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).

Tabulka č. 5 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Kresby keramiky - nádoby: 5:1 (1/05-101/9); kresby keramiky – kachle: 5:2 (1/5-101/56), 5:3 (1/05-101/53); (kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).

Tabulka č. 6 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Kresby keramiky - nádoby: 6:1 (1/05-101/4), 6:2 (1/05-101/16), 6:3 (1/05-101/13), 6:4 (1/05-101/6); (kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).

Tabulka č. 7 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Kresby - kostěná industrie: 7:1 (1/5-101/61); kresby keramiky - nádoba: 7:3 (1/05-101-8); akce 2/2009. Kresby keramiky – kachel: 7:2 (2/09-103/8), (kresby: M. Sklenovská, NPÚ Olomouc).

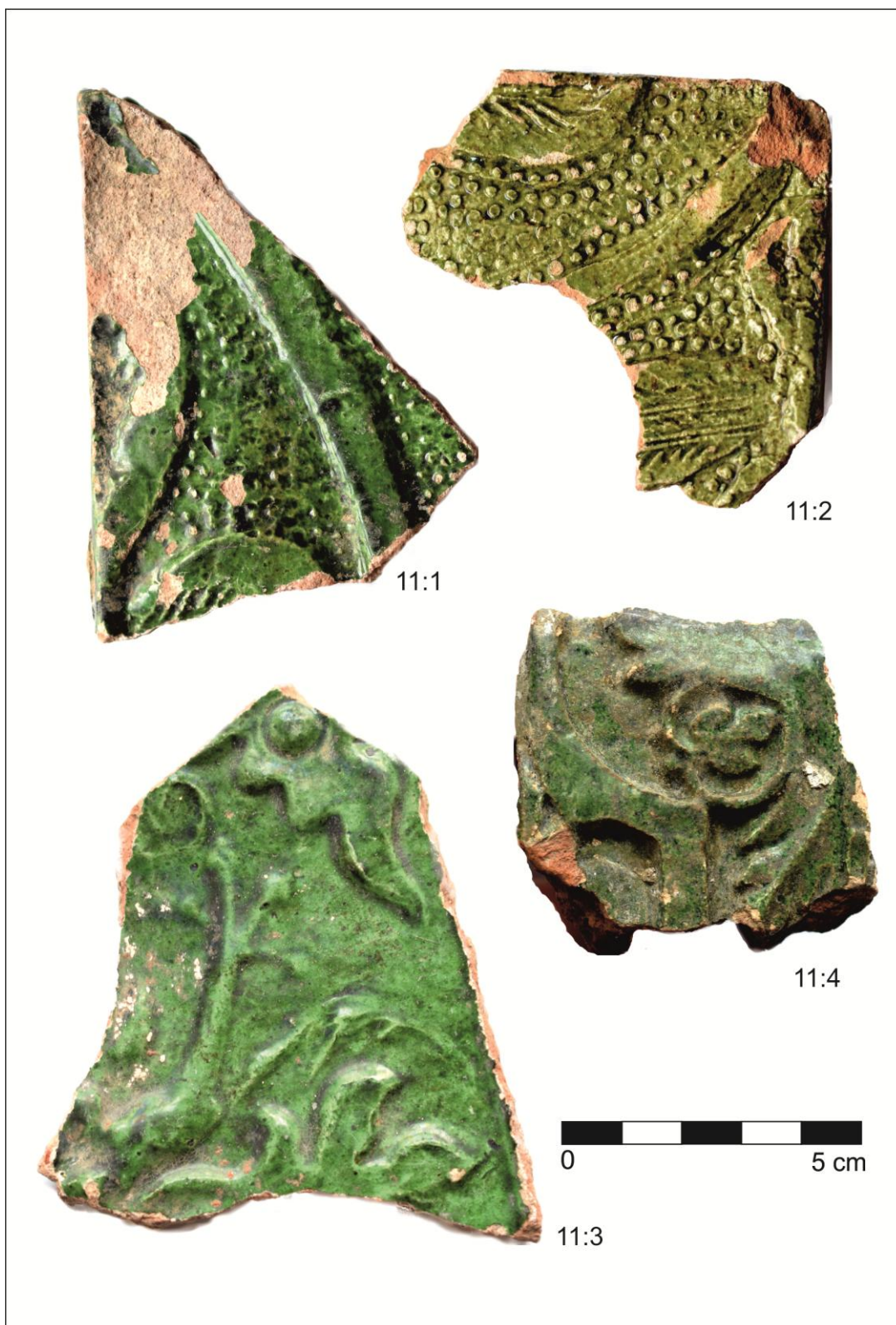
Tabulka č. 8 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Fotografie keramiky – nádoby: 8:1 (1/05-101-55), 8:2 (1/05-101-36), 8:3 (1/5-101-22), 8:4 (1/05-101-14), 8:5 (1/05-101-21), 8:6 (1/05-101-9), 8:7 1/05-101-13), 8:8 (1/5-101-14); *(foto: M. Kršková).*

Tabulka č. 9 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Fotografie keramiky – kachle: 9:1 (1/05-101-57), 9:3 (1/05-101-56); akce 8/2004 - 9:2 (8/04-138-3); (foto: M. Kršková).

Tabulka č. 10 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Fotografie keramiky – kachle:
akce 1/2005 -10:1 (1/05-101-52), 10:2 (1/05-101-51), 10:3 (1/05-101-49), **akce 8/2004**
- 10:4 (8/04-138-1), **akce 2/2009** - 10:5 (2/09-103-8); (foto: M. Kršková).

Tabulka č. 11 Olomouc – 8. května, akce 1/2005. Fotografie keramiky – kachle: 11:1 (1/05-101-50), 11:2 (1/05-101-53), 11:3 (1/05-101-55), 11:4 (1/05-101-49); (foto: M. Kršková)

Tabulka č. 12 Olomouc – 8. května, akce 8/2004. Fotografie kostěné industrie: 12:1 (8/04-147-6), akce 1/2005 – 12:2 (01-05-101-61); akce 8/2004, fotografie železných předmětů: 12:3 (8/04-149-14), 12:4 (zleva 1/08-4-124-9, 1/08-146-13, 1/08-148-8, 1/08-151-7); (foto: M. Kršková).

Tabulka č. 13 Olomouc – 8. května, akce 1/2004, Sonda S1;
(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117541).

Tabulka č. 14 Olomouc – 8. května, akce 1/2004, Sonda S1, profily P1 a P2;
(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117543).

Tabulka č. 15 Olomouc – 8. května, akce 1/2004, Sonda S1, profily P1 a P2,
(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117544).

Tabulka č. 16 Olomouc – 8. května, akce 1/2004 a 2/2004, Sonda S1 a S2;
(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117545).

Tabulka č. 17 Olomouc – 8. května, akce 1/2004 a 2/2004, Sonda S1 a S2;
(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117546).

Tabulka č. 18 Olomouc – 8. května, akce 2/2004, Sonda S2, profil P4;
(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117548).

Tabulka č. 19 Olomouc – 8. května, akce 2/2004, Sonda S2, profil P3 a P4;
(foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 117550).

Tabulka č. 20 Olomouc – 8. května, akce 3/2005, Sonda S3, J část, základ zdi 900,
pohled od SV; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 132659).

Tabulka č. 21 Olomouc – 8. května, akce 3/2005, Sonda S3, J část, základ zdi 900, pohled od V; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 132660).

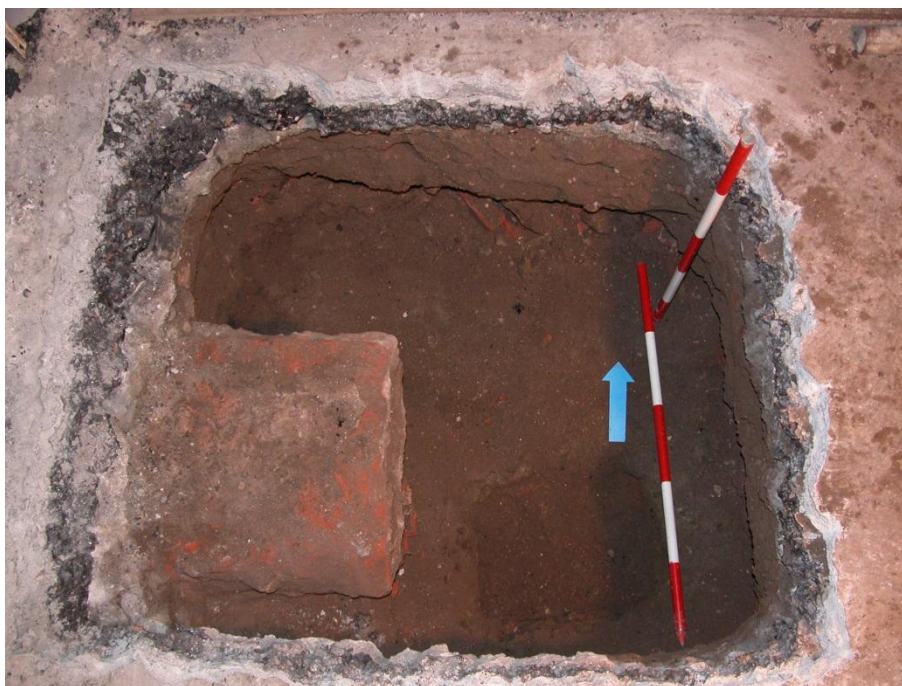
Tabulka č. 22 Olomouc – 8. května, akce 3/2005, Sonda S3, výkop kolem pilíře přístavby ve dvoře 904 s navazující zídkou 905, pohled od JZ; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 123661).

Tabulka č. 23 Olomouc – 8. května, akce 3/2005, Sonda S3, výkop kolem pilíře přístavby k. 904 s navazující zídkou 905, pohled od J; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 132662).

Tabulka č. 24 Olomouc – 8. května, akce 4/2005, Sonda S4; (foto: P. Večeřa, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. 123663).

Tabulka č. 25 Olomouc – 8. května, akce 5/2009, Sonda S5; (foto: L. Kaiser, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. M0514082).

Tabulka č. 26 Olomouc – 8. května, akce 5/2009, Sonda S5; (foto: L. Kaiser, NPÚ Olomouc, fotoarchiv – foto č. M0514086).

Tabulka č. 27 Olomouc – fotografie ze začátku 20. století s vyznačeným domem č.p. 503/27 na tehdejší České ulici, dnes 8. května; (dostupné na: <http://olomoucky.rej.cz>).

Tabulka č. 28 Olomouc – fotografie Mořického náměstí v době archeologického výzkumu v roce 1973, vzadu označen dům č.p. 503/27; (dostupné na: <http://olomoucky.rej.cz>).

13 Nálezový inventář

i.č.	kontext	nález	další popis	ks	datování	sonda	přír. číslo
008/04-104/001	104	Ke	okraj	1	E1	1/04	
008/04-104/002	104	Ke	okraj	1	E1	1/04	
008/04-104/003	104	Ke	výduť	6	E1	1/04	
008/04-104/004	104	Ke	výduť; glazura	3	E1	1/04	
008/04-104/005	104	Ko	kost zvířecí	1	-	1/04	
008/04-107/001	107	Ke	okraj	1	D1	1/04	
008/04-107/002	107	Ke	výduť	1	A2	1/04	
008/04-107/003	107	Ke	výduť	1	A3	1/04	
008/04-107/004	107	Ke	výduť	2	C1	1/04	
008/04-109/001	109	Ke	okraj	1	D1	1/04	
008/04-109/002	109	Ke	okraj	1	D1	1/04	
008/04-109/003	109	Ke	výduť	1	D2	1/04	
008/04-109/004	109	Ke	výduť; glazura	1	KLPP	1/04	
008/04-109/005	109	Ko	kost zvířecí	1	-	1/04	
008/04-110/001	110	Ke	okraj zásobnice	1	A3	1/04	
008/04-110/002	110	Ke	výduť; krupičková ker.	1	C2	1/04	
008/04-113/001	113	Ke	zl. stěny s částí dna	1	A3	1/04	
008/04-115/001	115	Ke	okraj	1	KLPP	1/04	
008/04-115/002	115	Ke	výduť	5	KLPP	1/04	
008/04-115/003	115	Ke	okraj; průměr 17 cm	1	B6	1/04	
008/04-115/004	115	Ke	okraj; průměr 25 cm	1	A9	1/04	
008/04-115/005	115	Ke	okraj	1	B6	1/04	
008/04-115/006	115	Ke	okraj; průměr 13 cm	1	B5	1/04	
008/04-115/007	115	Ke	okraj; průměr 16 cm	1	B6	1/04	
008/04-115/008	115	Ke	poklice - držadlo	1	B1	1/04	
008/04-115/009	115	Ke	výduť	1	A8	1/04	
008/04-115/010	115	Ke	výduť	1	B2	1/04	
008/04-115/011	115	Ke	výduť	2	A7	1/04	
008/04-115/012	115	Ke	výduť	1	B1	1/04	
008/04-115/013	115	Ke	výduť	1	A3	1/04	
008/04-115/014	115	Ke	výduť	1	A8	1/04	
008/04-115/015	115	Ke	výduť	2	A6	1/04	
008/04-115/016	115	Ke	výduť	4	A5	1/04	
008/04-115/017	115	Ke	zl. stěny s částí dna	1	B1	1/04	
008/04-115/018	115	Ke	zl. stěny s částí dna	1	A1	1/04	
008/04-115/019	115	Ke	zl. stěny s částí dna	1	B1	1/04	
008/04-115/020	115	Ke	zl. stěny s částí dna	1	A6	1/04	
008/04-115/021	115	Ke	dno	1	A2	1/04	
008/04-115/022	115	Ke	dno	1	B1	1/04	
008/04-115/023	115	Ke	výduť; glazura	1	B2	1/04	
008/04-115/024	115	Ko	kosti zvířecí	35	-	1/04	

008/04-115/025	115	Ke	výduť	1	B4	2/04	
008/04-115/026	115	Ků	ústřizky a útržky	12	-	1/04	
008/04-116/001	116	Ke	okraj	1	KLPP	1/04	
008/04-116/002	116	Ke	výduť	1	A4	1/04	
008/04-116/003	116	Ke	výduť	1	A9	1/04	
008/04-116/004	116	Ke	výduť	1	A8	1/04	
008/04-116/005	116	Ke	výduť	12	KLPP	1/04	
008/04-116/006	116	Ke	zl. stěny s částí dna	1	A5	1/04	
008/04-116/007	116	Ke	zl. stěny s částí dna	1	A8	1/04	
008/04-116/008	116	Ko	kosti zvířecí	16	-	1/04	
008/04-116/009	116	Ke	okraj	1	A6	1/04	
008/04-116/010	116	Ke	výduť	1	A3	1/04	
008/04-116/011	116	Ke	výduť	1	A2	1/04	
008/04-116/012	116	Ke	výduť	2	A4	1/04	
008/04-116/013	116	Ke	výduť	1	B4	1/04	
008/04-116/014	116	Ke	výduť	1	A4	1/04	
008/04-116/015	116	Ke	výduť	2	A3	1/04	
008/04-116/016	116	Ke	výduť	5	KLPP	1/04	
008/04-116/017	116	Ke	výduť	2	A6	1/04	
008/04-116/018	116	Ko	kosti zvířecí	25	-	1/04	
008/04-117/001	117	Ke	poklice - držadlo	1	B6	1/04	
008/04-117/002	117	Ke	zl. stěny s částí dna	1	B5	1/04	
008/04-117/003	117	Ko	kost zvířecí	1	-	1/04	
008/04-121/001	121	Ke	výduť	1	A1	2/04	
008/04-121/002	121	Ke	výduť	1	A1	2/04	
008/04-122/001	122	Ke	výduť	1	B6	2/04	
008/04-122/002	122	Ke	výduť	1	B1	2/04	
008/04-122/003	122	Ke	výduť	1	B2	2/04	
008/04-122/004	122	Ke	výduť	1	C2	2/04	
008/04-124/001	124	Ke	výduť	1	B6	2/04	
008/04-124/002	124	Ke	výduť	1	B6	2/04	
008/04-124/003	124	Ke	výduť	1	C3	2/04	
008/04-124/004	124	Ke	výduť	1	D1	2/04	
008/04-124/005	124	Ke	výduť	1	B2	2/04	
008/04-124/006	124	Ke	výduť	1	A3	2/04	
008/04-124/007	124	Ke	výduť	5	A8	2/04	
008/04-124/008	124	Ke	výduť	1	A3	2/04	
008/04-124/009	124	Fe		1	-	2/04	
008/04-125/001	125	Ke	výduť	1	B4	2/04	
008/04-125/002	125	Ke	výduť	1	B5	2/04	
008/04-125/003	125	Ke	výduť	1	B6	2/04	
008/04-125/004	125	Fe		1	-	2/04	
008/04-127/001	127	Ke	výduť	1	A9	2/04	
008/04-127/002	127	Ke	výduť	2	A8	2/04	
008/04-127/003	127	StM	zl. prejzu	1	-	2/04	

008/04-127/004	127	Ko	kost zvířecí	1	-	2/04
008/04-130/001	130	Ke	okraj	1	C2	1/04
008/04-131/001	131	Ke	výduť	1	KLPP	1/04
008/04-131/002	131	Ke	výduť	1	-	1/04
008/04-131/003	131	Ke	výduť	1	E1	1/04
008/04-131/004	131	Ke	výduť	1	B6	1/04
008/04-131/005	131	Ke	výduť	1	C1	1/04
008/04-131/006	131	Ke	výduť	1	KLPP	1/04
008/04-131/007	131	Ke	výduť	1	A8	1/04
008/04-131/008	131	Ke	výduť	1	B2	1/04
008/04-131/009	131	Ke	výduť	1	A8	1/04
008/04-131/010	131	Ke	zl. stěny s částí dna	1	E1	1/04
008/04-131/011	131	Mz	mazanice	1	-	1/04
008/04-132/001	132	Ke	okraj	1	C2	1/04
008/04-132/002	132	Ke	okraj	1	D1	1/04
008/04-132/003	132	Ke	okraj	1	C1	1/04
008/04-132/004	132	Ke	okraj	1	C1	1/04
008/04-132/005	132	Ke	okraj	1	C1	1/04
008/04-132/006	132	Ke	okraj	1	C2	1/04
008/04-132/007	132	Ke	okraj	1	C2	1/04
008/04-132/008	132	Ke	výduť	1	B6	1/04
008/04-132/009	132	Ke	výduť	1	C1	1/04
008/04-132/010	132	Ke	výduť	1	B4	1/04
008/04-132/011	132	Ke	výduť	1	B1	1/04
008/04-132/012	132	Ke	výduť	1	B3	1/04
008/04-132/013	132	Ke	výduť	1	B1	1/04
008/04-132/014	132	Ke	výduť	1	B4	1/04
008/04-132/015	132	Ke	výduť	1	C2	1/04
008/04-132/016	132	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C3	1/04
008/04-132/017	132	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C2	1/04
008/04-132/018	132	Mz	mazanice		-	1/04
008/04-132/019	132	Mz	mazanice		-	1/04
008/04-132/020	132	Ko	kosti zvířecí	2	-	1/04
008/04-133/001	133	Ke	výduť; krupičková keramika	3	C1	1/04
008/04-133/002	133	Ke	výduť; glazura	1	E1	1/04
008/04-133/003	133	Ke	okraj	1	B6	1/04
008/04-133/004	133	Ke	okraj	1	C3	1/04
008/04-133/005	133	Ke	ucho	4	C2	1/04
008/04-133/006	133	Ke	výduť	1	C2	1/04
008/04-133/007	133	Ke	výduť	1	E1	1/04
008/04-133/008	133	Ke	výduť	1	D2	1/04
008/04-133/009	133	Ke	výduť	9	C2	1/04
008/04-133/010	133	Ke	výduť	2	B1	1/04
008/04-133/011	133	Ke	výduť	1	B6	1/04
008/04-133/012	133	Ke	výduť	1	B1	1/04

008/04-133/013	133	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C2	1/04	
008/04-133/014	133	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C2	1/04	
008/04-133/015	133	Ke	zl. stěny s částí dna	1	B1	1/04	
008/04-133/016	133	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C2	1/04	
008/04-133/017	133	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C2	1/04	
008/04-133/018	133	Ko	kosti zvířecí	1	-	1/04	
008/04-133/019	133	Sk		2	-	1/04	
008/04-134/001	134	Ke	okraj	1	C1	1/04	
008/04-134/002	134	Ke	výduť	1	B1	1/04	
008/04-134/003	134	Ke	výduť	2	B6	1/04	
008/04-134/004	134	Ke	výduť	4	C1	1/04	
008/04-134/005	134	Ke	výduť	1	A3	1/04	
008/04-134/006	134	Ke	výduť	1	C2	1/04	
008/04-134/007	134	Ke	dno	1	C2	1/04	
008/04-134/008	134	Ke	zl. stěny s částí dna	1	B4	1/04	
008/04-134/009	134	StM	zl. cihly	1	-	1/04	
008/04-134/010	134	Mz	mazanice		-	1/04	
008/04-134/011	134	Ko	kosti zvířecí	7	-	1/04	
008/04-135/001	135	Ke	výduť	1	B4	1/04	
008/04-135/002	135	Ke	výduť	3	B4	1/04	
008/04-135/003	135	Ke	výduť	1	A3	1/04	
008/04-135/004	135	Ke	výduť	1	A9	1/04	
008/04-135/005	135	Ke	výduť	1	C2	1/04	
008/04-135/006	135	Ke	výduť	1	B1	1/04	
008/04-135/007	135	Ke	výduť	1	C2	1/04	
008/04-135/008	135	Ke	výduť	1	C2	1/04	
008/04-135/009	135	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C2	1/04	
008/04-135/010	135	Mz	mazanice		-	1/04	
008/04-135/011	135	Ko	kost zvířecí	1	-	1/04	
008/04-136/001	136	Ke	okraj	1	KLPP	1/04	
008/04-136/002	136	Ke	výduť	1	B2	1/04	
008/04-136/003	136	Ke	výduť	1	B2	1/04	
008/04-136/004	136	Ke	výduť	1	KLPP	1/04	
008/04-136/005	136	Ke	okraj	1	B1	1/04	
008/04-136/006	136	Ke	okraj, průměr 13 cm	1	B6	1/04	
008/04-136/007	136	Ke	okraj	1	B1	1/04	
008/04-136/008	136	Ke	okraj	1	B4	1/04	
008/04-136/009	136	Ke	výduť	1	B6	1/04	
008/04-136/010	136	Ke	výduť	1	A8	1/04	
008/04-136/011	136	Ke	výduť	1	B1	1/04	
008/04-136/012	136	Ke	výduť	1	A8	1/04	
008/04-136/013	136	Ke	výduť	8	C1	1/04	
008/04-136/014	136	Ke	výduť	14	A8	1/04	
008/04-136/015	136	Ke	výduť	6	KLPP	1/04	
008/04-136/016	136	Ke	zl. stěny s částí dna	1	B1	1/04	

008/04-136/017	136	Ke	zl. stěny s částí dna	1	A9	1/04	
008/04-136/018	136	Ke	dno	1	B1	1/04	
008/04-136/019	136	Mz	mazanicec		-	1/04	
008/04-136/020	136	Ko	kosti zvířecí	10	-	1/04	
008/04-136/021	136	Fe		3	-	1/04	
008/04-137/001	137	Ke	okraj zásobnice	1	A8	1/04	
008/04-137/002	137	Ke	výduť	1	A8	1/04	
008/04-137/003	137	Ke	výduť	1	A5	1/04	
008/04-137/004	137	Ke	výduť	1	B1	1/04	
008/04-137/005	137	Ke	výduť	10	A8	1/04	
008/04-137/006	137	Ke	výduť	4	KLPP	1/04	
008/04-137/007	137	Ke	zl. stěny s částí dna	1	B1	1/04	
008/04-137/008	137	Ke	okraj; glazura	1	B6	1/04	
008/04-137/009	137		opracovaný kámen	1	-	1/04	
008/04-137/010	137	Ko	kosti zvířecí	5	-	1/04	
008/04-137/011	137	StM	zl. cihly	1	-	1/04	
008/04-138/001	138	Ke	kachel	1	-	2/04	
008/04-138/002	138	Ke	kachel, okraj	1	-	2/04	
008/04-138/003	138	Ke	kachel	1	-	2/04	
008/04-138/004	138	Ke	kachel	1	-	2/04	
008/04-139/001	139	Ke	výduť	1	A8	2/04	
008/04-139/002	139	Ke	výduť	1	A8	2/04	
008/04-139/003	139	Ke	výduť	1	A3	2/04	
008/04-139/004	139	Ke	výduť	1	B1	2/04	
008/04-139/005	139	Ke	výduť	1	C1	2/04	
008/04-140/001	140	Ke	výduť	1	C1	2/04	
008/04-140/002	140	Ke	výduť	1	C2	2/04	
008/04-140/003	140	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C2	2/04	
008/04-140/004	140	Ke	poklice, okraj	2	C2	2/04	
008/04-140/005	140	Ke	výduť	4	C3	2/04	
008/04-140/006	140	Ke	výduť	1	B3	2/04	
008/04-140/007	140	Ke	zl. stěny s částí dna	1	A3	2/04	
008/04-140/008	140	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C2	2/04	
008/04-140/009	140	Ke	zl. stěny s částí dna	1	B2	2/04	
008/04-140/010	140	Ke	okraj; glazura	1	A8	2/04	
008/04-141/001	141	Ke	okraj; průměr 13 cm	1	C1	2/04	
008/04-141/002	141	Ke	okraj	1	B3	2/04	
008/04-141/003	141	Ke	okraj	1	C2	2/04	
008/04-141/004	141	Ke	okraj	1	C2	2/04	
008/04-141/005	141	Ke	výduť	1	B3	2/04	
008/04-141/006	141	Ke	výduť	7	C2	2/04	
008/04-141/007	141	Ke	výduť	1	C2	2/04	
008/04-141/008	141	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C1	2/04	
008/04-141/009	141	Ke	výduť	1	B3	2/04	
008/04-141/010	141	Ke	výduť	2	C2	2/04	

008/04-142/001	142	Ke	okraj	1	C1	2/04	
008/04-142/002	142	Ke	výduť	1	KLPP	2/04	
008/04-142/003	142	Ke	výduť	1	C1	2/04	
008/04-142/004	142	Ke	výduť	3	C1	2/04	
008/04-142/005	142	Ke	výduť	1	B1	2/04	
008/04-142/006	142	Ke	výduť	1	B6	2/04	
008/04-142/007	142	Ke	výduť	1	C2	2/04	
008/04-142/008	142	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C1	2/04	
008/04-142/009	142	Ke	hrnec	1	C2	2/04	
008/04-143/001	143	Ke	výduť	1	C1	2/04	
008/04-143/002	143	Ke	zl. stěny s částí dna	1	C1	2/04	
008/04-144/001	144	Ke	okraj	1	B1	2/04	
008/04-144/002	144	Ke	okraj	1	C2	2/04	
008/04-144/003	144	Ke	výduť	1	C3	2/04	
008/04-144/004	144	Ke	výduť	1	B1	2/04	
008/04-144/005	144	Ke	výduť	1	B1	2/04	
008/04-144/006	144	Ke	výduť	2	A8	2/04	
008/04-144/007	144	Ke	výduť	1	A9	2/04	
008/04-144/008	144	Ke	výduť	1	A9	2/04	
008/04-144/009	144	Ke	výduť	1	A9	2/04	
008/04-144/010	144	Ke	výduť	1	A9	2/04	
008/04-144/011	144	Ke	zl. stěny s částí dna	1	KLPP	2/04	
008/04-145/001	145	Ke	výduť	1	B4	2/04	
008/04-145/002	145	Ke	výduť	1	B5	2/04	
008/04-145/003	145	Ke	výduť	1	B5	2/04	
008/04-145/004	145	Ke	výduť	1	B1	2/04	
008/04-145/005	145	Ke	výduť	1	A9	2/04	
008/04-145/006	145	Ke	výduť	1	B2	2/04	
008/04-145/007	145	Ke	výduť	1	B1	2/04	
008/04-145/008	145	Ko	kosti zvířecí	10	-	2/04	
008/04-146/001	146	Ke	okraj	1	KLPP	2/04	
008/04-146/002	146	Ke	okraj; průměr 14 cm	1	B2	2/04	
008/04-146/003	146	Ke	okraj; průměr 9 cm	1	B2	2/04	
008/04-146/004	146	Ke	okraj	1	B1	2/04	
008/04-146/005	146	Ke	výduť	1	B1	2/04	
008/04-146/006	146	Ke	výduť	1	B2	2/04	
008/04-146/007	146	Ke	výduť	1	B1	2/04	
008/04-146/008	146	Ke	výduť	1	B6	2/04	
008/04-146/009	146	Ke	výduť	1	B2	2/04	
008/04-146/010	146	Ke	výduť	1	A9	2/04	
008/04-146/011	146	Ke	zl. stěny s částí dna	1	B6	2/04	
008/04-146/012	146	Ko	kost zvířecí	1	-	2/04	
008/04-146/13	146	Fe		4	-	2/04	
008/04-147/001	147	Ke	okraj	1	B4	2/04	
008/04-147/002	147	Ke	výduť	1	B4	2/04	

008/04-147/003	147	Ke	výduť	1	A9	2/04	
008/04-147/004	147	Ke	výduť	1	A4	2/04	
008/04-147/005	147	Ke	výduť	3	B1,B2	2/04	
008/04-147/006	147	Ko	hrací kostka	1	-	2/04	
008/04-147/007	147	Ko	kosti zvířecí	9	-	2/04	
008/04-147/008	147	Dř	ohořelé dřevo	1	-	2/04	
008/04-148/001	148	Ke	okraj	1	B5	2/04	
008/04-148/002	148	Ke	okraj	1	B1	2/04	
008/04-148/003	148	Ke	výduť	1	A4	2/04	
008/04-148/004	148	Ke	výduť	1	A6	2/04	
008/04-148/005	148	Ke	výduť	1	B6	2/04	
008/04-148/006	148	Ko	kost zvířecí	1	-	2/04	
008/04-148/007	148	Ků		1	-	2/04	
008/04-148/008	148	Fe		1	-	2/04	
008/04-149/001	149	Ke	okraj	1	A5	2/04	
008/04-149/002	149	Ke	výduť	1	A5	2/04	
008/04-149/003	149	Ke	výduť	1	A6	2/04	
008/04-149/004	149	Ke	výduť	1	A5	2/04	
008/04-149/005	149	Ke	výduť	1	A3	2/04	
008/04-149/006	149	Ke	výduť	1	A9	2/04	
008/04-149/007	149	Ke	výduť	1	A5	2/04	
008/04-149/008	149	Ke	výduť	1	A9	2/04	
008/04-149/009	149	Ke	výduť	1	A6	2/04	
008/04-149/010	149	Ke	výduť	1	A6	2/04	
008/04-149/011	149	Ke	spodek nádoby	1	A6	2/04	
008/04-149/012	149	Ke	dno	1	KLPP	2/04	
008/04-149/013	149	Ko	kosti zvířecí	17	-	2/04	
008/04-149/014	149	Fe	podkova, zlomek	1	-	2/04	
008/04-150/001	150	Ke	okraj	1	A3	2/04	
008/04-150/002	150	Ko	kosti zvířecí	2	-	2/04	
008/04-151/001	151	Ke	okraj	1	KLPP	2/04	
008/04-151/002	151	Ke	výduť	9	KLPP	2/04	
008/04-151/003	151	Ke	výduť	2	A9	2/04	
008/04-151/004	151	Ke	výduť	1	A5	2/04	
008/04-151/005	151	Ke	zl. stěny s částí dna	1	A6	2/04	
008/04-151/006	151			8	-	2/04	
008/04-151/007	151	Fe		1	-	2/04	
008/04-152/001	152	Ke	okraj	1	KLPP	2/04	
008/04-152/002	152	Ke	okraj	1	KLPP	2/04	
008/04-152/003	152	Ke	okraj	1	KLPP	2/04	
008/04-152/004	152	Ke	výduť	1	KLPP	2/04	
008/04-152/005	152	Ke	výduť	1	KLPP	2/04	
008/04-152/006	152	Ke	výduť	1	KLPP	2/04	
008/04-152/007	152	Ke	výduť	23	KLPP	2/04	
008/04-152/008	152	Ke	zl. stěny s částí dna	1	KLPP	2/04	

008/04-152/009	152	Mz	mazanice	4	-	2/04	
008/04-152/010	152	Mz	mazanice	3	-	2/04	
008/04-152/011	152	Ko	zuby zvířecí		-	2/04	
008/04-153/001	153	Ke	okraj	1	KLPP	2/04	
008/04-153/002	153	Ke	výduť	1	KLPP	2/04	
008/04-153/003	153	Ke	výduť	1	KLPP	2/04	
008/04-153/004	153	Mz	mazanice	2	-	2/04	
008/04-154/001	154	Ke	výduť	1	A8	2/04	

I.č.	Kontext	Nález	Další popis	Ks	Datování	Sonda	Přír. číslo
001/05-100/01	100	Ke	okraj	1	novověk	S1	
001/05-100/02	100	Ke	výduť pokličky	1	novověk	S1	
001/05-100/03	100	Ke	výduť s částí ucha	1	novověk	S1	
001/05-100/04	100	Ke	výduť	1	novověk	S1	
001/05-100/05	100	Ke	výduť s glaz.	1	novověk	S1	
001/05-100/06	100	Ke	výduť s glaz.	1	novověk	S1	
001/05-100/07	100	Ke	výduť s částí dna	1	novověk	S1	
001/05-100/08	100	Kach	zlomek kach.,zel. glaz.	1	novověk	S1	
001/05-101/01	101	Ke	výduť	1	KLPP	S2	
001/05-101/02	101	Ke	výduť	1	KLPP	S2	
001/05-101/03	101	Ke	výduť	1	novověk	S2	
001/05-101/04	101	Ke	okraj	1	novověk	S2	
001/05-101/05	101	Ke	okraj s částí výdutě	1	novověk	S2	
001/05-101/06	101	Ke	okraj s částí výdutě	1	novověk	S2	
001/05-101/07	101	Ke	okraj	1	novověk	S2	
001/05-101/08	101	Ke	okraj	1	novověk	S2	
001/05-101/09	101	Ke	okraj	1	B3	S2	
001/05-101/10	101	Ke	část pokličky	1	B1	S2	
001/05-101/11	101	Ke	část pokličky	1	novověk	S2	
001/05-101/12	101	Ke	dno	1	B6	S2	
001/05-101/13	101	Ke	okraj rovné nád.s částí dna	1	novověk	S2	
001/05-101/14	101	Ke	knoflík od pokl.	1	novověk	S2	
001/05-101/15	101	Ke	část ručky z trojnožky	1	novověk	S2	
001/05-101/16	101	Ke	okraj s částí výdutě a ucha,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/17	101	Ke	okraj,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/18	101	Ke	okraj,glaz.	2	novověk	S2	
001/05-101/19	101	Ke	okraj,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/20	101	Ke	okraj,žlutá glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/21	101	Ke	okraj,glaz.	3	novověk	S2	
001/05-101/22	101	Ke	okraj,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/23	101	Ke	okraj,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/24	101	Ke	okraj,glaz.	2	novověk	S2	

001/05-101/25	101	Ke	okraj s částí ucha,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/26	101	Ke	okraj,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/27	101	Ke	okraj s částí výdutě,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/28	101	Ke	okraj s částí výdutě,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/29	101	Ke	okraj s částí výdutě,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/30	101	Ke	okraj,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/31	101	Ke	okraj,část trojnožky	2	novověk	S2	
001/05-101/32	101	Ke	okraj,část trojnožky	1	novověk	S2	
001/05-101/33	101	Ke	výduť,část trojnožky	1	novověk	S2	
001/05-101/34	101	Ke	okraj s výdutí,glaz.	4	novověk	S2	
001/05-101/35	101	Ke	okraj,bílá glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/36	101	Ke	okraj,bílá glaz.s ozdob.úchytkou	1	novověk	S2	
001/05-101/37	101	Ke	ucho,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/38	101	Ke	ucho,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/39	101	Ke	ucho,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/40	101	Ke	výduť,bílá glaz.	2	novověk	S2	
001/05-101/41	101	Ke	dno,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/42	101	Ke	výduť s částí dna,glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/43	101	Ke	noha od trojnožky	1	novověk	S2	
001/05-101/44	101	Ke	část prejzu	1	-	S2	
001/05-101/45	101	Ke	část prejzu	1	-	S2	
001/05-101/46	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/47	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/48	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/49	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/50	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/51	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/52	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	2	novověk	S2	
001/05-101/53	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/54	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/55	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/56	101	Kach	zlomek kach.bar.glaz.	2	novověk	S2	
001/05-101/57	101	Kach	zlomek kach.bar.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/58	101	Kach	zlomek kach.,zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/59	101	Kach	zlomek kach.zel.glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/60	101	Kach	zlomek kach.černá glaz.	1	novověk	S2	
001/05-101/61	101	Ko	oprac.kost	1	-	S2	
001/05-101/62	101	Sk		1	-	S2	
001/05-101/63	101	Sk		1	-	S2	
001/05-101/64	101	Sk		1	-	S2	

i.č.	kontext	nález	další popis	ks	datování	sonda	přír. číslo
002/09-103/01	103	Ke	výduť	1	B1	S1	
002/09-103/02	103	Ke	výduť	1	novověk	S1	
002/09-103/03	103	Ke	výduť	1	novověk	S1	
002/09-103/04	103	Ke	výduť	1	Novověk	S1	
002/09-103/05	103	Ke	výduť s částí dna	1	novověk	S1	
002/09-103/06	103	Ke	výduť s částí dna,glaz.	1	novověk	S1	
002/09-103/07	103	Ke	ucho	1	novověk	S1	
002/09-103/08	103	Kach	zl.kach.,zel.glaz.	1	novověk	S1	
002/09-103/09	103	Kach	zl.kacch.,zel.glaz.	1	novověk	S1	
002/09-103/10	103	Kach	zl.kacch.,černá glaz.	1	novověk	S1	
002/09-103/11	103	Ko		2	-	S1	
002/09-106/01	106	Ke	výduť	1	B2	S1	
002/09-106/02	106	Ke	výduť	1	B2	S1	
002/09-106/03	106	Ke	výduť	1	D1	S1	
002/09-106/04	106	Ke	výduť	1	C3	S1	
002/09-106/05	106	Ke	výduť	1	E1	S1	
002/09-106/06	106	Ke	výduť	1	C3	S1	
002/09-106/07	106	Ke	výduť	1	C3	S1	
002/09-106/08	106	Ko		1	-	S1	
002/09-107/01	107	Ko		1	-	S1	
002/09-107/02	107	Fe	zl.hřebíků	2	-	S1	